

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIBLIOTEK

100162 6937

Centralbiblioteket

Språkvet.

Sv.

* Sv. 78/196

Jesper Swedberg

Biskopens i Skara;

D. Jesper Swedbergs

Rettmätiga

Heders Förswar /

Emot

V. Præsidentens och Archiaterns,

D. Urban Hiernes

Obetenckta Skrift

Emot theß Schibboleth,

Angående

Svenska Språkets retta skrifart /

Upsatt och framgifsmit

Åhr 1719. then 13. Maji.

Senare Dehl.

Skänkt av
J. G. HOLMSTEDT.

*Nihil unquam egregium tentatur, cujus primus conatus
miris calumniis non impetatur, & convitiarum
plaustris oneratur. Hagne de Lingv. posit. 10.*

SKA K A /

Tryckt af Herman. A. Müller. Gymn. Boktr.

8

Denne senare dehlen af **Högwyrldige Hr.**
Biskopens Doct. Jesper Swedbergs Förswars
Skrist/ (ifrå p 298. til slutet) har höga Kongl. Can-
cellie Collegium icke welat förmeyna / at then ju må effter
åstundan på trycket komma. Stockholm then 21 April.
åhr 1719.

JOHAN UPMARCK,
Cens. libr. Reg.

S*I quid vobis, o amici, recte videbor admonere, tuemini
illud, quia verum, non quia meum: id & nobis & in
commune studiis omnibus conducet. Nam pro me digladiari
nec proderit mihi, & oberit vobis ob dissentiones & partes.
Veritatis sectatores, ubicunque eam esse putabitis, ab illa
state: me vero, seu viventem adhuc, seu fato jam defun-
ctum, relinquire meo iudicio, cui uni conscientia mea satis
factura est. Joh. Ludov. Vivis de Disciplinis in præfat.*

§. 1.

Jg blef för tv åhr sedan/ wid thenna ti-
oen af en och annan god wen tillkenna gifwit/
huru som V. Præsidenten och Archiatern,
welborne Hr. Urban Hierne war i wercket
begrepen/ at skrifwa och låta trycka något
emot mitt *Schibboleth*. Hwilket mig icke fremmande sörekom.

Ey thet är i alla werldens tider / sedan Lucifer wardt stött af
himmelen / och förmerade sitt rike på jordenne / ther han är / effter
Pauli utsago / werldennes Gud / så tilgångit : nemliga / at intet
gott och nyttigt är påfunnit och vtrettat / som icke hafwer bekommit
them / som hafwa lagt ther lyte vppå : ja / satt sig weldeliga emot/
drefae af then / som alt gott och helsosamt wil förbindra och för-
störa. Hwad wele wt säija? Gud sielfwer kan ju icke gidra allom
i lag. När månen som liusast lyser / skal ock hunden glässa på ho-
nom. Hwad försmädelse moste icke Christus sielfwer höra och vrså?
Naru mindre moste jag slippa / som lyteslös icke är : och icke heller
hafwer thea lärdom och förmohn / som monge andre store män haf-
wa / the doch icke äro förstonte. Alt nu allenast tala om the lärda.

§. 2. Alla tider hafwer then ene lärde mannen lagdt sig emot
then andra / och sökt honom på alt sett missfirna och wanfrågda.

Swär annor bok uti ett stort boklibri wisar thet. Recentia & domestica exempla sunt odiosa. Ty nemner jag the gamla och fier-
 rast isrä och stadda. Socrates wardt lastad af Platone; Plato af
 Aristotele; Aristoteles af Averroe; Cælius af Sulpicio; Lælius af
 Varrone; Marinus af Ptolemæo; Ennius af Horatio; Seneca af
 A. Gellio; Eratosthenes af Strabone; Theffalus af Galeno; Herma-
 goras af Cicerone; Cicero af Sallustio; Origenes af Hieronymo;
 Hieronymus af Rufino; Rufinus af Donato; Donatus af Pro-
 spero; Prosper af Lupo; Peripatetici af Stoicis; Platonici & Py-
 thagorici af Peripateticis; Stoici af Epicureis.

§. 3. Så går thet och mitt i Christenheten ibland them som
 wilja helias för goda Christna til / båttrat Gud! illa / illa. Men
 werre när monger intet kan *grassari ad gloriam virtutis via*, så skal
 han *grassari ad famam per alterius destructionem*. Alltså kom
 thetta / som sadet / mig iugalunda fremmande före. Annu min-
 dre / efter jag wisste / i then tiden wi vngingoms i Stockholm,
 thet han stridde för then onddiga sielsfydingens fördubblande / och
 thet mykla öfwerflödiga h med en sådan iswer / som för sin dyr-
 baraste stätt / ja / som hade thet stätt om lif och lefwerne.

§. 4. Men som the mig ther hos berättade / at han thet gjorde
 med hänliga och förachteliga vtlätelser / och groftwa försmädelser /
 kunde jag ther icke settia fullkomlig tro til. Efter man sådant icke
 af förnämt / höfligt / belåsit och beleswat folck förspörjer. Icke
 af sedigt och wettigt folck / som så wel af natursens lag / som af Gudz
 ord bätre borde weta : och strenga Kungliga förordningar sådant
 förbiuda / och plicht ther på settia; och alswarligen befalla / at så-
 dant icke motte genom trycket utkomma.

§. 5. Ryktet öktes mer och mer / warande mine wener och
 gynnare öme om min heder : nemmande en annan / som arbetade
 troliga med honom. Men som jag icke såg thet tryckt war / kunde
 jag

jag intet taga mig thet utaf / mindre thet till swara. Menande ännu / at han / som wil hollas för en förnuftig man och samwets- sam menniska / och nu går på grafwennes brädd / och borde betenc- ta sin dödelighet / och annat testamente vpretta / och annor äminnelse lemna / skulle intet komma til sådanna oriensliga vtlätelser; och be- tenckta Kongliga förordningar / at ei lofgifwit är sådant / som sådes / genom trycket i dagsluuset komma låta.

§. 6. Helst som thet är en ganska ringa ting hwar vtinnan wi äre stiljachtige : och han så ganska heftig. Nemliga en bokstaf allenast. Och thet en sådan / hwar wid ingen menniska kommer til thet ringasta at lida / hwarken på heder eller en penninges werde. Ei heller then retta strifarten af mig wanstelles / utan merkeligen styrckes. Och ganska mongas vpsät och arbete vti sådant pläger ro- las / och intet lastas eller skendeligen bemötas. Och wi thes utan haf- wom alltid plägat en förtrolig broderlig wenstap öfwer trettiio åhr.

§. 7. Men tå mig then lyctan wedersfors / at tag på slutet af åhr 1717. sicke vpwachta Hans Kongl. Majestets höga person i Lund, wardt i förnäma Herrars närvaro och åhöro / af Hans Majest. ibland annat också med mig talat / om vårt Swenska Språks tilbörliga rycht och retta bruk : och thet i anledning af mitt för try- åhr sedan utgångne Schibboleth ; emot hwilket Hans Majestet be- hagade förklara sina nådiga tanckar. Tå war Hans Kongl. Ma- jestet så nådig / at jag sicke af Hans Majest. til länns V. Præsidentens af trycket utgångne strift emot mig / in til thet 152. bladet. Och som jag tå berettade Hans Maj:st / at V. Præsidenten stal hafwa mig i samma strift hårdt angripit : och en af närwarande förnäma Her- rar / then thet nyligen war kommen ifrån Stockholm, thet samma besannade ; leggiande ock thet thet til / at skriften i mong måhl hade ännu blifwen försmådeligare / om Cenfor librorum thet honom icke förmehnat hade. Ty wardt tag til råd; / at begära af Hans Majest. at få på Högskolan i Lund gå fram med mitt Schibboleth ; och al-

menneſtgen och offenteligen vnderkasta thet the lärdas och witra måns yttermera ſtårſtodande och munteliga förhör och wedertal. Thet Hans Majest. låt ſig i nåder behaga. Och gick ordwerkligen och diſputationen ordenteligen för ſig på benemde Högſkola then 3 Januarij, åhr 1718. ifrå kl. 9. til klokan in emot 2. i böga / förnåma och lärda måns närvaro och åhöro.

§. 8. I medel tid hade jag tagit mig före / at med all ſitt igenomgå och vägelſara V. Præſidentens ſtrift. I wiſſförmedan / at thet få någon ytterligare vphjning och grundeligare vnderrettelſe angående vårt Swenſta Språks egenſkap / rettſkrifning / och thyllt. Som man aflärda och förnåma mån billigt wenter / när the låta utgå något werck / helst ſådan ſom rart och begärligit är ; och thet man förre yt låter öfwer allt gå ut ordet / at wilja med andra icke ſå entaldiga och ſtuggredda leggia om bord / och them beſorma. Men ſann beklagetigen / emot all förmodan / intet ſådan thet. Utan at han enſtendigt och iſtrigt förſecht ar the gamlas ſielflydingarnas fördubbling / och the gamlas mykla onödiga h. Hwilt jag / med monga flera lärda och witra mån / förmenar wara öfwerſödiga / vaddiga / ja emot the lärda och utarbetade tungomålens retta ſtrifart. Och thet icke utan faſta och ſtarcka ſtiål : ſom altid / när rett tilgår / otwungit bifall winner. Hwar emot han biuder til at föra några / och af honom allena vpfundna reglor och vpdichtade ſtiål / at ſådan werde / ſom wi nu få höra : them wi wiljom gifwa granna acht vppå.

§. 9. Doch liuder thet ſtiål ſom ſtarckast / och hos them / ſom om ſaken ei torde wara ſå kunnoge / ſom krafftigast och oemotſittjelgast / thet han tager af the gamlas ſett at ſkrifwa / tå ſpråket war kommit til ſin fullkomliighet och faſta ſtadighet. Hwilket han ſtrar i börjonne låter tydeliga förſtå / när han ſin Neophilo (ſom wil gierne höra nytt / ſom namnet lyder) ſwarar på förſta frågon ; af hwilkenthera ſtrifarten han ſig helst bettena ſkulle / antingen af then
gamla /

gamla / eller af then nyja / som han så kallar ? Så swarar han ;
 (jag brukar intet hans / utan mitt sett at skrifwa orden för klarheten
 skul.) hwad är thet som twinger eder / at gå ifrå thet förra
 wanliga maneret / thet som nu emot tvåhundra år är brukat
 så wel i Byrckior som i *Cancelliet* : thet så wel wåre Konungar /
 som vundersätare / så wel höge som låge / hafwa för sed ; och
 ännu alt jemt af förståndigt och stadigt folck idkas. Och strax
 på samta sidot i andra swaret / säger han : men så kan man intet
 neka / thet wara en letsinnighet / at utan någon drifwande
 orsak gå ifrå thet alment antagna maneret / som Konungar /
 Förstar / Herrar / *Cancellier* , alle *Collegier* , ja alt witeret folck
 ifrå börjonne hafwa brukat : och thet som hafwer hafte sin
 rolige besittning ; hwar effter så monga tusende böcker äro
 tryckta in til thenna tiden. p. 2. Utter på ett annat ställe : Kiäre/
 hwad trenger oss om / at gå ifrå then wanliga skrifarten / som
 wi uti tvåhundra år så stadigt hafwe hollits wid ? Til
 åfwenitys at *Eusebii* ansenliga myndighet wil så hafwat ! at
 han mera i sin tid allena kan finna / än wåre gode gamle fä-
 der i alla sina dagar kunnat göra ? Ännu : uti *reformationis*
tiden lagades och *reformerades* *Swenska Språket* ganska
 lyckeligen / medels Konung *Gustaf Ericsons* flit och försorg / at
 thet effter sitt rehta kynne och egenkap / som med *Tyskan* och
Nederlendskan öfwerens kom / blef inrettat / til sin höghet och
 bätsta fullkomlighet / p. 88. 89. Yttermera : thesfore är säkrast
 at blifwa wid thet wåre fäder så wisligen hafwa yptenkt /
 ställt och stichtat. Alltså är thet en beklagelig enwighet / at
 willja drifwa thet / som med så stor mödo har wunnit sin
 högsta prydnat / tillbaka til sin förra grofhet igen. p. 88. 89.

Annorstädes : at en man allena wil fullkasta thet / som så
 monge tusende wise och förståndige hafwa stadgat / och öf-
 wer tvhundra år oförkrenc't behollit / thet doger intet :
 thet är en sak / som för ond exempel icke bör tillåtas / p. 128.
 Vidare: wi låte ingen privat myndighet så intaga och förleda
 oss ifrå våra gamla och wel stichtade reglor / thet må vara
 han (Oliwecrantz) eller *Eusebius*. när wi hafwe håfden / jemte
 rett och skäl til vår wanliga skrifart / p. 95. Och så återstä-
 des i wercket. Thetta liuder / som jag sade / mehta högd't och stort.
 Och är thet thet endaste / som han förmenar sig hafwa förnemsta
 stöd utaf / at wilja fremma oss : och wil komma strax i begynnelsen
 andra til at tro / at wi ganska ofskälliga och straffwerdigt giordt haf-
 we / när wi så dierfweliga skulle warit ifrå them gängne.

§. 10. Wore thet nu också i sanning / som han skrifwer / hade
 han mer än myktit at sälja. Men thet må han sälja för them som om
 saken är hel okunnog. Ty huru kan han bewisa / at thet Swenska
 Språket / medels Konung Gustaf Ericsons slit och försorg / lagades /
 at thet effter sitt retta lynne och egenstap blef inrettat til sin höghet
 och bästa fullkomlighet ? Then saliga Konungens bedriffter och
 dater äro enkannerliga och noga bestrefna. Wise han fram
 hwar thetta står bekrifwit ? Annat hafwer jag bewisat i min va-
 derdantiga skriff fram för Schibboleth til Hans Kongl. Majestet
 §. 23. seqq. Men låt nu så vara ; huru kan han med sanning bestå /
 at jag / then han *Eusebius* kaller (leggtande således med namnet /
 förmodeligen emot sin tancka / mig then heder til / som hwar god
 Christen / och enkannerliga en prestman bör sträfwa effter) / at jag
 skulle hafwa först tagit mig förmåttigt then myndigheten til / at gå
 ifrå then tvhundra åra gamla myndighet ? Som doch i thet
 närmesta holler mig wid then : vndantagno the tv måhl / som förr
 nemd äro. Hans ord lyda jemwel så / sedan han hafwer utfarit uti
 swära

swära utlåtelser ; wi holle oss heller wid then stylen / som af
 ålder med berådt mod war steld / oss til efterrettelse : och sin-
 ne oss intet ther uti / at en endast *Eusebius* skal jemka och
 laga alt effter sitt sinne / p. 150. Ther han handlar om gemi-
 natione vocalium , och arbetar på at kasta öfwerenda the skial/
 them jag med flera emot henne anfördt hafwer.

§. 11. Huru kan han / säger jag / bestå med sanning / at jag
 har thet begynt? Kläre / word icke monge förr min tid / och i min
 tid / som gjorde thet samma? Ibland them / at nu förtiga mon-
 ga andra / war General Gouverneur Hr. *Olivecrantz* , en i
 alla stycken klof / lård / förfaren och förnäm man ; och intet barn
 eller fremmande så wel i vårt Swenska Språk / som i våre
 Swenska handlingar och werck. Sammaledes salig *Ornhjelm*/
 en för sin wackra lärdom och Swenska handlingars grundeliga
 kundskap af allom berömd och priswerdig man ; ehuru wel han
 icke aldeles lade them af. Jemwel salig Professor *Ericus Aurivil-
 lius* , också en lård / berömlig och stadig man / som om vårt
 Swenska Tungomåls rättstrifning intet litet lät sig wårda.
 Sammaledes på sidlychtonne salig Professor *Petrus Lagerlöf* :
 som jag båtst ther twet befted om / som förtroligen med honom in
 i hans dödzstund vngicks : och af hans disputation står at se. Fin-
 ner ock af Hr. Secreterarens *Peringschölds* skrifter / som tid effter
 annan / jemwel förr än jag lät något Swenskt werck af trycket utgå/
 skrifwer orden merendels såsom jag / utan thet öfwerflödiga h och
 then onödiga fördubblade medlydingen. Hwaraf jag mig hjer-
 teligen fegnar : emedan then Herren nepligen hafwer / som ägdt
 eller äger / eller ägande warder större förfarenhet i våra Swenska
 Handlingar och Skrifter. Så at ock then ringaste bokstaf honom
 ei vndkommer / at han ju then ne ga merker / och gifwer oss angäen-
 de wår Swea och Sidtha werld / stor vplysning. Alle / som jades/
 förnåme / myndige / lärde / wackre och heders män. Ehuru han

och så the tre förstas myndighet och heder / i tbenna sin skrifi / söler / at förringa och wanfrågda.

§. 12. Merk / min gunstige / hwad jag yttermera säger. Huru hade språket sin roliga och orubbade besittning öfwer 200 åhr til alla sina delar / som han skrifiwer / när han sielf i thetta werket klagar / at språket begynte komma i olag vti Drottning *Christine* tid / p. 10. tå jag ännu ei war född? Och ännu mer tom i olag af en hop *Cancellister*, som han och skrifiwer / i salig *Kongl. Rådets Herz Ehrenstens* tid / tå han ännu *Hoff-Canceller* war. p. 9. 10. Tå jag ännu ei wiste / hwad thet war skrifiwa rett eller gali? Uttså är thetta ei af någor min lettsinnighet begynt.

§. 13. Men thet tilstår jag ; at sedan mig wardt af högstpristig i äminuelse salig *Konung CARL XI.* åhr 1691. i nåder befallat / at jemte tå warande *Bisshop i Strengnäs* / sedermera widtberömd *Archiebisshop* / nu mera hos Gud saltg / *Doct. Eric Benzelius*, och salig *Superintendenten på Gottland Doct. Israell Kolmodin*, och *Secreteraren Hr. Magnus Romrow Dublar*, at öfwerse *Bibelen* och *Psalmboken* ; tå begynte jag med alfwar och bekymmersam åhoga tenckia på *Svenska* skrifiarten. Enkannerligen / sedan thet blef mig at högstbemelte *Konung* också befallat / at hafwa wtsicht på thet som således tryckas skulle. Och jag med 50. tusend daler lopparmyntes förskott hade igenom *Burchardi* bestelt och förskaffat hit in i riket ett i alla måtto skönt och herligt tryck / til jamna bökers aftryckande. Si / tå / säger jag / begynte jag wara mykit sorgfellig om ett rett och ett fast och stadigt skrifiert: effter thet tå war / och ännu är hos oss / fast olit / jemwel hos lärdt / klokt och wittert solet.

§. 14. Och effter noga omhögssande stadnade jag thet vti / at thet wore tryggast bölla sig wid *Gustavianiska* *Biblarna*. Emedan thet war then stadigaste skrifiart behollen. Och besynnerliga

nektaa effter wårt språk war ther regelbundit til sina böijelser/
 och sin ordawäf. Then wi ock så höge som låge/ så lärde som
 olärde/ så gamle som yunge dagligen ther effter låge wåra hwardags
 och kyrkio böner/ och wåra gamla psalmer siunge. Hwillet i all
 språk/ som ryktad äro/ näst orthographien. är thet angelägnaste;
 och thesfdre på thet nogaste i acht tages. Men angående samma
 Gustavianiska Biblars orthographie eller skrifsett/ så wel som
 ordlettning/ låg jag gansta så i then tiden them följa. Waran-
 de ther uti nästan alle fast olite. Ja ock/ som wel merktas bör/
 the senare Biblar/ Christine, Carl Gustafs, Leidens andra up-
 lag/ Keisers och Wankifs woro angående skrifarten i fast mong
 stycke ther ifrå gånge/ och thet utan någons åtalan. Ty kun-
 de then tyhundrae åhra myndighet mig i alla måhl icke
 strengia/ twinga och binda. Helst som ingen wedertagen och
 gillad Grammatica war/ som annorstädes doch är/ å ferde.

§. 15. Men som jag icke tiltrodde mig selfwan något för-
 andra/ helst i så helig och almen werck/ them alle skulle bruka/
 och hwar mente sig hafwa sin rett behollen at tala uti; befrågade
 jag mig hos lärda och kloka män. Somlige swarade mig; sig
 ei hafwa ens tenckt ther uppå; utan the skrifwa som the af barn-
 domen hade warit lärde och ledermere wane. Andre sade/ at thet
 wore såfengt använda någor mödo ther på/ emedan hwar och
 en får skrifwa som han wil; som man ock nu ser the flestas skrif-
 ter åtskieliga skrifwas och trycktas. Et beller är wårt språk/ sade
 the yttermera/ regelbundit/ som wi ther på ingen Grammaticam
 eller faststelt eller regelbundit sett hafwa/ som ock salig Verelius, som
 til förwadrandes är/ bekänner. Se mitt Förrspr. til Schibboleth
 §. 12. Andre sade annat. At jag wardt sedan owisfate åu förr/
 ju lika klok.

§. 16. Men salig Gen. Gouverneurn Hr Olivencrantz, (som uti
 fast mong stycke/ jemwel i wårt Swenska språk/ habe en ogemen för-
 möhn/

moha / then alle hos honom wyrdade /) betygade för mig / tå jag then tiden / och sedan som offrast / hade then segnan / at med honom förtroliga omgås / och thet med mong stål / at sielflydingarnas fördubbling war emot then retta strifan ten. Sammaledes ock twenne / som med mig öfwer Bibelen och Psalmboken såto. Ty wardt jag mer och mer styrckt i min mening om then öfwerflödiga Sielflydingens fördubbling / och thet onödiga h. Helst som jag ock såg / at alle Biblar som utgångne worof efter the Gustavianista / intet aldeles höllo ett i thetta med Gustavianista: och at monge i Cancelliet och i Collegierna så småningen lade them af. Icke allenast styrckt / som jag såde / af thetas myndighet ; utan fast mera öfwertygad och wunnen af stål / som i alla tider werfwar bifall / och hafwer öfwerwigten hos icke ens sijnat / utan stålgt och wettigt folck. När myndigheten utan stål af sig med tiden faller / Förspr. til Schibboleth §. 15. Ty i slika saker / som i mongt annat / måste *αὐτοῦ ἐφα*, och *cæca obedientia* wara bortto. Och så tog jag bortt thet öfwerflödiga h / och then öfwerflödiga enlydingars fördubbling / när handboken / och then så kallade min Psalmbok trycktes. Thet jag ock sedan wid tilfelle munteligen yreklade.

§. 17. Och som alt gott vpsåt / som sådes / och all nyttig och hellosam werck i alla tider hafwa i begynnelsen them / som bära thet afwund wid / och elliest / som til beklagandes år / af idel ondsko them anfechta och motstånd giöra. Ty begynte tå thetas / (jag menar i h / och the dubbla enlydingarnas) försechtare wakna / och thet på tala. Tå begynte nu then ene / nu then andre öyna ögonen / och tenckta på wårt språk / som lenge så förgätt / ja förachtadt och wanstapadt blefwit. Enkannerliga mine fordom embets bröder i Upsala / först salig Professor *Ericus Aurivillius*, och salig Professor *Lagerlöf*, och låto thet öfwer utgå / och vnderlasta andras mogna omiddome sina tanckar. The thet ock föll

på

på min mening angående enlydingarnas öfverflödiga och oretta fördubbling. Som af theas disputationer står at se. Och så måste thet vara / när två twista om en ting / som beror på stål / så måste intet *αὐτὸς ἴσα* / ingen enklof man / som endast på sin myndighet pochar / utan then som allenast ser på förnuft och stål / vara stedesman.

§. 18. Hwar med allaredo så wida är kommit / at icke allenast the nu berömda män thet således / efter mogit betenckande funno / och jag thet folgdit och nyctat hafwer. Utan jag hafwer och sedermera thet samma hördt af andra lärda / wackra och kloka män. Man skal och nu för tiden se / at lärde och wittre män lägga mer och mer bort thet öfverflödiga h / och then onödiga selflydingarnas fördubbling : ehwad och wår Eustathius sig thet öfwer på sin höga ålder gremmer / och mig thetfore swåra angriper. Som nu mera / tillika med mig / skulle tenckia på thet som wår ålder anstendigare woro. Nämliga at wi tenckte på wår dödelighet / at wi i stilla ro motte begge saligen stiljas hådan utur thesna öfwer alt oroliga och stormisamma werlden / så bekymmer öfwer bekymmer är / än således storma / kriga och bongas öfwer lana caprina, och med harm slita the öfriga dagar / och them brätt nog / kan ste / och oförmodeligen lyhta.

§. 19. Ty i stället för giltiga och bindande stål / them han fogliga hade kunnat framsettia ; hwilka man billigt hade wentat af en sådan lård och öfwer alt wida frågdad man / och som han förmener sig vara / til fall lutande Swenska Språkets ypretthollare / eller som the Romare sin Jovem kallade *Statorem*, *quasi ejus beneficio omnia stent*, Senec. l. 4. de Benef. c. 7. Så är hans striff utt med hånligit och spofkeligit södracht / med en hop spoglosor och skendelig ord och ordasformer ; enkannerliga emot mig. Som dock alt bekedeliga / lachtmodeliga och christeliga striffit hafwer. Och när jag i någro mårto / besynnerliga i the tv ru

nemde måhl / hafwer trådt ifrå honom och the gamla / är thet
ei stedt af någor sielftagen myndighet eller af lettsinnighet
utan drifwande siäl / som han mig förbrår. Utan thet haf-
wer jag / förvtan myndiga mans efterdåne / fasta och orygge-
liga siäl til. Hvilka alltid gella utt langt wigttigare saker om
godz / penningar / lender och riken Ketsare och Konungar emellan;
mykt mer om två lumpa kolstafwer / icke två halförar werda.
Hafwande ock jag sedermera bifall och mechtig styrelse af högst-
bemelte Konung Carls then XI. förordning / som utferdades wid
nya Bibelens och Psalmbokens tryckande / then han ock infördt
hafwer p. 12. 13. så lydande; *Effterföljes orthographien*; som
uti Bibelens *edition* år 1618. war brukelig / i thet närmaste;
Hwar icke almenna och ofelbara reglor något annat fordra.
Med thenna förordning är thet aldeles enligt / som wi skrifwel-
ehuru han annorlunda wil hafwat / och of lastar och hotar.

§. 20. The wackre män / som ännu lefwa / och the saligen
aflednas angehörige och gode wener / them han så söker wanfrå-
da / lära sin och thetas goda heder och frågd / som the ock effter
döden äga / rettmåteligen förswara.

§. 21. Men hwad mig angår / then han för en så gånstärin-
ge ting så swåra angräper / så finnas wel the / som jag allaredo
hafwer förpordt / som min heder nu och framdeles förswara.
Och som jag altid hafwer burit en wederskyggelse til tråtor och
lit i gemen / så wel som ordatråtor : så hafwer jag lenge dragit
betenckande / om jag skulle wårda swåra honom / som jag ock mig
utlåttrit hafwer i min Skrift til then omweldoga Läsaren §. 22. Och
hade han lastat treel wppå mig / så hade jag kunnat stryka then
hortt / och tatet sagdt mera thet om. Hade han thet med skemt
och förderfwat min kläder / hade jag ock / genom Gudz nåd / kunnat
siga stilla thet ut / och kunnat skaffa mig andra i stället. Men be-
flecta

flecta ens ährliga namn / si thet må ingen förachta eller tiga till.
 Ja / hade han ock försmådet mig vti många menniskiors närvaro /
 hade jag ock thet insupit och försmåldt / huru jag har kunnat. Ty när
 the wore döde / wore ock alt thet dödt. Men låta vti trycket vtgå och
 alment göra sådant til närwarande werld och til effterwerlden / thet
 må ingen / som ofskyldigt lider / tiga til / om han icke wil wara
 sin egen heders förachtare. Doch / som jag mig / som nu sades /
 förklarar hafwer til Läsaren i mitt Schibboleth §. 20. hafwer jag
 lenge dragit betenctiande / om jag wille swara / helst som jag
 ser / at hos honom thet med intet vrettes ; utan snarare wore thet
 irritare crabrones. När regn faller vppå thet land / thet törne
 och tistel står / så wexer törnet och tistlen mer. Ty sade ock then
 wite hedningen Plutarchus , *pertinacem in delicto monere , perinde est , ac speculum caeco obijcere , prius enim hoc concutiet , quam suam inde deformitatem emendabit.* Thet war ock Sirachs goda
 råd ; om tu blås på ena gnisto / så warder thet af en stor eld.
 Men spotter tu på ena gnisto / så stocknar hon ; och både
 kan af tin munn komma / Sir. 28 : 14. Och Salomo synes ock
 thet wilja hafwa / så han råder ; Swara icke dåranom effter
 hans dårskap / at tu honom icke lik warder / Ordsp. 26 : 4. Se
 ock c. 9. v. 7. 8.

§. 22. Doch / som han sirar legaer thetta thet till i söfjande
 wers ; men swara dåranom effter hans dårskap / at han skal
 icke låta sig tryckia / at han är wis. Betygar ock med förfa-
 renheten samme wise Salomo ; rychte är kosteligare än stor
 rikedom : och ynnest är bättre än silfwer och gull / c. 22. v. 1.
 Och Sirach råder åter så troliqa ; se til / at tu beholler ett gott
 namn : thet blifwer wisare än tutende store gullskattar. Lifs-
 wet ware så gott som thet kan / så wahrar thet dochen liten
 tid : c. 41. v. 15. 16. Eller söra honom til minn es then Hedniska
 Skuldens goda och helsosamma råd ;

Omnia si perdas, famam servare memento:

Qua semel amissa, postea nullus eris.

Wi äre / i förmågo af Lutheri förmaning til thet ottende bodor-
det / förbundne at icke allenast intet komma ondt rychte vppå wår
näste / utan ock at hans åhrliga namn förswara : mykit mera äre
wi plichtige at förswara wårt egit åhrliga namn / och afhörda
oß endt rychte. Ty är ock the laglokas satz: *crudelis est, qui
honorem & famam suam negligit: nam vita & fama pari passu am-
bulant.* Och är nu mera ingen gnista at spotta vppå / at hon må
vtfleckt warda / utan elden brinner i liusan loga och hafwer tagit
öfwerhandena : ty moste jag thet kläresta / thet är mitt åhrliga
namn / redda / och thet så gott som Gud och gott folck mig thet vndt
hafwer effterweridenne lemna.

§. 23. Jag hafwer / igenom Gudz nåd / och Gudi ware åbra!
altid besitat mig om en sann Gudzfruchtan / och ett åhrbart les-
werne / samt trohet och åll mögellig flit och waksambet uti mitt em-
bete. Så hafwer ock H Erren Gud och Herrans Smordar / utan
något mitt begär / tillagdt mig mycken heder / och sådana embe-
ten hwar effter andra betrodtt / som allan heder med sig hafwa.
Och mener jag / at Pauli förmaning är vpsatt för oß alla så then
ena som then andra / så lydande ; The prestes som wel förestå /
skal man holla wara dubbel heder werda / helst the som ar-
beta i ordet och lärdomen / I Tim. 5: 17. Och mig hoppas så
båra min heders krono / jag menar / min grå hår / Ords. 16: 31.
intet i någons Orbiliu stormschola / at thet med hot och nellig
scholrett vudsåisas och wanhedras. Utan ock här eff'er som här
tills i Gudz hus / och i alla så bögas som lågas rettsintas hus ;
ock thet på thet ställe / thit han aldrig har kommit eller kommer /
med heder och allas fromma och hugnat som mig höra : jemmvel
ock så i min graf med diger heder föra. Ju mig så sticket / som
min H Erre / hwars enstylte tienare jag är / mig i sitt heliga
ord befalt hafwer / thet ware androm iust eller ledt.

J. 24. Så at man förmodeligen skal så höra wid min be-
 grafning på mig lempas / ehuru ringa och förachtad jag och i ens
 annars ögon synes / något af thesa wisa mansens ord / mine
 ilwiliande til welförtient barm / misnöije och förtret. Nämliqar:
 Låt oss lofwa the åhrliga män och wåra fäder then ena effter
 then andra. Mong herlig ting hafwer HERRen giordt med
 them af begynnelsen genom sin stora macht. The hafwa
 alle i sin tid loslige warit / och medan the lefde / högt achta-
 de / och effter sig lefde ett åhrligt namn. Men the andre
 hafwa ingen pris ; och åro förgångne lika som the intet haf-
 wa lefwat ; och theras barn effter them samnaledes. Men
 them heliga menniskiom / hwilkas rettferdighet icke förgåten
 warder / är ett gott arf blifwet med theras barnom. Och
 theras lof skal icke förgås. The åro begrafne i frid ; men
 theras namn lefwet ewinnerliga. Folket talar om theras
 wishet / och församlingens förkunnar theras lof, Sir. 44:1. seqq.
 Och hafwer jag ofta läst öfwer then prestalero / som samme Si-
 rach oss förestelt hafwer / och igenom Gudz bistånd / budit at lefwa
 ther effter / nämliqen thenna ; then sig ther til begifwa skal /
 at han skal lära thens Högstas lag / han måste vefsökia alla
 the gamlas wishet / och studera i Propheterna. Han mö-
 ste lära andelig ordspråk / och öfwa sig uti diuvt tal. Han
 kan tiena förstar och wara när herrar. Han wet sticå sig
 i fremmande land ; ty han hafwer försökt hwad ibland folk
 doger eller icke doger. Han tender vppå / huru han skal
 bittida vppstå / til at sökia HERren / then honom skapat
 hafwer / och beder in för them Högsta. Han vplåter sin
 munn trösteliga / och beder för hela folkens synder. Och när
 HERren altså blidlad är / så gifwer han honom wishe en-
 nes Andarikeliga. Så at han kan gifwa wis råd / och lära
 med macht : thesfore at han HERranom tackar i sine bön.

Och Herren gifwer nåde ther til / at hans råd och låra hafwer framgång. Och han betencker thet först när sig sielf / sedan låger han sitt råd / och bewisar thet med then helga Skrifte. Förhoppandes ock / at Gud omnu låter på mig sullen bordas ju något af thet som ther på bugneligen följer : och monge förvondra sig vppå hans wishet / och han skal aldrig förgås. Han warder aldrig förgåtin ; och hans namn blifwer ewinnerliga. Swad han lärdt hafwer / skal man widare predika : och församlingen skal prisa honom. Medan han lefwer / hafwer han större namn än andre tusende ; och effter hans död blifwer honom samma namnet. Sir. 39 : 1. &c. Jag låger med Paulo : effter nu monge beröma sig af kiöttet / wil jag också beröma mig. 2 Cor. 11 : 18. Men jag wil allra helst beröma mig af mine swagheth ; på thet Christi krasst skal bo i mig. c. 12 : 10. Och wore jag heller död / at något skulle min berömmelse om intet giöra / 1 Cor. 9 : 15.

§. 25. At jag altså nödgader och dragen worden til at swara / af nu omtalte orsaker / doch icke af någon harm eller kiöthlig hemdighet : och at ther hos wisa hans stora ofog / i thes obetenckta skrifte / at intet hårdare tala. Tackande min Gud / som hafwer i sitt heliga ord gifwit mig icke allenast råd / utan ock nåd at följa Guds råd : nemligen then ther tolig är / han är en klok meniskia : och thet är honom åheligit / at han odygd öfwerse kan. Ordsp. 19 : 11. Item ; Herrens tienare skal icke wara tråtsam / utan linflig wid hwar man / lærachtig / then the onda lida kan. Och med sachtmodighet straffa them som emotstå. Om Gud en gång wil gifwa them härring til at förstå sanningen / och besinna sig ifrå dielwulens snars / af hwilkom the fångne äro effter hans wilja / 2 Tim. 2 : 25. 26. Jag är / Gudt lof ! af hans grofwa försmädelser icke stort rörd. Jag åter nu / som förr / min goda måhl : är nu / som förr / lustig och glad

glad med mina wener : sofwer sött och roliga som förr : är om morgonen bittida wype som förr. Och sedan jag med glädte hafwer sungit min morgonpsalm / och giordt min andacht / går jag friskt och lustig til mitt gudeliga arbete / och förretter med sinnes förnöijelse mina embetes sydzlor. Ty hwad achtar jag menniskors föracht / försmädelse och hot : när jag har min Gud / som mig ähtrar / welsignar och allan nåd bewisar ? När min Höga Öfwerhet är för mitt welsförhollande mig nådig ? Förtrytande allenast thet / at jag med hans striffts igenomläsande icke hafwer kunnat / som Virgilius doch sade om Ennii werjer / *ex stercore aurum colligere*. Haftwande således förlorat mong god stund / then jag til thet, som nyttigt / helsosamt och wybyggeligit wore / hade / efter Andans goda driff och min plåged / bordt använda.

§. 26. Ehuru wel / när jag sakena nogare efftertencer / så aflöper och thetta icke utan frucht och nytto. Förvtan thet / at monge lära så tillselle / at nu mer än förr / närmare tenckia på wårt ädla modersmål / och giöra sig nogare vnderrettade om thes egenstar / mynd och retta strifart ; och gifwa them sitt gunstiga och rettwisa bifall / som båtsta stälén på sine sido hafwa. Theß utan finner jag Guds ord bestå med ewig sanning / som säger ; ibland eder moste ju wara partie ; på thet the rettsinnige skola warda yppenbare ibland eder / 1 Cor. 11 : 19. Jemwel hwad Guds ord ellies betygar ; at them som Gud liär hafwa / tiens all ting til thet båtsta / Rom. 8 : 28. Så är jag glad / at jag altid ifrå thet jag kom i Herrans tjenst / illwilljande och owener förspordt hafwer. Hwar af jag och morgfallig stoma hafwer wunnit och dagliga winuer.

§. 27. Ibland annor froma också then / then ei riaga är / at jag blifwer påmint / thet jag och är en syndare ; och bdr här i werldenne vndså digrare straff / än thetta är. Siurgande andeckteliga och ödmuikteliga ;

Skal nu så ste / at straff och we
 På nyaden moſte falla:
 Så riſa här / och illa ther;
 Och mig til bättring kalla.

Tröſtande mig i medel tid af Apoftelens tröſtord; Mine kärefte/
 förvunder eder icke vppå then heta / ſom eder wedefars/
 then eder wedefars / at i ſkolen förſökte warda / ſåſom eder
 hende något nytt. Utan glädiens helier / at i liden med
 Chriſto: på thet i och frögdas och glädias mågen vti Hans
 herlighets vppenbarelle. Ingen ibland eder lide ſåſom en
 mördare / tiuf illgierningsman eller ſom then thet träder i
 ens annars embete. Men lider han ſåſom en Chriſten / ſems
 me ſig intet: utan priſe Gud för then delen / och hvad mer
 thet oſj til vnderrettelle följer / 1 Per. 4: 12. &c. Lärjungen / ſä
 ger Chriſtus / är icke öfwer meſtaren; och icke heller tienarens
 öfwer ſin herra. Thet är lärjunganom nog / at han är ſå
 ſom hans meſtare; och tienarenom / at han är ſåſom hans
 herre. Hafwa the kallat huſbondan Beelzebub, huru mykit
 mer ſkola the kalla hans huſfold? Matth. 10: 24 25. Och
 ſäger jag förthenſkul med David; låt honom betemma at han
 bannar (förachtar/wanfråddar/försmåddar) ty HERren hafwer
 ſå budit honom. Må henda at HERren ſer til mina oſkyldig
 het / och löner mig med godo thenna bannor / ſom jag lider;
 2 Sam. 16: 10. Beware HERren GUD hwar och en Chriſten för
 Simeir afferd här och i thet tillkommande!

§. 28. Skal och hans hårda ſkrift ſkaffa hos mig then froma
 och bättnad / at jag / medels GUDS nåd / skal ombeflita mig /
 at leſwa och tala wahriamliga; ſå at icke han eller något annar
 illwiltande skal få tufelle och orſak / at glädia ſig öfwer mitt illa
 förhoffande; ſiungande andechtliga;

Bewara

Bewara mig alla dagar / at jag ei något gör /
 Thet sig icke behagar / och min owen thet ydr.
 Och thet af gläder sig. Thet kan et båta mig /
 At han thet drwer frögdas / och warder stor och stolt.

Then krigsman / som holler sig nöchter och waker / och är alltid i
 fullt harnest / och således beredd at frimodeliga möta sin fienda /
 han warder icke lettelsta förkastad och öfwerfallen. Utan hwil-
 ken om han wore / kunde han slå sig til säkerhet, och annor otill-
 börlighet och lastwerdighet / och således oförmodeligen falla i fienda
 dans hender.

§. 29. Och thet wi besinnade oss rett / så stulle wi Christne
 intet wara så otolige och olättige / när oss motgång och förtång
 wedersfars : utan wi stulle sådant segna. Och thet förre HErran
 Gud / som sådant tillåter och menar wårt bästa thet med / innerlig-
 gen tacka ; och sedan tacka them / som oss sådant tillhynda / hwar af
 wi mycken fromma hafwe. Ty då warde wi Christo like. Då bedie
 wi innerligare : då siunge wi hierteligare : då höre / då läse och be-
 trachte wi Gudz ord andectigare. Hur wil en goddagsmens-
 niska få någon unak i K. Davidz psaltare ? i Christi pinos histo-
 ria ? I helgonnens lidande ? I K. Davidz psaltare / säger jag än
 nu en gång. När jag war yng / och wiste intet af synnerligt
 ondt // hade jag ingen hog at läsa psaltaren / fant ock intet nöije i
 honom. Gud tilreke mig intet mins yngdoms oförstånd ! Ro-
 nunga och Chronika böckerua / och hedniska skrifter stodo mig bår-
 tre an. Men sedan jag fick Andans embete / och fick fördröfka hward
 werlden hade at skentia / enkannerliga at en HErrans nitelstan-
 de tienare / som intet wille gasa med henne och hennes barn / utan
 them straffa ; si då, si då wardt psaltaren mig lär : då tycktes mig
 honom wara enkom för min skul skrifwen. Då las / då song / då bad
 hiertat inuogt / och langt bättre än munnen förr.

§. 20. Ah Läre / säg mig : huru wil en Herrans ttenäre predika om kors / morgång / föracht / försmädelse och förföljelse / som sådant sielf aldrig hafwer försökt ? Huru wil han hierteliga och rektliga trösta andra lidande / när han sielf icke lidit hafwer ? Men thet är mig en god prest / som ock mykit lidit hafwer / och lider. Han warder ther med vpennad at blifwa en rett Herrans ttenäre. Lida / lida war Apostlarnas / Propheternas och the största Christnas högshole. Lida / lida / tola och bidia / är ännu alla retta presters bästa högshole. Enkannerliga tå han moste lida föracht / förtal / försmädelse och förföljelse / när han som en rettsint Herrans ttenäre lider för sanningennes skul / tå han efter Gudz sinne förer henne rett fram : tå han jemmeli förmågo af sitt embetet på the höga moste starpeliga predika / och theas laster them vnder ägonen oförstreckt ställa / och Gudz swära straff jemmeli them förkunna. Si thet är mig en rettstaffens Herrans ttenäre. Ju mera werlden förachtar / ju mera ährar honom Gud och Gudz wener. Skulle han ock lida fengelse / ja settia thet lidäresta til ther dsver. Han är lutet bättre än Propheterna / Apostlarna och Martyrerna. Han skal i Gudz rike wti theas chor med stinande krono krönas och stina ksjom solen. Swad förnöijelse hafwer han icke / när han läs thesa Apostelens ord ; mig tycker / at Gud hafwer utgiffwit oss Apostlar för the alraringesta / såsom the therdödenom äro emnade : ty wi äre wordne ett widvnder werlden / och englomen och menniskiom. Tå wi blifwe bannade / welsigne wi : tå wi blifwe förföljde / lide wi : tå wi blifwe hädde / bidies wi före : såsom werldennes afstrap äre wi wordne / hwars mans afhugg in til thenna dag. 1 Cor. 4 : 9. 12. 13. Men hwad hafwer en werldzlig prest / som är wahn wid welmak / och at leswa beqwemliga / för ett nöije när han thetta läs ? Han säger strax med Petro ; H Erre stona mig för sådant Thetta wedersfares mig icke. Och wet icke at han af Christo får sådant swar ; gack bort

tu satan: tu äst mig och tig sielwom til hinders. Ty tu besinner icke thet Gudt tilhörer/ utan thet menniskiom tilhörer/ Matth. 16: 22, 23.

§. 31. Ehuru nu sådane werldzlingar / weidags bröder och lösa kalckstrykare tyckta mykit om sig sielwa / och werldsens barn them rola / såsom stäteliga predikanter; så dömer sielwa Janningen annorlunda om them. Nemligen: we eder / så alla menniskior lofwa eder: ty sammalunda hafwa och thetas säder g. ordt them falska prophetomen / Luc 6: 26. Och hwi skola the icke lofwa them? Ty the leggia hujende vnder thetas hofwuden/ at the må lofwa sött och icke omakade warda i thetas säkerhets sönn: så äro the doch them / ja land och rike högst skadelige. Ty så dömer och säger Gud om them; tine propheteter hafwa tig predikat lösa och dårachtiga syner: och icke vppenbarat tig tina misgierning; ther the med motte förtagit tig titt sengelse. Utan hafwa predikat tig lösa predikan; på thet the skulle predika tig vtu landena / Jer. Klagow. 2: 14. Och är ther ingen twiswel vppå / at ju wårt mongåhra swåra straff är också kommit utaf sådana smekrare och örnepredikanter. Thet the en gång med them the förfördt hafwa / sinnande warda.

§. 32. Någor lærer tenckia / at thetta hörer intet til närwarande werck / ther om ordens rettstrifwande twistas. Jo / så wida Hr. V. Præsidentens striff är vpsyft med håhn och försmådelse / hwar wid och mouge mine fiendar hafwa sig förnögt och frögdät; så är intet fremånande at således också ther vppå swåra / at styrckia mig emot thetas afwundzaffst och widriga domar / och af Gudz heliga ord wisa them / hwad Gudz dom här om är them til fögo hugnat / och mig til hiertans frögd. Och är thet säkert / at thet är wel annat / som förnemligast har bracht honom til så hårdt och swåra utfarande på mig. The onde kunna intet lida at man them vppenbarliga straffor. The wllja intet wara oroad. Lustiaa moeste man them predika. Men jag såaer med Paulo; predikar jag nu menniskiom eller Gudi til wilja? Eller söker jag teckias

menniskom? Hade jag här til dags welat teckts menniskiom/
 så wore jag icke Christi tienare. Gal. 1: 10. När jag altså sa-
 ten rett betencker och följer GUDs ord / så hafwer jag ju så stor
 orsak / ja större / at tacka Gud såsom för en stor welgierning / at
 jag således lider. Jag är ther utaf blifwen en god Christen och
 en god prest. K. David sade; thet är mig lust / H Erre / at tu
 hafwer spåkt mig. Ps. 119: 71. Han sade intet; thet är mig
 lust / at Tu hafwer smordt mig til Konung / och förlånt mig
 stora ågodelar. Så säger jag; thet är mig lust / H Erre / at tu
 hafwer spåkt mig. För alla mig bewista welgierningar; bör jag
 Dig H Erre tacka / ty the äro mig lustiga. Men så tienliga och
 hellsamma äro the icke / såsom thet / at Tu hafwer således hol-
 lit mig i åga. Och må therföre intet barmas / hotas eller hemnas
 på mina owener och förföljare: utan heller tacka och elska them/
 som en så stor förmohn mig tilskyndat hafwa. Får jag emne och
 tilfelle til at i sielwa wercket bewisa min tacksamhet emot them
 och theras anhöriga; Skal thet wara min hignat / och Skal jag ther til
 så willig som skyldig wara. Men betenckte the hwad Tysten rimar.

Wer prediger und jungfraun schende /

Nimmt selten ein guten ende.

Ho prester och jungfrur wil stemma /

Han sellan kan få en god enda.

Men H Erre rekne them icke thenna synden! Apostig. 7: 60.

§. 33. Effter så min embetet och åhren anstændige heder är
 och bör wara mig kär / then jag i grafwen oförkrenct tenker be-
 holla / och effterwerldenne lemna. Ty hafwer jag ock allaredo
 swarat til Hr. V. Præsidentens skrift; och alla hans obetenckta
 tilmålen med tullgod stål kraffteligen förlagdt. Med hwilket swar/
 at thet genom trycket alment görda / jag så lenge dröjer / tills
 thet öfriga han ännu kan hafwa / at låta utgå / och så i dagskuset
 kommer. Hwilket / som han är sig altid lik / låter blifwa thet
 förra

förra icke oligt : så framt wederbörande sådant / i förmågo af
embetet och Kongliga förordningar / icke förmehua.

§. 34. I medel tid wil jag låta hwarion och enem förstå / och
ögonstenligen för ögonen ställa : at intet jag / och the andre,
som här vti göra ett med mig / gå så ifrå the gamlas påbe-
ropade skrifart / som han thet gör / nästan i hwarje rad /
utan ringasta skäl. At nu för thenna gången icke stort omtala
och anmerkia / som vti mitt förswar fast på hwarje blad wisadt
är / thet han oförswarligen aldeles förgäter / och wil ödeleggja
ordawärfwen / jag menar bögningen / eller then regelbundna
sammansättningen / angående *numeros, genera, casus* och *per-
sonas* : hwilket / han doch tillstår vara hel nödig / och ingalunda
til förgåtandes / p. 10. och 135. Si / thenna achtar han platt intet:
utan då och då råkar han ther vppå af en slump och blind be-
delse. Såsom then ther stuter til måhls / och en gång treffar
flecten / när han tijo resor har slagit langt ther ifrå. Thetta bas-
wer jag / som berördes / i samma min skrift klarliga wisat.

§. 35. Men nu wil jag förvt ögonstenligen låta se / huru han/
merndels i otrenge måbl / går ifrå thet alment antagna mane-
ret / som Konungar / Förstar / Herrar / *Cancellier*, alla *Collegier*,
ja alt wittere sold ifrå börjonne hafwa brukat / och thet som
hafwer hafte sin roliga besittning / hwar effter så monga
tusendeböcker äro tryckta intil thenna tiden / som hans storläti-
ga tal lyder på första bladet. Jemwel ock ifrå then skrifart som
af Kongl. *Commissionen* är för god kend / at brukas i then ny-
ja öfwerjedda Bibelen och Psalmboken : berömande han sig /
at han ock har warit med i bemelte *Commission*, och wed corre-
cturet, tillika med salig Hr. Liljeblad. Jag wil då effter Alphabetet
vpsettia / och för ögonen ställa / huru han skrifwer orden / (flera
kunna ännu finnas) ostadtat / och emot then tvhundra-åbra
myndighet. Nu får hans *Neophilus* med förvondran se / huru han
har lärdt skrifwa af sin *Eustathio*.

Hierne.

Af p. 1. 35. och alt jemt.
aldrabest / 54.
aldramest. 87. 83.
aldranogaste / 68.

Gustav. Biblarna.

Aff / 1 Mosb. 1: 5. 8. 2: 16. 3: 33.
allrabest / 2 Mosb. 30: 23.
alramest / 1 Sam. 20: 47.

Så at aldra med d skal aldrig i thesa och thylisa
ord finnas i Bibelen.

aldrig / 33. 42. 70. 75. 76. 92.   aldrigh / Matth. 9: 33.
100. 103. 106. 131. 139. 140. 142.   2 Tim. 3: 7.
två gånger.
aldrigh / 3. 102. 103. 118. 142.
två gånger / 145.

Werk ostadigheten : ja / ena sådana ostadighet / at han på
ena sido har två gånger strifwit / aldrig / aldrigh.
Aldrig gör någor / som har lärdt strifwa / så / än min-
dre then som gifwer sig ut före / at wilja lära andra /
som icke äro barn / strifwa / och hotar med nestigt straff.

alfrorsam. A

alffuorjam / Ps. 119: 5.

allareda 51. allaredan

1 Macc. 8: 3. 11.

allmän 121. 48. 108. 131.

allaredho / 1 Mosb. 43: 10. 3 Mosb.

allmänna / 4. 98

13: 11. Hof. 8: 1. Wisb. 16: 28.

allmänt / 6. 28. 37. 85. 149.

almen / almennesta / Pred. 6: 1.

almänneligen / 123.

1 Cor. 5: 1. Ezech. 48: 17.

Apestg. 5: 8.

Nu strifwer han ordet med tv ll / nu med ett. Förstan
at A aldrig brukas i thet ordet / Schibb. C. 1. §. 15.

alltid

alltid / 34.

altid / 75. 78. 90. 97.

altid / 1. 13. 38. 40. 61. 70. 82. 118.

125. 140. 146.

alsintet / 34.

ansienlig /

anselig /

art. 1. 14. 26. 44. 97.

arth / 69. Hwar finner hon

B.

Begynner / 56.

bemärkelse 28. 107.

Berättat / 67.

berättelse / 48.

berömmar. 71. 78. 104.

beställa / 45. 59. 104.

bestält. 94.

bättre. 20. 31. 37. 56. 93. 99. 139.

bättre / 84. 130.

bättring / 84.

bettring / 59.

betecker / 77.

betäcker / 63. 68.

betänker / 76.

bewisa / 85.

bewijisa / 14.

altidb, 1 Theff. 5: 16. 2 Tim. 3.

v. 7. Luc. 13: 5. Ordsp. 11: 24.

Ett ord på trybanda maner!

alziatet / Matth. 5: 34.

På trybanda sett.

art/artt / Mosb. 1: 11. 12. wisch. 19: 11.

ordet art wara skrifwit med h?

Begynnar / 3 Mosb. 21: 9.

Esa. 30: 13. 2 Cor. 10: 15.

Se nedanføre til ordet merke.

är orett. Schibb. C. 1. §. 15.

berömer med ett m. Pf. 32: 11.

Hof. 9: 1. 2 Cor. 10: 17.

besteller med e / Col. 4: 16.

2 Cor. 6: 14. 1 Macc. 6: 57.

bättre / Ordsp. 8: 19. 15. 16. Pred. 6.

v. 3. Wisch. 13: 3. Luc. 5: 39.

bättring / Matth. 3: 2. 8. Luc. 15.

v. 7. Apostg. 2: 38.

Nei / bättre måste han lära skrifwa.

betecker / Pf. 147: 8. 1 Sam. 24: 4.

Judith. 2: 11.

betencker / 2 Cor. 2: 5.

bewijisa / Pf. 40: 6. 2 Mosb. 14.

v. 31. Luc. 20: 37. bifall /

Hierne.

Bibel.

bifall / 123.
 bijfall / 17.
 bittida / 125.
 blef / 55.
 blef / ögnablet / 64.
 bollig / 87. 88.
 bokstaf / 6. 34. 71.
 bokstaf / 20. 32. 38. 39.
 bokstaf / 39.
 bokstafver / 9. 98. 127. 146.
 bokstafver / 8. 15. 20. 87. 123. 127.

bittidha / Ords. 1: 28. 7: 15.
 Matth. 20: 1. Pred. 10: 16.
 bleff. 1 Moib. 5: 5. seqq.
 ögnablet / Job. 20: 5.
 Ef. 54: 7. 8. 1 Cor. 15: 51.
 book / Bopenb. 5: 1. seqq.
 bokstaf / Marth. 5: 18. 2 Cor. 3: 6.
 bokstafver. Luc. 23: 38.

Et then stal lära oss bokstafvera / som sielf et wet
 skrifwa ordet bokstaf rett.

bord /
 bredd / margo, ripa, 144.
 bruuk / 25. 32. 37.
 bruk / 7.
 buuk / 60.
 bort / 95.
 bdeker / 1. 72. 92. 131.

boord / Luc. 7: 37. 1 Cor. 10: 21.
 brädd / Jos. 3: 15. 2 Mosb. 2: 5. 28: 26.
 bruf.
 buuk / 1 Mosb. 3: 14. Jon. 2: 1. 2.
 Sir. 36: 24.
 bortt / Jer. 3: 6. Luc. 8: 29. 15. 13.
 1 Mosb. 45: 17. 28.
 böker / Pred. 12: 12. Försp. til
 Ordspråk.

C.

Cantzelier, 2.
 Cantzelliet, 7.
 Cancellii 130.

Cancellor, Jer. 36: 12. Sir. 10: 5.
 Apostg. 19: 35.
 Cancelleri, Jer. 36: 12. Efr. 6: 1.

Daal /

Daal / 131.
dageligen

degh / 137.

dehl / 65.

deel / 3. 23.

dehr / ibi, 89.

der / ibi, 137. &c.

där / ibi 13. 94.

derföre / 30. 31. 83. 99.

dertwid. 70.

des / 2.

det / 1.

dhe / 68.

deijeltig / 17.

dijst / eö, 19.

diur / 82.

doct / 146.

doom / 138.

domkyrka / 24.

driftwer / 70.

drächt / 54.

dräng / 68.

duger / 128.

dylka / 108.

dyltka / 70.

dylt / 65. 70.

Dahl / Psalmb. N. 4. v. 2.

dagliga / Sir. 45: 17. Apostg. 19.

v. 9. 1 Chr. 16: 40. Pf. 71: 24.

deegh / 1 Cor. 5: 7. 2 Mosb. 8: 3.

deel / Sir. 45: 27.

ther / 1 Mosb. 3: 23.

och så skrifwes thet altid / Schibb.

C. 1. §. 12. fl.

hwad wil thet blifwa utaf?

thersföre / 2 Cor. 4: 1.

ther widh. 1 Mosb. 3: 3.

thes / 2. Theff. 3: 9.

thet / Joh. 3: 16.

the / Matth 17: 8.

deghellig / Ordj. 11: 22. Jer. 6: 2.

Sir. 42: 12.

tijt / Am. 8: 12. Matth. 8: 16.

diur / 1 Mosb. 1: 20. Hof. 4: 13.

doch / Hof. 4: 15.

driffuer / 1 Mosb. 4: 14.

drächt / Luc. 5: 4.

dreng / 1 Konb. 3: 7. Matth. 17:

18. 20: 27.

dögher / Ez. 18: 18. Jer. 1: 6. 13:

7. 10. Sir. 39: 5.

thylka / thylt / se Schibb. c. 17.

P. 389. a.

D

dä /

Då / 12. 37. 79. 99.

Dådan 28.

Eenstafwäg / 148.

enstafwäg / 148.

effter / 5.

effter / 1. 6. 133. 149.

effterfölla / 80.

ehuruwäl / 68.

ellies / 49.

elliest / 32. 37. 45. 51.

elljest / 50. 55. 58.

eljest / 137.

Si här ett endast ord på fyra handa sett målat.

eistelighe / 1.

eländig / 15.

embete / 21.

åmbete / 13. 130.

emellan / 63. 83. 124.

emillan / 63.

emne / 124.

ämne / 124.

Ett ord på tv sett på ene sido.

emne / Wisb. 11: 18.

Psalm. N. 30. v. 2.

Sammaledes också här.

Id / Gal. 4: 4. Ordsp. 30: 33. St

Schibb. c. 1. s. 12. &c. och s. 47.

tävhan / Esa. 51: 1. 1 Chr. 26: 20.

Luc. 16: 26. 2 Mosh. 4: 18.

E.

} På ett blad / ett ord på två handa sett.

hvilket thera skal thet nu wara? Bibelen
har alltid effter / 1 Mosh. 1: 11 / 21 / c. 3: 16 / 17

Ordsp. 11: 19.

effterfölla / 1 Cor. 11: 1. Ebr. 6: 12.

ehuruwäl / Hof. 8: 3.

ellies / Pf. 51: 18. 1 Mosh. 30: 2.

2 Mosh. 22: 10. Jer. 30.

eistelighe. Col. 3: 12.

eländig / Pl. 9: 14. Jer. 15: 9. Wisb. 9: 10.

Ebr. 11: 30.

embete / 1 Mosh. 40: 13. 2 Cor. 3: 7.

2 Mosh. 5: 6.

emellan / 1 Mosh. 3: 15. Ordsp. 6: 19. Sir.

31: 3.

Emot /

Hierne.

Emot / 8. 21. 38. 94. 108. 139.

en una in Fœem. 100. 132. 133.

een / una, 68. 117.

enckel / 139. 146.

enkelt / 146.

enda / *finis* in nomin. 127.

in accus. enda / 28. 131. 142. 143. 149.

151. 152. enda / 28. 40. 147.

Ehet blir ingen ende på hans ojemna strifwande.

endamål / 9.

endemål / 116.

endera / 45. 133.

endrechteligen / 53.

endrächtig / 108.

ensaldig / 22. 34.

ensaldigh 53.

Engeland / 42.

Engelland / 60.

enkelt / se enckel.

eenstafwig / 148.

enstafwig / 148.

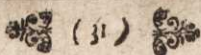
entlig / 8. 31.

entligen / 15. 129.

endteligen / 11: 16.

Fahlun, 44.

Falunismus, 44. 46.

Bibel.

emoost / 1 Mosb. 20: 9. Dan. 11: 37.

Luc. 15: 20. 2 Mosb. 1: 10.

een / 1 Mosb. 2: 7. Ordsp. 30: 23.

Twert emot sia sabb pag. 117.

} vppå alt ene sido.

ende / Ordsp. 14: 13. Wisb. 14: 27.

Ezech. 7: 2 / 3 / 6.

enthera / Ef. 6: 2.

endregteligha / Apostg. 2: 1. 4: 24.

endregtigb / Phil. 2: 2.

eenfalligh / Luc. 11: 34. 2 Cor. 9: 13.

ensälligh / Matth. 10: 16. 2 Cor. 11: 6.

Öch gör sig dock så kunnogan i
Engelstan!

Si / huru thene Sibbolisten
stafwar orden!

endeligha / Apost. 21. 22.

F.

Nu med h, nu utan h, på alt ene
sido.

sabr/

fabr / procedit. 96. 125.
præt. foor / 11.

foor / 136.

felet / 50.

feela / 62.

fela / 5. 80. 90. 64.

feelachtighet / 27.

flijt min / meus. 75. 20.
min mase. mijn soem.

flittig / 84.

floot / 9. 110.

flor / 18.

folck / 80. 81. 128. 141.

folck / 30. 50. 58. 78.

fremmande / 20. 52. 119. 145.

främmande / 130.

främling / 122.

Huru stola the fremmande lära tvärt språk på sådant sett?
främst / 47.

fuller / quidem.

fullkomligen / 132.

fullkomlig / 8. 17. 19. 20. 60. 112.
140.

fullständig 41.

fullt. 65.

saar / Ordsp. 2: 3. 11: 14.
Joh. 20: 17.

foor / Gal. 2: 1.

fela / Ordsp. 14: 22. Habac. 3: 17.

Si huru felachtig han är!
mijn flijt / 2 Cor. 7: 12.

Som Bibelen holler / och han med ens påstår.

fljteligba / Luc. 7: 4.

flor / Psalmb. 57: 2. 64: 7.

Se Schibb. C. 3. §. 7.

folck / Pf. 67: 4. Ordsp. 30: 25. 26.

Hof. 4: 12. Sir. 4: 27.

fremmande / Ordsp. 5: 9. 10.

Hof. 5: 7. 1 Mosb. 32: 4.

fremling / 1 Mosb. 20: 1. 36: 7. 37: 1.

2 Mosb. 22: 21. 23: 9. Ebr. 11: 9.

fremst / 1 Mosb. 33: 2.

Luc. 14: 8. 13: 30.

Se Schibb. C. 12. §. 11.

fullkomlig / Rom. 12: 2.

fullkomligheet. 2 Cor. 13: 9.

Ebr. 7: 11.

Si huru fullkomlig han är i Swenstan.

fåå accipere, 16.

fåfång / 105.

fåfångta. 107.

fålla / 63.

fångelse / 18.

fård / 106.

fårdas / 148.

fårdig. 17. 54. 124.

fåste / munimentum, 330.

fåsta / 132.

fåga annat. 10.

fålle. 12.

fålje. 124.

fållia / 55. 75. 80. 95. 105.

fålja / 57.

fållja / 148.

fållier / 43. 78.

fåljier / 67. 85. 133.

fålljer / 38. 51. 61. 62.

Si hwad thetta blifwer för ett Schibboleth. Och hwad thet på wil följa. Blifwe han med sitt följe langt bortto. Tenz dock/ eit ord på femhanda lett strifwit. Är thetretta och stad festa ett språk? hwar har han sedt ett sådant förwillat följe i något språk? Så går thet/när han ei wil höra och följa stäl och wactra män.

få / Ordsp. 21. 11. 16:18. Joh. 3:16.

Matth 19:16.

fåfeng / Ordsp. 1:17. 28:19.

2 Mosb. 5:8. 17. Sir. 33:28.

fåfengta / 2 Thef. 3:11.

fålla / Job. 10:20.

fångelse / 1 Mosb. 39:20. Neh. 1:2,3.

fård / De / Dan. 10:20. Matth 5.

v. 19. 20. Luc. 5:25. 24:12.

Sir. 40:7. El. 17:14.

fårdas. 1 Mosb. 30:25. f. 43:8.

Apostg. 20:11. 2 Cor. 11:26.

fårdigh / Luc. 6:10.

fåste / Ordsp. 14:26.

fåsta / 1 Macc. 3:56.

fåga / El. 24:6. 1 Macc. 12:45.

1 Tim. 5:23.

fålla. Joh. 21:20. 2 Cor. 8:6.

fålltare / 1 Mosb. 24:59.

Apost. 22:11.

förbättring / 88.

fördärsware / 19.

förglömma / 54. 84.

förlänger / 146.

förlängning / 69.

förnamn / 60.

förnya / 135.

förtummelse / 6. 69. 107.

förtijga / 19.

förtäring / 118.

förundrar / 79. 82.

Galen / 66.

galn / 62.

geller / 29. 66. 75.

gäller / 10. 21.

gern / 57. 148.

gierna / 134.

gior / 31. 34. 95.

giora / 45. 60. 61. 97.

godt / 105.

går / 108.

går / 143.

förbättring / Rom. 15: 2.

förbätra / 1 Cor. 8: 1. 14: 4.

förderffuare / Ords. 28: 24. Wisd.

3: 2. 1 Cor. 3: 17. 2 Mosb. 12: 23.

glömer.

lenge; lenger / Job. 20: 5. Luc. 1: 10.

24: 28. förlenge / Tob. 9: 4.

förnam / Luc. 23: 7.

förnya / Eph. 4: 23.

försüeliga / med ett m / Jer. 48: 10.

förtija / Apostg. 4: 20. tija.

Job. 6: 24. Am. 5: 13. Pred. 3: 7.

förtäring / 1 Mosb. 45: 21.

af förtära.

förundrar / Gal. 1: 6. Ordsp. 30: 18.

Galen. Ordsp. 7: 7. 10: 8.

geller / Ordsp. 7: 23. Jer. 19: 3.

Luc. 7: 41. 16: 5.

gern / Ordsp. 4: 7.

gdr / Ordsp. 12: 23. Matt. 7: 21. 24.

gdra / Luc. 10: 25. 1 Mosb. 39: 9.

Ordsp. 12: 23.

gott / 1 Mosb. 1: 4. 10. 12. 2: 9.

44: 21. Ordsp. 11: 17. 27.

Se mitt Schibb. C. 1. S. 39.

går / Ordsp. 16: 9. Jac. 1: 11.

Pred. 1: 5. 6.

Sierne.

gång / två gånger / 69.
 gångle / 93.
 gåst / 2.
 gåf / 93.

Haalt / lubricum, 47.
 haft / 70.
 hafwer / 150.
 handtwerc / 82, 131.

handtwärelare / 130.
 har / kabet. 69. 81. 97.
 haar / 68. 98. 105. 178.
 hela / totus, 74. 15. 18. 35. 77. 88.
 heela / idem, 62.
 heelt / 78.
 heldre / 150.
 hemma / domi, 18. 81.

Si huru hema han är i Bibelen och wårt språk.

hender / accidit., 16. 17.
 händer / idem, ibid.
 hierna / in nominat. 43: 46.

Si nu har han glömt skrifwa sitt eget namn rett. **Sierne**
 in Nomin. **hierna** / in obliquis.

hiesja / in nominativo, male 46.
 hiesje / 62. 63. bene,
 ho / quis, 117.
 hop / acervus, 152.

Bibel.

gångor / 1 Konb. 17: 21.
 gengse / 1 Mosb. 23: 16.
 gåffue / 1 Mosb. 23: 16.

Hala / Pl. 73: 8. Ordsp. 5: 3.
 haft / Ordsp. 8: 22.
 haftuer / 37: 14. Joh. 19: 22.
 handwerck / Sir. 38: 35. Jer. 52: 25.
 Apostig. 18: 3. 22.

handwercksman / Bppenb. 18: 22.
 haftuer / Joh. 19: 21. 22.

hela / 1 Mosb. 1: 26. 2: 11. 13. 4: 9. 26.

heller / 1 Mosb. 3: 3. Matt. 10: 6.
 hema / Ordsp. 7: 19. 2 Cor. 5: 9.
 1 Mosb. 17: 27.

hender / Luc. 6: 12. 1 Mosb. 40.
 20. C. 49: 1.
 hierne / Schibb. c. 8. p. 129.

hoo. Ordsp. 30: 4. Bppenb. 7: 13.

Hierne.

Bibel.

hoop / - 77. 149.
Holländare / 81.
Hollendst / 88.
horabus. 100.

Mehta

hoop / Luc. 5: 6.
klof i Hollendsta språket / hwar
af han doch stryter.
horobus / Hof. 2: 4.
horobarn / Wisb. 3: 16.

hos / 2. 23. 33. 34. 39. 40. 42. 46.
79. 98. 121. 131.

hoos / 21. 39. 78. 109. 118. 141.

Etibera moste wara gali. Hwilket tbera är nu rett.

huswud / 60.

På ett sett moste ordet strifwas
hossuudh / 1 Mosb. 2: 10. 3: 15.
Ordsp. 4: 9. 10: 6

hugh / 7.

Så litet kommer han i hog
han of hotar / strifwa.

hogh / Rom 7: 23. 25. Wisb. 19: 10.
huru the myndige / med hwilka

humbla / lupulus, 118.

humble bör tber wara in Nomin.

huus / 81.

hwos / Luc. 11: 17. 1 Tim. 3: 4. 5.

hwad / 56. 70. 76. 77. 80. 84.

hwadh / 1 Mosb. 3: 5. 22. Ordsp. 10: 24.

104. 97.

Marth. 20: 32. Luc. 10: 26.

hwadh / 61.

hwilken tbera / Job. 2: 12.

hwilkendera / 1.

häär / 1 Mosb. 42: 38. 44: 29.

här / 62.

Luc. 21: 18. 1 Cor. 11: 14. 15.

hålsa / 47.

helfa / Ef 12: 2. Pf. 24: 5.

håndelse 111.

hender / accidit. Luc. 6: 12.

händer / manus, 19. 26. 71. 106. 150^s

hender / 1 Mosb. 4: 11. Pf. 31: 6.

hänger / 152.

Ordsp. 6: 17. 11: 21. 30. 30. Luc.

4: 6. Joh. 10: 39. Schibb. c. 1. §. 15.

henger / Ordsp. 3: 3. Judith. 14: 1.

2 Cor. 3: 5.

hårligh /

hårsligh / 44.
 hårlighet / 18.
 hårvthinnan. 80.
 hårvthinnan. 82.
 högt / 69.
 högtstlar / 39. 129.
 höghstlar / 38. 45. 129
 höör / 30.

herlig / Esa. 6: 1.
 herligheet / 2 Mosb. 15: 7.
 Luc. 9: 26.

högd / Ef. 2: 22.

hör / Pf. 5: 2.

fag / 21. 36. 40. 75. bis 126.
 jag / 58. 83. 122. 132. 137. 139. 148. 152.
 fagh / 1. 5. 20. 49. 51.
 jagh / 4. 3. 26. 28. 37. 42. 48. 55. 58.
 126. 141. 148.

fagh / Pf. 5: 2. Dan. 8: 2. 3.
 Matth. 5: 22.

Lenet om jag hade så varit til wägs / huru han hade
 bedrat mig?

temkar / 17.
 temt / 2.
 jemt / 69.
 temwål / 40. 57.
 jemwål / 83. 93.
 jämwål / 66.
 jette / 105.
 jätte / 105.
 i hoop / 152.
 i hoop / 149.
 inretta / 89.
 inråtta / 13. 110. 132.
 jordegumma / 68.

Hwi skrifwer han orden så ojemt? Hwi
 tte them med j consonante alt jemt?

jemwel. Bibelen har altid wel/
 och aldrig wål. Ordsp. 12: 15.
 14: 12. Phil. 4. v. 8. Joh. 5. v. 29.
 Pred. 3. v. 12.

hoop. 2 Mosb. 8: 14.
 Luc. 5: 6.

Se nedan före / rett/
 retta.

Jordammma / 2 Mosb. 1: 17.

Isländare 30.
 Isländare / 50.
 Isländerne / 40. 29.
 Isländare / 49.
 Isländistan / 76.
 Isländste / 71.
 Isländsta / 149.

På förhanda sett alt ett ord. Och beropar sig likvel som oftast på Iselndstan: och wil twinga oss / at hafwa henne til rettindre i vårt skrifwande. Si / hwad för ett wanstapeligt Sibboleth han lærer komma fram med. Bortt / bortt thet lengst til Iselnd.

iu / 87.
 ju / 89. 90.
 Kalf / 35.
 Keyser / 48.
 Löpenstap / 139.
 Löper / 45.

iw / 1 Mosb. 6: 19. 2 Mosb. 1: 12.
 Pred. 8: 17. Pl. 58: 12. 64: 27.
 K. Kalf / 2 Mosb. 32: 4. 8.
 Keyser / Matth. 22: 20. 21 Luc. 2: 1.
 Löpenstap / Matth. 22: 5.
 Löper / Wyppenb. 3: 18. 18: 11.

Stormar doch grusweliga / och servt med oawädies ord på mig p. 43. 44. när jag i thetta och thyliska ord brukar i. Swar til jag doch gifwit klar stäl i Schibb. C. 1. 9. 32.

Klarhet / 77. 84. 96.
 Klart / 96.
 Klart / 76. 77. 79. 102.
 Klingar / 31. 35. 40. 47.
 Klingade / 33.
 Klinger / 30.
 Knut / 95.
 Krig / 105.
 Krigh / 55.
 Krigsman / 68.

Klarheet / 1 Cor. 15: 41. 2 Cor. 3: 7. ff.
 Klart / Ordsp. 8: 9. 20: 9.
 Klart / Föresp. epist. til the Ebr.
 Psalmb. N. 103. v. 7.
 Klingar / Psalmb. 102: 2. 109: 3.
 imperat. Klinger / Judith. 16: 2.
 Knut / Föresp. til the Ebr.
 Krigh / Ordsp. 20: 18. Jac. 4: 1.
 Kriigs - 1 Macc. 6: 20. Matth. 27.
 Kriigs

Erigeſold / 119.

Frånck / 128.

Hyrtia / 24.

Käana / 124.

Kärlek / 70.

Köbn / ſexus, 118.

Laagh / ſocietas, 122. L

lahm / 50.

lama tunga / 56.

ledſamt. 70.

ledſamt / 65. 182.

legger / 12. 17. 71.

ligger / 71. 101. 105. 110. 136.

På alt ene ſido ett ord åtſkilligt ſtrifwit.

lell / 55. 68.

lemna / 19. 70. 108. 111. 124.

lämna / 92. 108.

lengd / 4.

långd / 123.

lenge / 2. 49. 57. 66. 123. 125.

länge / 2. 16. 17. 26. 54. 75. 94. 134.

lengre 13. 56. 99.

långre / 60. 71. 139. 152.

långſt / 32. 54.

v. 27. 2 Cor. 10: 4.

lrenck / Ordſp. 12: 25.

Hyrtia / Amos. 7: 9. 13. Apoſtg. 19.

v. 37. 2 Macc. 1: 9.

lenna / Ordſp. 29: 7. 1 Mosb. 4.

v. 1. 17. Apoſtg. 25: 21.

Kärlek / 2 Cor. 8: 7. 8.

Köbn / 2 Mosb. 1: 16. 22. 13: 15.

1 Mosb. 6: 19. 17: 10. 34: 25.

2.

Laagh / Luc. 2: 23.

Är wiſt ledſamt ſå ſtrifwa.

legger / Ordſp. 6: 31.

Luc. 5: 3. 4.

lellwel / Ordſp. 6: 8. 30: 25. 11.

leſwa, relinqvere, Pred. 2: 18.

Eſr. 9: 12. Joſ. 4: 3. Jer. 49: 9.

Judith. 8: 4.

Äter tv ſett på ene ſido.

lengd / Pred. 11: 1. Matth. 6: 27.

Eph. 3: 18. 2ppenb. 21: 16.

lenge / Job. 20: 5. Pf. 13: 2. 3.

Luc 1: 10.

lengaer / Matth. 15: 29. Luc. 24: 28.

Pf. 74: 23.

Lengſt bortt med ſiſt ſtrifwande.

läppar

läpper / 32.

lepparna / 47. 48. 59. 60.

leypande / 50. två gånger.

lespande / 52.

läspande / 50. två gånger.

leppar / Ordsp. 5: 3. 10: 13. 27: 2.

Här merker man med förvondran / at ett endast ord skrifwes
så tätt på hwart annat / på tryhanda sett.

läspar / 50.

lett / levis, 64.

lätt / idem 55. 78. 81. 122. 136.

lettare / 33.

letteligen / 14.

lätteligen / 7. 50. 82.

letthet / 78.

lättfinnighet / 2.

Thetta war wifelig / lättfinnighet / at så ostadigt skrifwa ordet lett.

lida / 135.

lijda / 55.

lett / Matth. 11: 10. 2 Cor. 4: 17.

lettare / Luc. 5: 23.

letteliga / Pred. 4: 12.

Esa. 9: 1. Ordsp. 23: 31.

lijda / Ordsp. 10: 3. Ezech. 34: 29.

Riäre / merker nu wel vppå thet som följer / huru han setter
till wägs / och huru ganska olika och ofatt han skrifwer.

lika 33. 45. 81. 101. 119. 127. qvater,
139. 140. 146. 147. 150.

lika 28. 47. 69. 80. 99. 133. 141.

lika som / 28. 33. 39. 61. 133.

likare / 24.

like / 91.

liktbet / 17.

liktmätig / 28.

lika / Col. 4: 1. 2 Cor. 8: 13.

lika som / Klagw. 2: 19.

Ordsp. 11 / 22. Jer. 49. v. 19.

liktelse

likenelse / 19.

likenelse/ Marc. 4: 33.

likt / 123.

Si huru olika han strifwer orden / at ett litet barn intet
olika strifwer. Och menar sig doch intet hafwa sin lika.

liktwål / 3. 31. 53. 62. 67. 67. 133.

liktwel/ Ordsp. 3: 35. 6: 8. Job. 9: 15.

liktwål / 52.

liktet / 71. 130.

litet / 1 Kongb. 17: 13. Esa. 28: 10.

litet / 26. 75. 130.

Joh. 16: 16.

liten / 81. 137.

Si huru litet han achtar the 200. åhra myndiga. Merket
åter på thet följande/ huru han far til wågs.

Ljud / 20. 27. 28. 31. 33. 60. 66. 76. Ljudh / 1 Cor. 14: 7. Rom. 10.

126. 138. 139. bis, 147.

v. 18. 2 Mosb. 19: 13. 16.

ljud / 60.

ljudh / 20. 22. 31. 39. 97. 127. 138.

139. 140. 141. 143. bis.

ljudstaf / 95. 139.

Wi wilje höra huru hans regel ljuder.

Lika bokstäfwer göra lika ljudh / p. 66. 141.

Lika bokstäfwer hafwa lika ljudh / p. 140.

Lika bokstäfwer hafwa lika ljudh / och

Lika ljudh fordrar lika bokstäfwer / p. 127.

Lika bokstäfwer göra lika ljud / p. 146.

Såsom den olika klingar / så måste den olika strifwas / p. 97.

Ingen rad är här lit then andra wti ordet / lika / bokstäfwer /
ljud. Ett stönt Sibboleth lærer man snart så se framkomma

af honom / som han p. 34. och 50. lofwat hafwer. En stön Eus-
tathius! Hör och mins och legg på hierta Sirachs förmaning och

läro. Lär först sielfwer / för än tu andra lærer. Hjelp dig

först sielfwan / förrän tu andra låter. Straffa tig först sielfwan / förrän tu andra dömer: så skalt tu nåd finna när andre straffade warda. C. 18. v. 18. &c.

lång / 31. 47. 60. 76. 146.

långwrig / 107.

långsamt. 88.

long / 1 Sam. 17 : 4. Sir. 46. : 5.

Luc. 15 : 20. Neh. 12 : 43.

longsamtgha / Wisd. 12. 8.

Apostg. 27 : 7. 2 Mosb. 19 : 13.

ligger / se legger.

lämna / se lemna.

länder / provincia, 4. 21. 25. 49. 140

länge / se lenge.

läspar / se lespar.

lender / se Schibb. c. 1. §. 15 och 59.

M.

Maneer / 55. 59.

maneret. 54.

med / 1. 36. 54. 83. bis, 131. 134. 136.

138. 139. bis, 149.

Bibelen wet intet af thæt ordet: utan bar / sett / wijs.

medh / 1 Mosb. 13 : 17. 24. Ordsp.

5 : 17. 6. 32. Marc. 5 : 2. Joh. 21.

v. 3.

medh / 61. bis, 68. 69. 71. 81. 85. 101.

106. 125. 145.

medheltidh / 1 Macc. 6 : 55. 9 : 11. 41.

meer / Ordsp. 11 : 24. 2 Cor. 11 : 23.

medlertid / 18. 20. 123.

meer / 139.

mehra / 138.

mera / 18. 26. 33. 42. 99. 137.

merendels / 18. 30. 37. 69.

merckia / 27.

merckia / 50.

merckia / Ordsp. 11 : 9. Sir. 39 : 2.

märckia /

märkla / 43. 51. 55. 89. 152.

märka / 53.

merker / 50. 755. 76.

märke / 9. 2. 65. 81.

märker / 26. 28. 33. 40. 88. 97.

mercker / 136.

märckt / 47.

märkt / 37. 48. 58. 87.

merkelig / 15. 36. 53. 76.

märkelig / 27. 76. 94. 138.

merckelig / 6.

märckelig / 84.

märckelse / 28.

jag märkte / 28.

Jag beder / merk dock / huru theenne merkelige mannen här
 far til wägs med vårt ädla språk ; huru merkelige han
 thet förderkwar : och hwad för ett merkeligt *Sibboleth*
 wi lære så af honom : huru merkelige han thet lærer mer-
 kta orden och skrifften.

merkte / Job. 16: 19.

merkelig / Ordspr. 8: 6. Sir. 39: 2.
 Sam. 9: 6. Job. 4: 12.

meente / 136.

mente / 136.

Hwad tro han mente då / när han stref mente på ene sido/
 på tv wis ?

mest / 3. 81.

måst / 77. 107. 157.

mestadels / 54.

mestedels / 11. 43.

måstadehlen / 65.

mest / 1 Sam. 20: 41. 1 Cor. 12: 22.

Mestadels skrifwer Eustathius ofstadigt.

mestare / 5.

måstare / 130.

Si hvillken Swenskt språkmestare han är.

mit / 75. 124. 136. 139. bis, 148.

migh / 1. 13. 19. 71. 76. 77. 85. 126.

136. 143.

Tencker / huru han hade gädt åt mit / om jag så hade skrifwit.

Mohra / 53.

Mohrkarlen 53.

Morakarlar / 54.

mord / 62.

mot / 2: 52.

Musijel / 81.

Musiken / 94.

myckenhet / 44. 81.

mycket / 1. 52. 54. 68. 105.

myckit / 51. 52. 54. 59.

må / 137. 139.

måå / 68.

Achta nu på / huru han far til wägs med wårt tungomål /
af thet som följer.

måhl / lingva, sermo. 3: 4. 18. 19.

58. 69. 79. 129. 142.

mål / 49. 54. 59. 81. 129.

måhlföre / 77.

målföre / 3.

målart / 44.

mestare / Ordsp. 26: 10. Matth. 8.

v. 19. Joh. 3: 10. 1 Mosb. 49: 10.

migh / 1 Mosb. 3: 10, 12. 13.

Matth. 10: 33.

Mora / Er. Jörensons Gustaf.

Chrönika p. 13.

moord / Matth. 15: 19. Pl. 144: 10.

moot / 2 Mosb. 1: 10.

musica / Sir. 44: 5.

myckenheet / 1 Mosb. 16: 10.

1 Konb. 3: 8. Judith. 9: 16.

myktit / Es. 1: 15. Hof. 8: 13.

Matth. 8: 1. Luc 7: 47.

må / Jos. 10: 4. 2 Mosb. 25: 3.

målsatid / 5. 18. 87.
 måhl / in eo casu, 15. 36. 46, 65.
 66. 75. 91. 92. 105. 120. 124. 139.
 142. 152.

mål / idem. 8. 13. 14. 151.
 måhl / terminus, meta / 105.
 mång / månge / 2. 4. 37. 50. 58.

i många åhr / 106.
 mångastådes / 41. 42. 78.
 mångstades / 39.
 mångehanda / 60.

mäfte / 54. 65. 36. 37. 71. 99. 108.
 135.
 mätte / 30. 56. 58. 59.

mätet / mensura.
 männ / viri.
 mächtig / 150.
 måst / Se mest.
 måstare / Se mestare.
 måstedehlen / 65. se mestedel.
 mötjelig / 122. 123.
 mörk / 77.
 mörka / 42. 84. 138.
 mörkt / 16. 24. 144.
 mörcker / 132.
 mörckret / 83.

mål / Ordsp. 8 : 29.
 mong / Joh. 20 : 30. Matth. 20 : 16.
 C. 24 : 10, 11.

i mong åhr / Schibb. c. 9. §. 13.
 mongaståd / Matt. 24 : 7.

Luc. 21 : 11.
 mongahanda / Ordsp. 20 : 10.
 Matth. 13 : 3.

möste / i Mosb. 4 : 14. 28 : 17.
 Ordsp. 11 : 3. Wisb. 4 : 6. Job. 19.
 v. 1. Dan. 9 : 7. 8. Mich. 1 : 3.

Luc. 4 : 43. 24 : 46. 2 Cor. 12 : 14.
 måt / Es. 28 : 8. mätet / Ez. 43 : 13.
 mån / Luc 5 : 18. Zach. 8 : 23.

mächtigh / Ordsp. 23 : 11. Wisb. 6.
 v. 7. Apostig. 14 : 1. Marc. 10. 46.

mögghelig / Matth. 19 : 16. 26. 39. 42.
 Luc. 1 : 37.

mörk / Ordsp. 2 : 13.

mörcker / i Mosb. 1 : 2. Ordsp. 4 : 19.
 15 : 22. aldrig med e finnes thet.

97.

Nembliken / 76.
 nemligen / 41. 71. 104.
 nemna / 38. 78.
 nämna / 4. 35. 37. 38. 47. 50. 51. 53.
 84. 85. nämde / 51.
 nermost / 140.
 närmost / 140.
 nest / 61. 143.
 nestan / 25. 33. 38. 43. 47. 48. 51.
 52. 58. 81.
 nåstan / 39. 78. 94. 152.
 nog. 50. 139.
 nogh / 20. 25. 65. 70. 76. 136.
 noga / 55. 75. 83.
 ny / 119.
 nyy / 26.
 nya / 1. 9. 42. 57. 95. 104.
 förnyades / 18.
 nyckel / 128.
 någon in Nominat. 94.
 någor är in nominat.
 någrestådes / 37.
 nål / 149.
 nämna / se nemna.
 näpft / 105.
 nästan / se nestan.

Nembligha / Ordspr. 23: 29. Wisd.
 15: 4. nemlig / 1 Mosb. 47: 11.
 nemner /

nemde / 1 Mosb. 4: 47. 23: 16. 48: 16.
 nämnest / 1 Sam. 23: 17. af när /
 Rom. 13: 11.
 närnest / Ebr. 6: 8.
 nåst / Neh. 3: 4. seqq. Psalmb.
 N. 149. v. 4.

noogh / Ordspr. 7: 33. 14: 4. 15: 6.
 28: 19. 2 Chr. 21: 15. 2 Cor. 9: 8.

ny / 1 Cor. 5: 7.

nyja / 2 Cor. 3: 6. Eph. 4: 23. Col.
 3: 9. Bppenb. 3: 12. 21: 2.

förnyjar / Eph. 4: 23. Tit. 3: 5.
 nyckel / Ef. 22: 22. Matt. 16: 19.

någhor / Ebr. 4: 11. Matt. 18: 14.
 1 Pet. 1: 23.

någhorstådes / 5 Mosb. 16: 5.
 någhorståd3 / Pl. 55: 7.

nål / Matth. 19: 24. Luc. 18: 25.
 Marc. 10: 25.

nepft / Job. 19: 29.

Så ojemt strifwer han nestan hwar tredje rad.

Obetänksam Se täncker.

och så. 27.

och så. 84.

uthan och. 37.

ofullkomlig. 60.

ofta. 24. 28. 45. 70. 100.

ofta 67.

olika. 96. 97. 143.

olika, 97. 98. 145.

olijkt. 15.

om sidet. 88. 94.

omständighet.

omöjelig. 47.

orett. 55. 61. 92.

orätt. 55.

orsak / 15. 37. 57. 41. 49. 75. 102.

orsak / 2.

osmakelig / 248.

osmaklig / 250.

ost / 133.

ostadig / 146.

ostadig / 146.

D.

Obetenck / Sir. 20: 22

utan ock / 1 Joh. 2: 2.

fullkomlig. Rom. 12: 2. Matt. 5: 48.

ofta / 2 Cor. 11: 23, 24, 26.

olika. 3 Mosb. 19: 35.

Såsom den olika klingar / så måste den olika skrivas;
p. 97. pr. Si huru olika han skrifter vitt alt en rad /
och ten mening. Men, Eustathius är sig altid lik / ostadig.

sidet / Wisb. 15: 16.

omständighet.

omdgeligh / Luc 1: 37. Zach 8: 6.

Matth 19: 26.

orett. Luc 16: 10. 18: 6. Ordsb.

10: 2. Ps 71: 4.

Si huru orett han skrifter alt ett ord / och thet på ene sido.
Mera orett så wi se til ordet rett.

orsak / Ebr. 5: 9.

Nya Bibel. ost / Job. 10: 10.

Gust. Bibel. hafwa ostar /

2 Sam. 17: 29.

ostadig, 1 Mos. 4: 12, 14. Ords. 5: 6.

ostadig /

ottdb / 123.

otidig / 18.

otidigb / 123.

ottidig / 19.

} på try sett.

ottidb / Pred. 7: 18.

ottidigb / Pl. 58: 9. 1 Cor. 15: 8.

Thenna skriff är

otallig / 35. 41. 53. 108. 122. 146.

otwane / 27.

otwahnlig / 141.

otändelig / 106.

myket otidig.

otablig / se tahl.

Se wahne.

Se ende.

P.

Parijs / 102.

Paris / 60.

piga / 68.

pijsa / 68.

Pohlen / 24. 25. 58.

Pohler / 41.

Polacker / 30.

predikar / 109.

prijs / 119.

prijs / 119.

prijsar / 119.

prächtig / 24. 83.

punkt / 58.

} Parisi.

} på ene sido.

Se Schibb. c. 3. §. 7.

pijsa / Marc. 5: 39. 6: 28.

Luc. 8: 51.

Hwi icke Pohlacker, effter han
här mens wil hafwa h?

predikar / Ef. 49: 9. Phil. 1: 15. 16.

prijs / 2 Cor. 8: 18. f. 2ppenb. 4.

v. 9. f. 1 Macc. 5: 61.

prijsar / Luc 1: 46. 1 Mosb. 12: 15.

1 Cor. 11: 2.

prechtig.

punkt / 1 Cor. 15: 52.

D.

Dwar hafwa / 47.

Dwart / Job. 20: 26. 1 Macc. 11: 64.

Jer. 40: 15.

Recken /

R.

Rekna / numerare, 21. 60. 121.
 rekna / 6. 77. 65. 84. 116. 145. 151.
 reknelig / 96. 120.
 rákna / 56. 77. bis, 150. 151. 152.

Ett endast ord på tryghanda sett. Och så oreknelig äro hans fel.

rent / 81.
 reent / 23. 53. 58.
 reena / 62.
 rena / 24. 51. 63. 91. 143.
 regler / 7.
 reglor / 6. 7.

Rådare merker nu af thetta som följer / huru rett han skrifwet.

rett / jus, justum, 49. 55. 57. 82.
 120. NB.
 rätt / jus, justum, 57. bis, 75. 92.
 110. 117. 118.

rätt / ferculum, 120. 133.
 rätt / recte, 42. 49. 53. 56. 126.
 rätt / recte, 42. 76. 77. 94. 104.
 108. 109. 117. 121. 126. 136. 140.

retta / 2. 14. 16. 54. 60. 83. 92. 96.
 122. 131. 139. 140. 147. 147.
 rätta / 16. 18. 19. 52. 69. 92. 110.
 123. 131. 137. 139. 140. 147. 150.

rättare / 51.
 rättgång / 81.
 rätteligen / 101.
 rätteligen / 97. 118.

Rekna / 1 Mosf. 41: 49. Job. 34.
 v. 24. Tob. 9: 4 Sir. 42: 7.

reent / Luc. 11: 25.
 rena / 1 Joh. 1: 7, 9. Neh. 8: 7.

reglor / 2 Cor. 10: 15. seq.

rett / Sir. 7: 6. Matth. 22: 17. Ordsp.
 14: 2. 16: 11, 13. Pred. 1: 15.

rett / 1 Mosf. 25: 29. 43: 34.
 Ordsp. 15: 17.

rett / Ordsp. 3: 6. 4: 25.

retta / Apostg. 25: 9. Ez. 20: 35. L
 Job. 22: 14. Baruch. 1: 15.

rettare.
 rättgång / Apostg. 19: 38.
 rätteligha / Ordsp. 9: 15. 22: 21.
 Luc. 10: 28. Ez. 33: 24.

rättstrifning / 9. 123. 127.

rättstrifning / 19.

Se nu / min wen, huru rett theenne strifwer / som andra icke allenast wil retta / utan ock stemma / ofrågda och förddäma. Och af honom stole wi så ett Sanskyldigt Schibboleth, som han lofwar p. 34. och 50. När jag skref / at rett heyder *jus in foro*, och *jus in mensa* Schibb. C. 3. § 12. p. 71. så warar han tber på / at rett med e är *jus, justum*: men rätt med å är *ferculum* / p. 120. med. Se nu huru han fielf thet achtar. Och menar så / at honom allena skal stå fritt / at strifwa och tala som honom löster / och andra oblygelsa småleka.

rijs / rijke / *divites*, 29. 120.

r. kare / 108.

roblig / 71.

mannen wardt öfwer mätto

riker / 1 Mosb. 30: 43.

rolig / 1 Theff. 4: 1. Ezech. 34.

v. 14. 1 Chr. 22: 9.

Se huru roligt han strifwer.

rum / *locus*, 152.

rum / 1 Mosb. 1: 9. Luc. 14: 9.

rot / rotna / Rom. 11: 6. 1 Tim. 6.

v. 10. In plurali.

röter / Luc. 8: 13.

rötter / 59.

S.

Saak / se orsak.

sagt / 12. 35. 46. 51. 69. 95.

samfogning / 19.

Sagdt / 1 Mosb. 3: 1, 3. Luc. 2: 20.

sammansöga / Col. 2: 2. 2 Mosb. 28: 7.

sammansmåltade / 22. 95.

smelta / Ez. 22: 20. 21. smeltare / Jer. 6: 27. smeltning / Jer. 6: 29.

sammansmelte / 25. 29. 98.

sellan

fellan / 51. 46. 77. 152.

fällan / 20. 75.

fellsamt / 71.

fellsbyn / fellsynt / Luc. 5 v. 26.

1 Pet. 4: 4. Ef. 29: 14.

Si huru fellan wår Eustathius strifwer jemt och stadigt.

fejja / 29. 30.

fejja / 29.

fäja / 29. 34.

fäja / 38. 39. 49.

fäja / 34.

Merck här / huru wår Eustathius strifwer allt ett ord på femta handa sett. När dock ett allenast är rett. Tenck / om jag hade så plumpat til wägs / hwad han då skulle fått sättja? Straffet har han bestrifwit / och sig sielfwomtildömt. p. 101.

fellskap / 7.

fellskap / 85.

färdeles / 11. 12. 19. bis, 39. 53. 54.

71. 80. 88. 90.

färstilt / 83.

färdeles / 1. 9. 34. 71. 83. 109. 125.

135. 149.

fellskap / Ordsp. 5: 14. 8: 17, 1.

2 Macc 14: 7.

Si hwilken färdeles man thenne Eustathius i strifwande och andras vnderrettande mon wara.

fett / 12. 36. 43. 93. 135. 143.

fett / Job. 2: 6. 1 Cor. 17: 2. 2 Mosb.

26: 30

fätt / 12. 14. 34. 39. 53. 59. 81. 97.

130. 131. 140. 146. 150.

Wid ett / ett fett moste thet blifwa / om språket skal komma i sin richtighet och sitt stiel. Schibb. C. 1. §. 14. §. 48. C. 18 §. 1.

settia / 28. 56. 59. 61. 123. 134. 143.
 sättia / 28. 92. 107. 111. 121. 129. 138.
 139. 147. 149.
 sättning / 80.

settia / 1 Mosb. 3:19. 40:13. Ords.
 16:1, 9. Pred. 8:5. Sir. 16:1.

Se mig här / huru han setter til wägs : och han wil lära oss
 thet retta settet at skrifwa.

sida / in abl. 110.

sidho / Joh. 19:34.

sidstone / 4. 131.

sidstone / Ps. 37:37.

sig / 9. 13. 27. 55. 57. 58. 66. 70. 77.
 84. 122. 134. 135. 137. bis 138. 142.
 147. 148.

sigb / 1 Mosb. 2:18. 3:8. 4:3, 8.
 Ords. 4:25.

sigb / 2. 3. 16. 32. 45. 60. 70. 71. 78.
 79. 80. 104. 109. 122. 135. 136. 149.

Här är wår Eustachius sig meçta lif / och yppar sig.

sin / suus, sijn suæ, 64.

sin högbet / 89.

Suus aliud: Skönd Latin!

finerijt / 111.

sinne heter thet / 1 Mosb. 23. v. 8. Apostig. 15:23. 23:25.

stada / in nomin. p. 7. och flerestädz / orett. Inobliq. heter thet stada /
 Luc. 4:35. Jer. 30:15. Ords. 17:15. 2 Cor. 7:12. Men in
 nominat. stade / Wtsh. 18:20. Jer. 30:12. Esa. 32:7. 51:19.
 59:7. Amos. 3:10. 2 Cor. 7:12. 1 Konungb. 11:25. Se mitt
 Schibb. c. 8. §. 15. p. 130. Ehen som wil andra lära, / moste
 ju sielf först lära : ellies är thet idel stade med hans för-
 menta lärdom / och kommer et annat än stada åstad vti
 skrifuande och talande. Han wil holla sig effter then Gu-
 stavianska Bibelen / och hotar them / som thet ei gidra : och
 menar sig stadalst få tråda ther ifrå / icke utan wårt ädla
 språks obotetliga stada.

Stilnad /

Stilnad / 76. 53.

Stilnadt / 83.

Stilnad / 54. bis 55. 63.

Stilla / 75.

Stilla / Matth. 25: 32. 2 Cor. 6: 17.

Judith. 6: 19.

Si huru stilsjachtta han' är itra sia self. Swart och ett hus (werd) som är tw' drägtigt (stilsjachtigt) emot sig selfst / blifwer icke ständandes / Matth. 12: 25.

Stidn / 34.

Stolsfur / 15.

Scholan / 101.

Skolar / 3.

Skoolschiffa / 140.

Stidn / 1 Mosb. 41: 2. seqq.

Schole in nominat. heter thet ; och schola in obliq. Sir. 51: 31.

Apofstg. 19: 9.

En scholgooffe strifwer intet ordet schole på tyrahanda sett / thet ena gånare än thet andra. Och andra wactra / lærda och förnåma män hafwer han ingen försyn at likna wid scholgooffar / kalla scholfurar / scholgluntar : och såsom en bister Orbilius hota med plaggor och annat digrare straff ; som hans samwetsolct och stygga ord lyda. p. 101.

Strida / 25. 29. 34. 90. 92.

Stridom / 98.

Strifart / 44. 87. 105. 106. 108.

Strifart / 1. 10. 14. 26. 71. 93. 95. Strifuer / scriffuelse / scriff / Esth. 8: 8. 2 Chr. 27: 12. Dan. 5: 7.

Striffätt / 107.

Striffätt / 3. 124.

Strift / 45. 85. 108.

Striftwa / 25. 27. 31. 33. 37. 124.

Strifwa / 5.

Strifwande / 14.

Strifwande / 19.

En mechts stön Strifware! en makalös Strifart brukar han!
ett dräpligt Strifsett! Bort / langt bortt lengst i fiellen
med sådant Strifwande.

Stul / 62. 69. 88. 102. 104.

Stul / 1 Mosb. 3:17. Ordsp. 20:16.

Stuld / idem, 37. 38.

Wish. 11:16.

Stull / 4. 42. 78. 84. 102. 143.

På tryhanda wis ett ord af enahanda betydelse. Men Skuld
är *reatus, culpa, debitum*, 4 Mosb. 5:31. Efr. 10:19. Job. 42:6.

Stum / 152.

Stum / Am. 5:20.

Stäl / 4. 8. 25. 37. 75. 101. 134. 143. 151.

Stäl / Marc. 5:15. Matth. 20:4.

Stäl / 69.

Stäl / 95. 125. 147.

Stäl / 148.

Stäl / 148.

Stälgh! Ordsp. 15:23. Matt. 20:4.

Si / på syrahanda sett ett endast ord af samma betydelse.
Och som han ther till intet stäl hafwer: så bör ju han
intet så ostidliga fara andra öfwer med förimädelse/
som med fullgod stäl Strifwa orden på enahanda sett:
som i all weltyctad språk ser.

Ständelig / 56.

Ständelig / 1 Cor. 5:11.

Stett / 50.

Stett / El. 40:4. Jer. 17:3. 31:9.

Stätt / 35.

Stuut / 69. 106.

Biblen wet intet af thesa to
uu i någor stastwelse.

Ståå / 68.

Stå / Jos. 10:4.

Står /

flår / 75.

smelter / 29. 29. 39. 50. 98.

småtter / 22. 95.

smida / 37.

snell / 56.

snäll / 84.

sparar / parait, 70.

spira / 110.

spor / veltigium, 52.

spøhr / idem, 6.

spånna /

stactot / 62. 63. bis, 97.

statot / 63.

Så skrifwa the som hafwa stactot minne. Så at han ock på allene sido skrifwer ordet åtskilligt.

stadig / 147.

stadigt / 87.

staf / 6. 20. 32. 34. 38. 39. 71.

stare / 50.

stare / 41.

stark / 38. 96. 138.

starkare / 69. 124.

starkast / 41.

Merk / huru stadig och stark thesse Eustathius är i skrifwande: som twil settia skrifpenman i andras hender; som starkare äro at skrifwa än han är.

flådr / 1 Mosb. 4: 14. L

smelter / Ez 22: 20.

smidha / Ef 44: 12.

snell / Luc 12: 42. Matth. 10: 16.

spaar / Ordsp. 13: 24. in præ.

sparde / Sir. 23: 3. elstes skulle thet

beta sparade. Schibb. c. 10. §. 3.

spira / Pf. 45: 7. Ebr. 1: 8.

spor / Wisb. 5: 10.

spenna / Pf. 7: 13. v: 2.

stadigh / Ordsp. 5: 6.

stadigt / Ordsp. 19: 13. Mosstg. 1: 14.

stacff / 1 Mosb. 38: 12. Neh. 14: 1.

2 Mosb. 4: 2.

stare / Luc 11: 21. Marc 3: 27.

Ordsp. 20. 1. Jer. 30: 14. L

starkare / Luc. 11: 24.

Stelle / 38. 40. 50. 53. 55. 56. 57.
 ställe / 35. 48. 79. 109. 133.
 Steller / 34. 36. 45. 71.
 ställer / 93. 137.
 ställt / 87.
 stälte / 48. 132.

Si buru han här steller till wägs. Och han wil komma och
 ställa språket i sin ríchtighet; när snart ingen afställer och
 wanställer thet werre än han thet gör.

Stemmer / 40. 80.
 stemde / 125.
 stämmer / 104. 139. 149.
 stengia / 65. 127. 143. 146.
 stångta / 119. 139. 144. 145.
 stoft / 18. 107.

stor / 5.
 stoor / 3. 76. 94.
 stoort / 33. 132.
 streck / 47. 58.
 strek / 25.
 streng / chorda, 60.
 sträng / durus, severus, 5.

strid / 76.
 striden / 76.
 sträcker / 122. 145.
 stryl.
 stryl / 37.
 stäckta / 138.

Steller / stelte / 1 Mosb. 47: 2.

Stemmer / 1 Mosb. 31: 22.

Stenger / Luc. 11: 7.

stofft / 1 Mosb. 2: 7. 2 Mosb. 8: 16. f.
 Job. 42: 6. Pred. 3: 20. Sir. 44.
 v. 22. Luc. 9: 1.

stoor / Job. 36: 26. 5 Mosb. 10: 17.
 Apostg. 19: 28.

Swilletthera är nu rett?

Streng / Pl. 11: 2.
 streng / 1 Mosb. 25: 24. 2 Cor. 13.
 v. 10. Rom. 11: 22.

stridh / Öppenb. 11: 7. 19: 19.
 Job. 20: 23.

strecker / 1 Mosb. 49: 13. Gal. 4: 25.
 stijl / El. 8: 1. Job. 19: 24.

stäckta.

stäckta

stäfia /

stäfwer / bokst. 8. 9. 15.

stäfwor / bokst. 16. 32.

} Se bokstaf.

Hafwer man någon tid hört / at baculi eller literæ kallas
stäfwor? Staf / stafwer / stafwa / stafwor / multræ.

ställe / se stelle.

stängia / 119.

stengia / Luc. 4: 7.

suurdegh / 137.

svurdegh / 1. Cor. 5: 6: ff.

Swenskt / 1. 148.

Am. 4: 5.

Swänst / 10. 148.

En stor okunnoghet vti vårt Swenska språk / som ei wet en
gång / huru ordet Swenskt skal skrifwas.

sång / 67.

song / Pred. 7: 5. Zpp. 14: 3.

säger / Se säger.

Am. 6: 10.

sällsam / 149.

felsyn / L. 5: 26. Ef. 29: 14.

sämste / 81.

sämbste / Joh. 2: 10. 1. Cor. 8: 8.

sätt / sättia / Se sett / settia.

T.

Taal sermo, 24. 50. 122. NB. 150. taal / Job. 6: 10. Ps. 90: 9.

taalkonst / 82.

Ordsf. 4: 5. 6: 22. 16: 21.

the taalte / 140. 141.

tal / sermo, 54.

talet / 50.

tahl / sermo, 7. 22. 30. 51. 81. 140.

Se nu åter här / huru ganska ofstadig han är / och vnder står sig
doch at lära wist skrifwa och tala: som doch ordet tal ei wet
huru thet skal skrifwas.

taal / numerus, 8.

taal / 2. Moseb. 16: 16.

tal / numer. 35. 53. 122. 133. 146.

3. Moseb. 25: 15:

tahl / numerus, 84. 122. NB.

S

Est

Ett endast ord åter igen på tryhanda sett. Hwilletthera skal man blifwa wed? Af Eustathio blifwer man ei klof. Tyfken skrifwer zahl. Så kunde wi ock skrifwa tahl/ af tälja/ Se mitt Schibbol. c. 3. §. 16.

täncker/ se täncker.

tekn/ 41. 54. 58.

tekna/ 40.

teknad/ 6. 7.

temligen/ 58. 75. 137.

tämligen/ 135.

tenjes/ 61.

tänjes/ 63.

tänjade/ 81.

teknar/ Ordsp. 6: 13.

teknad/ Bpp. 7: 4. ff.

Nu wilhe wt se/ huru wår Eustathius far til wågs med ordet som följer.

tid/ tempus, 9.

tiden/ 26. 52. 76. 81. 104.

106. 110. 129. 135.

tijden/ 2. 34. 37. 39. 49. 70. 81. 9. Gal. 4: 4

94. 125.

tijd/ 2. 7. 14. 37. 45. 83. 88.

106. 108. 130. 134. 136.

tijder/ 29. 48. 83. 88.

tider/ 16. 31. 58. 79.

tidh/ 123.

tidt/ 80.

tijdh/ Ordsp. 6: 34. Pred. 3. 1. ff.

Joh. 2: 4. 7: 6.

tijdhen/ 1. Moseb. 47: 13. Ef. 25.

Hafwer man någon tid sedt någon/ som hafwer lärdt skrifwa/ skrifwa ett endast litet ord på så mongahanda sett? Här fyratijo gångor: och icke en gång som Gustavianiske Bi-
blarna/

blarna/hwar til han oss wil twinga. Är thetta icke wan-
stapa och förderfwa språket? Bortt/ bortt med hans ut-
feste Sanskylliga Schibboleth, som blifwer ett wan-
skapligt Sibboleth/ til ingens gagn och froma.

tiga/ tacere, 136.

tiga/ Job. 6:24. Am. 5:13.

tijgh/ tace, 64.

til/ 1. 6. 8. 16. 31.

til/ 1. Moseb. 1: 30. 2:9.

till/ 6.9.12. bis, 16. 25, 31. bis, 55.

3: 19/ 24. 40: 21. Luc. 15: 1.
2. Cor. 10: 7.

På alt ene sido skrifwer han thetta lilla ordet på tryhanda
sett. Hwar til tienar thet?

tillfälle/ 1.7. 18. 65. 107. 139.

tillfelle/ Matth. 26:16. Rom. 7:8.

tillfelle/ 59.

2. Cor. 11: 12.

tilsförende/ 69. 138.

tilsförena och tilsförenne/ Luc. 2:

tilsförene/ 37. 75. 128.

26. Wisb. 18: 2. c. 19: 1.

tillsförene/ 26. 37. 128.

1. Moseb. 43: 20. Gal. 5: 21.

Ez. 16: 55.

När har man tilsförena sedt så ostadigt skrifwas ett ord på
tryhanda sett.

tilllika/ 130. 138.

til lijka Am. 9: 13. Joh. 20: 4.

tillläggelse/ 101.

legger/ Ordsp. 6: 31. Luc. 5: 3. c.

togh cepit, 18. 88. 136.

toogh/ 1. Moseb. 32: 13, 22. Joh.

tog/ idem 88. 105.

19: 27. Gal 2: 1.

tohm/ vacuus, 66.

toom/ 1. Moseb. 1: 2. c. 37: 24.

tom/ 2.

1. Cor. 7: 5.

tohn/ 16. 34. 47. 60. 62. 75.

toon/ Psalmb. N. 102. v. 2.

thon/ 59.

tro/ 134.

troo/ 3. 36. 134. 136.

På alt ene sido ett litet ord på åtskilligt sett.

trä' filum. 34.
 trä / 121.
 tränger / 44. 71. 129.

trädh / 1. Mosb. 14: 23. c. 38. 28.
 träå / 1. Mosb. 2: 9. 1. Cor. 3: 12.
 trenger / 5. Mosb. 15: 11. Jer. 19: 9.
 Luc. 8: 42. Sir. 13: 13.

Hwad trenger honom om / at gå ifrå Gustavianiska Biblar
 na / när the hafwa rett? hwi straffar han oss / när wi gå
 ifrå them / så wi thet giöre icke i otrenge måle? Se mitt
 Schibb. c. 1. §. 15 / 16 / 17.

twårt / 14. 107. 120.
 twert / 16. 34. 47. 60. 75.
 tu / duo. 117.

twert / Luc. 8: 26. Ezech. 16: 34.
 1. Mosb. 50: 13. Dan. 5: 5.

tw / 150.
 tuu / duo, 68. 144.

tw / Matth. 18: 9. Sir. 12: 6. 26: 1.
 33: 15.

Merker doch hwad hans elskeliga kiära enlydingars fördub
 bling åstad kommer. När hafwer man någon tid sedt /
 at then som har lärdt skrifwa / skrifwa duo, tuu?

tungomål / 10. 13. 16. 17. 21. 67. tungomål / 1. Mos. b. 11: 7. Esa.
 81. 84. 109. 122. 147. 28: 11.

tungomål / 2. 5. 43. 44. 59. 81. 82.
 96. 126. 145.

Eustathius skal ställa thet Swenska tungomålet til retta / med
 andras föracht och försmädelse; och wet ei huru ordet
 tungomål / skal skrifwas.

tvåå / lavare, 121.
 tåla / tolerare, 135.
 täckt / gratum, 92.
 täckt / tectum, 140.
 tänckia / 32. 64. 104. 105.
 117. 142.

två / 1. Mosb. 49: 11. 2. Mosb. 19:
 10. Joh. 13: 8.
 tola / 2. Pet. 1: 7. Bar. 4: 25.
 teckt / Wisb. 9: 10. Apostig. 7: 20.
 teckt / 2. Cor. 3: 13.
 tencker / Ps. 25: 6 / 7. Ordsp. 6: 14.
 tänkia

tänkla / 87.

tänckt / 6. 93.

tänkt / 69. 84. III. 135.

tänker / 76. 142.

tanckor / 88. 104. 131.

tänksam / 148.

Eustathii tanckar motte hafwa varit mykit förbryllade / när han tenckte på at vpsettia thenna obetenckta skriften. Gud late honom få bättre / stadigare och Christeligare tanckar här efter om mig och flera / som goda tanckar hafwa om vårt ädla språk / at bringa thet i richtig stadighet.

tänder / dentes, 36. 46. 47. tender / Ez. 18: 2. Jer. 31: 29. Am. 4: 6. Wish. 16. 10. Ordsp. 30: 14.

tänjes / se tenjes.

B.

Merksom nu huru Eustathius blandar hwart om annat v och u.
 vngänge / 130.
 vngenge / 88.

vngengelse / Pl. 26: 14. Phil. 3: 20.
 1 Pet. 1: 15. c. 2: 12. Jac. 3: 13.
 Gal. 1: 13.

vnder / mirum, 53. 88. III.

vnder / 47.

vnder / sub, 99.

vnder / 36. 39. 81. 88.

vnderretta / 65. 94.

vnderretta / 26,

vnderstå / 109.

vnderhulvit / 1.

vnderstelles / 34.

vnderstatare / 2.

vnder / Joh. 4: 48.

vnder / 1. Mosb. 1: 7. c. 50: 19.

vnderretta.

vnderhelspa.

vnderstella.

vnderdåne / 2. Konb. 18: 24. 1. Konb.

H 3

(4: 24)
vndertijden /

vndertijden / 61.
 undertiden / 38. 52.
 vndrar / 99. 130.
 undrar / 79. 82.
 undwika / 42.
 vp / 53. 93. 98. 99. 106. 107.
 131. 151. bis.
 up / 75. bis.
 vpdichta / 97. 151.
 updichta / 12.
 vpbörd / 130.
 vppå / 146.
 uppå / 11. 71.
 vpräkna / 56. Se rekna.
 uprepade / 7. 30.
 uprichtig /
 upsättia / Se settia.
 vpsala / 3.
 upsala / 106.
 vpräuckte / Se täncker.
 vpwäcker / 84.
 vtaf / 53. 54. 65.
 vthaf / 54. 147.
 uthaf / 54.
 utaf / 141.

På fyrahanda wis et litet ord: och intetthera som the Gustavianiske Biblarna: så ock i följande.

vtan / 81. 94. 98. 101. 103. 106. 109. 111. 118. 127. 135. 147.
 vthan / 49. 52. 53. 54. 56. 57. 62. 100. 101. 111. 125. 140. 141.
 uthan / 2. 37. 42. 69. 75. 81. 87.

vndertiden.

vndrar /
 vndwiker / 2. Macc. 6: 30. Do
 marb. 9: 21.
 vp / 1. Mosseb. 2: 6. Marc. 4: 4.
 Joh. 10: 3. Jos. 11: 17.

vpdichta.

vpbörd / 1. Mac. 10: 50. Phil. 4: 15.
 vppå / 1. Mosb. 20: 9. Ordsp. 11: 28.
 Ez. 10: 9.

vpsettia / Domb. 9: 18. Joh. 6: 26.

vpsala.

vpwecker / Ordsp. 10: 12. Joh. 5: 21.

vthaff / 1. Mosb. 2: 10. 4: 10. c. 40:
 15. Ordsp. 9: 3.

Ho strifwer så ostadigt ett endast ord/ utan wår Eustathius?
 Förutan hans lärdom i thetta mål kunne wi wel wara.

uth/ 53. 97. 102. 103. 106. 124. vth/ 1. Mosseb. 2:8. 3:24. Ordsp.
 ut/ 67. 1: 21. 7: 6/ 8. 9:3.

uth/ 18. 53. 56. 75.

vthföra/ 50. 53. 140.

uthföra/ 42. 77.

vthföra/ Psalmb. N. 104. v. 9.

vthförligen/ 65. 95.

utförligen/ 67.

uthförligen/ 52.

vthi/ 32. 50. 51. 55. 56. 58. 59. vthi/ 1. Mosb. 1: 8. Ordsp. 6: 32.

68. 81. 83. 92. 102. 104. 105. 7: 27. 1. Cor. 5: 2. Bpp. 10: 6.

109. 139. 141. 142.

üthi/ 1. 5. 10. 17. 36. 39. 51. 53.

55. 75. 78. 79. 83.

vti/ 36. 56. 58. 92. 100. 137. bis.

138. 139. bis. 140.

vthinnan/ 54. 82.

uthinnan/ 54. 80.

utinnan/ 75.

vthlemnade/ 70.

vthelemna/ Rom. 3: 27.

vthnämna/ Se nemna.

1. Cor. 6: 1.

vthslutes/ 70.

uthslutes/ 78.

vthrätta/ 92. 146.

vthretta/ 1. Sam. 8: 16. Pred. 6:

uthretta/ 103.

8. 10: 19. 2. Mosseb. 16: 18.

vthsäija/ 52. 53.

vthsäja/ 13. 53. 55.

uthsäija/ 52.

På alt ett blad ett litet på tryhanda sett. Ho förmår vt:
saija Eustathii ostadighet?

vthtal / 53. 55.

vthtalar / Jer. 26: 8.

uthtal / 54. 78. 79.

uthtaal / 44.

Swad är doch thetta för ett vttal? Och wil doch med hot
och nesligit straff lära andra:

vtthemjas / 60.

vthtenjer / Ef. 40: 23.

vttenjer / 61.

uthtänja / 42. 48.

vthtyda / 109. 139.

vthtydha / 1. Cor. 14: 28. Ordsp.

1: 6 Job. 13: 17. (19.

vtthwidga / 60.

vtthwidhga / Ordsp. 17: 14. Ef. 57:

uthförd / 30.

vtthförd / Psalmb. N. 104. v. 9.

uthgingo / 88.

vtthgår / 5. Moseb. 28: 6.

uthlård / 84.

vtthlård / Psalmb. N. 29. v. 7.

uthreda / 32. 75.

vtthreda / 1. Ehr. 12: 24.

utreda / 75.

uthspråk / 54.

uthur / 34.

vtthu / 1. Mos. 4: 11. Ordsp. 11: 8.

uthwisa / 80.

Upp. 16: 13.

utwisa / 45.

Uur horologium, 121.

Uur / idem, 96.

Förvtan thet / at wår Eustathius så åtskilligt skrifwer orden/
som intet bör wara vti något språk / ju ei lidas af then
som andra wil retta: så glomer han bortt sin egen regel/
som til en del god är så lydande / efter hans skrifart.
Uthi Swenstan när v brukas för vocalis, så är
det

det den första u uthi orden / som vdd / vll / vnder /
 vp / vr / vth / vtaf / vtan / p. 53. m. Jag säger at han
 sielf har glömt bortt samma sin regel / som wi af anford
 ganska mong ord med förvndran sedt hafve. Jemwel
 när han framsteller reglen / så skrifwer han emot sig sielf /
 uthi / och thet två resor / när thet skulle skrifwas vthi.
 Reglen lyder så. Vår hos oss Swenska vocale, och
 begynner stafwelserna : såsom vll / vp / vtan / för /
 vtan / vnder / vndrar / förvndrar. Och skal man al
 drig finna i Bibelen och the gamlas skrifter någon staf
 welse vara begynt af u. Se Bibliiska registret / och mitt
 Schibbol. c. 1. §. 4. Er. Aurivillii Cogitation. c. 2. §. 5.
 p. 43. Och efter han så strengeliga står vppå / at wi böre
 holla oss efter the Gustavianiska Biblarna / i widrig hen
 delse stemmer han oss för Pontius Pilatus : hwi går han
 ther ifrå i otrenge måle ? när thet faller honom i hof
 wudet / skrifwer han i begynnelsen v / och åter strax u.
 En ståtelig och stadig Eustathius.

W.

waan / affvetus, 6. 63.

wahn / 36. 70. 84.

wahnte / 36.

the owane / 23.

wahna in nomin. consuetudo 88

wane in nominat. Sir. 7:14.

wanan / 57. owana / 47.

Psalm. N. 22. v. 1.

wahnlig / 1. 9. 12. 52. 70. 71. 84.

wana in obliq. Ebr. 5:14

95. 104. 106. 127. 141.

Se Schibb. c. 8. §. 15.

wanlig / 44. 46. 94. 133.

Se mig här / hwad thet är för en wane / then han hafwer
 gjordt sig / at emot all berömlig wana / skrifwa orden. Ur
 thet

thet retta ett språk? är thet retta andra/ hvars wane är
skrifwa orden på ett och ei på mongt sett?

wahrar/ 87. 96. 105. 106. 129. warar/ Ps. 30:6. 136:1. ff.

warar/ 48. 131.

wahngiömd/ 7.

wanart/ 44.

wanskrift/ 9. 106.

wanstella/ 36.

wanställa/ 93.

Först skrifwer han wahn; sedan wan. Är thetta icke en
wanskrift? är thetta icke wanstella ett språk?

wender/ 150.

wend/ 32. 130.

wända/ 60. 136.

wenda/ 107. 150.

wändes/ 31.

wender/ Luc. 3:8. 10:23. Ordsp.
4:27. 1. Mosb. 48:17.

Si/ huru han kan wenda och förwenda stilen.

wenn/ amicus, 5.

wenner/ amici, 5.

wenter/ 97.

wänter/ 110.

werck/ opus, 82. 131.

wärck/ idem, 2. 31. 71. 130.

wärt/ idem, 49.

wen/ Ordsp. 17:17. 18:24. 27:10.
Luc. 11. 5. 14:10. Matth. 22:12.

wenner/ Luc. 7:6. 15:6, 9.
Ordsp. 14:20.

wenter/ Ps 150:6. Matth. 24:50.
Job. 30:26. Ebr. 11:10.

werck/ Wisb. 9:12. Gal. 4:22.
Joh. 5:20.

När Eustathius skref sitt werck emot mitt/ skref han ett
wanskeligit werck.

wi/ 75.

wij/ 33. 44. 150.

wij/ Joh. 21:3.

wicht/

wicht/ pondus, 150.
 wijd/ amplus, 64. 90.
 wijdh/ 90. 121.
 wida/ 122. 124.
 så wijda/ 55.
 så wida/ 108. 124.
 huru wida/ 108. 122.
 wijdare/ 22. 33. 34. 35. 63. 87.
 101. 104.
 widare/ 14. 15. 32. 34. 60. 67.
 76. 80. 98. 100. 102. 119.
 wijdfahrne/ 17.
 widhlyftigare/ 101. 122.
 wid/ circa, penes, 1. 6. 13. 16. 1
 20. 36. 38. 42. 71. 78. 84. 101.
 109. 139.
 widh/ idem, 13. 20. 64. 69. bis.
 70. 90. 92. 93. 121.
 wijd/ der wijd/ 70.

wigt/ Job. 28:25. Esr. 8:34. Ords.
 11. 1. 16:11. Sir. 42:4.

wijd/ wijdt/ 2. Mosb. 3:8.

wijdhare/ 3. Mosb. 13:34. ff.

widh/ 2. Cor. 10:1, 12. c. 12:10.
 Ordsp. 1:5.

Si huru wida wilsse han far : så at han ei wet/ eller then ho:
 nom följer/ hwar wid han skal holla sig. Ar thet icke wi:
 da wegna fara wilsse ?

wil/ vult, 55. 56. 79. 80. 82.
 will/ idem, 53. 80.
 wilia/ volunt, 38. 80
 wilsja/ idem, 70. 71. 141.
 willja/ idem, 70.
 willie/ volumus, 32.

wil/ Luc. 15:18. 2. Pet. 3:9.
 1. Tim. 2:4.

Eustathius wiste wel intet hwad han wilsse/ når han skref thetta.
 willstegh/

Hierne.

willstegh/ 147.
wisa/ monstrare, 41. 42. 45.

8. 5107. 127. 139. 1

wijisa/ idem, 37.

wise/ sapientes, 128.

wiserligen/ 6. 69. 70. 84.

wittnesbord/ 119.

wåld/ 79. 147.

wågg/ 106.

wål/ 1. 48. 56. 58. 68.

wåhl/ 68.

Mehta wel mente han sig hafwa hittat vppå/ när han skref
wåhl. Och hwi går han ifrå Bibelen/ som hafwer wel
och thet wel.

wållust/ 14.

wålstånd/ 19.

wåmjäs/ 42.

wårde/ 2. 9. 94. 106. 108.

wårdt/ 123. 131.

wårdig/ 132.

wåsende/ 11.

wårdnåd/ 107.

wuckelig/ 100.

Bibel.

wildstijgh/ Ordsp. 2:15.

wisa/ Bpp. 4:1.

wijse/ Matth. 2:1. 1. Cor. 1:26.

wiseligha/ Luc. 7:39. Pl. 33:4.

73:1. Wisb. 6:20.

witnesbyrd/ Wisb. 10:7. Jac. 5:3.

wold/ Luc. 3:14. Wisb. 14:31.

wegg/ Cantic. 2:9. Ef. 25:4.

Ez. 13:10.

wel/ Ordsp. 12:15. 14:12. Joh 5:29.

Phil. 4:8. Pred. 3:12.

wellust/ Luc. 8:14. Ordsp. 21:14.

Pred. 10:17.

wåmiar/ 3. Mosb. 26:30. 4. Mosb.

21:15. Sir. 13:24.

werd/ Matth. 27:6.

werdt/ Luc. 12:48.

werdig/ Manass. bön v. 13.

wesende/ Jer. 7:4. f. Wisb. 2:12. 15.

wyrdning Eph. 5:33. Judith. 3:11.

y.

ymkeligh/ Lev. 14:2. 30:5. 48:1.

åhr/

A.

åhr/ 2. 123. 150.

återwänder/ 10.

åth/ 56. 104. 141.

åthskillig/ 1. 33. 110.

åthskillnad/ 54, bis. 55. 63. 89.

97. 126. 141. 143.

åthstillnat/ 124.

åthskillnad/ 138.

Thet war en mechta åtskildnat thetta på ett ord. Tenc/ om wi, som åre stilkachtige ifrå honom uti thet som mindre år/ hade så plumpat til wågs/ huru han hade hössadt til oss.

A.

åchtenskap/ 139.

åfwen/ 24. 26. 47.

åfwentyrå/ 42. 45. 105.

åldsta/ 56.

ålst/ 36.

åmbete/ 13. 130.

embete/ 21.

åmne/ 124.

emne/ 124.

ånda/ in nomin. 40. 147.

enda/ 28. 131. 142. 143. 149.

151. 152.

ånda/ 17. 51.

åår/ 1. Moss. 1:14. Ordsp. 3:1.

Jer. 25:3.

återwender/ Nah. 3:19.

åth/ Luc. 3:14. 1. Cor. 9:2.

åtskiltelig/ 1. Cor. 14:7.

åtskildnat/ Mal. 3:18. Rom. 10:12.

14:5. Ez. 22:26.

echtestap/ Wisb. 12:24.

ewentyrs/ Ordsp. 22. 21. Job. 4:2.

Es. 10:32. Dom. 3:24. 1. Cor. 16:6.

åldste/ Matth. 26:57. 27:1.

Bpp. 5:14.

embete/ 2. Cor. 3:7.

empne/ Wisb. 11:18.

ende in nominat. Ordsp. 14:13.

Wisb. 14:27. enda in obliqv.

Wisb. 3:19. 14:31. Neh. 9:31.

2. Chr. 31:1.

åntå/ Hof. 7:7.

D.

öfwer/ 34.

öffuer/ 1. Mosb. 1:26. 3:14.
Ef. 7:17.

öfwerens/ 54. 89. 104.

öffuerens/ Am. 3:3. Matth. 18:19.

ögnablek/ 64.

ögnebleck/ Job. 20:5. Ef. 58:7,8.
2. Macc. 8:18. 1. Cor. 15:51.

J. 37. Så myktit / ja alt för myktit om Eustathii wanskapeliga och irriga Orthographie och skrifart. Som icke allenast är mechta skiljachtig ifrå then Gustavianiska Bibelen : hwar es- ter wi moste/ som Kongl. Förordning lyder/ of i närmaste må- to holla : utan ock ganska ostadug. Så at ther tijo hender hade arbetat på thenna hans skrift / (som troligit är / at han ei hafwer varit ther allena om/ som af stilen synes) hade hon intet ostadugare och wanskapeligare kunnat upsettias och utkomna. At man neppeliga hade kunnat wenta ena sådana skiljachtig- het / ostadighet / orichtighet och willerwallo af ett barn / än- der at en lård/ sinrik och welbedagad man. Helst af en sådan/ som tager sig före at tala på andras skrifsett/ och fara them öfwer med en hoy suhla oqwädins ord : the ther doch ganska litet gå ifrå the Gustavianiska Biblarna. Och när wi af starcka skäl drefne thet gödre/ med andra witttra mäns bifall/ sker thet sachtmodeliga och beskedeliga/ som Christnom wel sämer. Och holle för thet öfrige en jeinn och stadig skrifart.

J. 38. Jag sade/ at han är uti ganska mong ord mechta skiljachtig ifrå Gustavianiska Bibelen/ uti sin skrifart / ther han dels skäl/ dels ingen skäl til hafwer/ at nemna få som han har skäl til : Af/ altid/ bles/ bord/ mig/ mord/ emot/ mot/ o- rett/ sida/ skön/ staf; och mona thylit ord/ ; som af then widlöftiga ordalifon står at se. Och som han thesfore ei bör lastas;

lastas; så följer ju skälliga / at wi / som twungne af skäl thet samma göre / icke böre så swåra angripas och lastas. Angående the gamlas myndighet / så hafwer jag förklarad mig / och förlagdt thet inkast i mitt Schibb. c. 3. § 9, 10.

Then wise Hedningen Seneca hafwer rett drabbat / så han så skrifer; *Qui alium sequitur, nihil invenit, imo nec querit. Quid ergo? Non ibo per priorum vestigia? Ego vero utar via veteri? Sed si propiorem planioremque invenero, hanc muniam. Qui ante nos ista moverunt, non domini nostri sed duces sunt. Patet omnibus veritas: nondum est occupata: multum ex illa etiam futuris relictum est.* Och en annar / som hema war i thessa saker / som wi nu handle om; *supervacaneus foret in studiis omnis labor, si nihil liceret melius invenire præteritis,* Fab. Quintil. Och en annar Christen lärare; *Antiquitas, erroris non est patrocinium, cui nemo præscribere potest,* Tertul. de Velandis Virgin. Conf. Isac. Casaub. in Præfat. Exerc. contra Baron. Skäl är thet gamlestas i werlden / upkommit med thet första menniskio-paret; och wahrar in til then sidssta menniskio / som förnuftig är. Och hwad ther emot säijes / är ofskälligt / ja omenniskeligt.

§. 39. Jag war wel på the tanckar / them jag §. 34. yttrade; at för thenna gången intet wisa Eustathio, huru han träder ifrå the gamla / och huru mechts ostadig han är jemwel i böijelserna och sammansättningarna / angående numeros, casus, genera och personas, thet wi kalle Syntaxin, eller som Sam, Columbus icke obehöwendt nen de ordawäf. Hwilken ordawäf är i all språk lika som theras lif och warelse. Then ock / som i all annor welrychtad språk / som nogast achtas / jemwel i wår

Bibel / i våra gamla och dageligen brukeliga psalmar / och i så enkylta som offentliga böner. Utan hwilken regelbundna sammansättning ingen gerna kommer på någor rätt mening / som wisadt är i mitt Schibboleth c. 8. §. 1. och §. 16. Doch som thet wil sticka sig här / sedan man hafwer sedt hans ostaduga och wankeliga orthographie; så achtar jag foga thet thet til. Och thet icke alt; thet wore ledsamt och nästan oendeligit. Hwar utaf hwar och en rettsint kan / icke utan stor förvndran / merkia; huru obefogad han är at arga och kriga på mig. Och i följe thet af rettwilliga sluta / hwilken there af oss winner plaken och beholler prisen i thetta ordakriget / som han orettmäteliga hafwer fördt mig uti. Och om jag hafwer förskyllat så hårdeliga och hänliga af honom angripas med sådant dumdrande och stormande. Jag får med samma också tilfelle / at här och thet bestedeliga och Christeliga swara til hans obetencete / obefogade, och swära tilwitelser / som en lärde / förnuftig / beleswad och bedagad man / som nu går på grafwenmes brädd / ja som then thet wil helsas för en Christen / icke wel kläder eller anstår.

§. 40. Om Casibus in Nominibus & Pronominibus.

Pag. 11, Fin. När på detta draswelswäsendet intet wille blij någon ånda. Så p. 127. pr. Ty vocalis slut eller enda är klar. Löper ut på sådant Latin. *Cum harum futilitatum nullum futurus esset finem.* Nam vocalis clausula seu finem est clara. Finem stref jag med slit. Ty först stref han ånda med å; sedan samma ord enda med e. Men hwad enkannerliga här bör achtas är thet / at ordet settes intet i sin retta casu. Ty uti Nominativo heter thet ende. Se Ordsp. 14:13. Ezech. 7:3, 6. Wisb. 14:27. Pred. 12:12. Men uti obliquis heter thet
 enda

enda. 2. Chr. 31:1. Jer. 46:28. Nah. 9:31. Wissh. 3:19. c. 14:31. Som fast alla Substantiva Masc: generis hafwa e in Nominativo: In obliquis a. Hwar på ganska mong exempel gifwen äro i mitt Schibb. c. 8. §. 15. Skulle nu Eustathius/ efter sin förmenta myndighet/ få så terdas til wågs/ och ingen honom thet förmebna/ så skulle ingen ende blifwa på wanfkrifwande: utan wårt ädle och regelbundne språk skulle taga en sådlig enda.

§. 41. p. 54. pr, *Warandes* *stoor* *skada* / *magnus perniciem existens*. *Skade* / på *Tysko* *Schade* / heter thet in Nominativo. 1. Rom. 11:25. El. 37:7. c. 51:19. c. 59:7. Jer. 30:12. Am. 3:10. Wissh. 18:20. 2. Cor. 7:12. Men in obliquis, *Skada* / 3. Mosb. 24:19. seq. Ordsp. 11:15. Jer. 30:15. Luc. 4:35. På ett annat ställe skrifwer han så om mig; Hwad hans maalät:na Pater noster angår / så söker han hielpreda ehwar han kan. Skada at man intet finner något af the gamla böner / som de forna Celter vti Æneæ tijd hafwa brukat / p. 132. pr. Hade han intet varit så förbittrad på mitt Schibboleth / hade han wel kunnat se mitt stora NB. p. 130. til ordet *Skade* / och the mong Skriftennes språk jag ther anfördt hafwer. Men ondskan förblindar monga / thy werre / Gud båtret ! Se wel på / min gode wen ; mitt Pater Noster skal wara helt och klart nog. Mig kallar han doch *Mörkil* / och wet icke hwad för öknamn.

§. 42. Jag wil måla honom klarliga för ögonen ett annat orgammult Pater Noster, som icke heller skal wara mahlättit; thet han icke heller skal finna the n fördubblade sielsfydingen. Thet skrifwes och låter så vti min Högdäbrade Swägers Herz Profess. Doct. Olavi Rudbeckii *Sonens* nyligen utgångna *Traetat*, then han kallar / *Specimen Usus Lingvæ Gothicæ*. Jag så
 gcr/

ger/ Doct. Rudbeckii, som är longt kunnigare och förståndi-
 gare i våra gamla Swenska handlingar och tungomål/ och
 therföre ther vtinnan mera til troendes än Eustathius. Så
 skrifwes och lyder thet : Fader war i himirike : hæleckt
 haves þ namn. Tilkom os titt rike. Wardhe þin
 wili, hær i jorderiki swasom han wardher i himiri-
 ke. Waar daglict brod gif os i dagh. Oc firilaat
 os waræ misgærningar, swasom wi firilaatum þem
 sum brutlike æru wider os. Oc lait os oei i frestelse.
 vtæn frælsæ os af illu, Amen. Här sinne wi ingen gem-
 inam vocalem, vtan allenast i waar och firilaat. Och thet
 war theras å : som ock the Danske på thet wiset skrifwa sitt
 å. Hwad Kongl. Secreterarens och Antiquariens, Welborne
 Herz Joh. Peringschiölds gamla skrift angår/ then Eustathius,
 at förleggia mig p. 85. anförer/ så lát Herz Secreteraren mig
 på sidsta Rickzdag then se/ tå mig then hugnaden wedersfors/
 at få med honom om sådant förtroligen tala/ och våra tanckar
 jemföra. Så war then skriften wisseliga mahlåten : ty hela ra-
 derna och meningarne woro ther förmurknade och af mahl för-
 tårde. Af thet som behollit war/ kunde klarliga skönjas/ at
 skriften war mycket spar på thenna fördubblingen. Som ock
 Herz Secreter. sielf sade sig icke mykit hella vtas fördubbling-
 gen. Hwilket ock hans skrifter utwisa : fast hans egenteliga
 sydzla icke är at hafwa Grammaticaliska griller för hender.
 Han anwender til thet som adlare är/ sin tid.

§. 43. p. 59. pr. Heta/ estus, calor. Hete heter thet in No-
 minat. Så hafwa också tala the gamle myndige ; och thet rett :
 ty then är hos oss/ som hos Latinerna, Mascul. generis. He-
 tet

ten han är starck. Se 1. Moseb. 8: 22. Job. 6. 17. Ef. 25: 5. 49: 10. Jer. 17: 8. Bpp. 7: 16. In obliquis heter thet heter / Sir. 43: 3. 1. Pet. 4: 12. Så hos the Dansta / Hede / hos Ty- skarna Hize. Och kan doch wara så genom heter på mig / ther han doch intet eller fögo fel med mig finner: och jag honom icke til thet ringeste förtörnat hafwer: utan går sachtmodeliga / när jag i ett och annat måhl ifrå honom träder.

§. 44. p. 59. f. Som lagläsaren sade om Oren; det är en annan sak. *Ut legislator dixit de bos; est alium res.* Bi- belen och wåre gamle myndige skrifwa och tala så; Som lag- läsaren sade om Oren; thet är en annor sak. Ore / oren låter thet in casibus rectis; Ordsp. 7: 22. 14. 4. Ef. 1. 30. ora / oran in obliquis, 1. Moseb. 9: 9. 2. Moseb. 20: 17. 1. Cor. 9: 9. Läs / min wen / thet nu anförde siunde kapitlet i Salomos Ord- språk / ther skal man icke allenast finna / at *bos* in nominat. är Oren: utan och höra af then wisofstas munn annor god och hel- sesam lärdom / som allom / honom också wel tiener. Thet är doch Guds ord: och then sådant welment wid handen gifwer och påminner / är Guds tienare i ordet.

§. 45. p. 94. Utan at någon war der emot. Någor in primo casu hafwa the tohundra åbra myndige / 3. Moseb. 7: 18. Luc. 16: 31. Matth. 18: 14. 1. Pet. 1: 23. Ebr. 4: 11. för- thenstul såsom Bibelen hafwer alt jemt i Nominat. någor / så bör thet ock / efter the gamlas wis / skrifwas och talas någor / så fierran språket skal komma til sitt förra stic och sin stadighet igen: utan at någor / ware sig ock Eustathius, sig ther emot settia må. Der är ei heller enligt med the tohundra åbra myndiga. Ther hafwa the alt jemt skrifwit / Se Pred. 6: 5. 1. Mos. 3: 23. 1. Konb. 20: 40. Sir. 45. 22. Hof. 6: 10. 1. Macc.

(70)
2: 21. och thet rett/ Schibbol. c. 1. §. 12. ff. Emot med' en-
kelt o/ wiste the intet utaf. Utan af emoot med tv o o. Pl.
51: 6. Ef. 7: 13. 2. Mos. 1: 10. Malach. 3: 11. Luc. 15: 20.
Dan. 11: 37.

§. 46. Jag skulle intet tala emot thetta hans emot: Ty
jag så wel som flere lärde och witre män/ skrifwer också emot
med enkelt o: och thet med fullgod skäl. Men som han här/
och i hela sin skrift/ griper oss swåra an/ som hade wi begått
crimen læsæ Majestatis, och en swår förgrípelse emot Höga Öf-
werhetens macht och myndighet / och giordt dierft ingrep uti
thet Höga Kongl. Cancellie Collegium hafwer at stadga / som
han p. 2. skrifwer; förthenstul anförer jag thetta. Och skal i
foljande del/ uti Gud/ wisa/ at han uti hundrade och hundra-
de ord til / brukar then enkla sielflydingen/ så wel som wi/ när
doch then 200-åhra myndighet skrifwer orden med två medly-
dingar. Thet sannas altså på honom som frelsaren sade: thet
ete hus (werck) är söndrat emot sig sielft / thet huset (werck-
ket) kan icke blifwa ståndande.

§. 47. c. 112. pr. Ur och Gudz egit språk/ thet med
han sin heligste wilje menniskiom vppenbara welat. *Est
lingua Dei propria, qua is suum sanctissimus voluntas manife-
stare voluit.* Låter icke thetta wel? Sin wilja hade then af
honom berömda mannen bordt skrifwa. Wilje är Nominat.
Fader wår ste tin wilje Se 1. Mos. 3. 16. Apostig. 21: 14.
In obliq. wilja / 1. Mos. 4: 7. 34: 15, 22, 23. Bar. 7: 18. Pl.
40: 9. Ebr. 10: 7. Sammaledes är thet orett skrifwit och ta-
lat på följandesido/ således; Haar doch Guds Andes ome-
delachtige ingifwande. Gudz Ande in nominat. Gudz
Andas in genitivo, Matth. 28: 19. Luc. 9: 55. 2. Cor. 3: 6.
Thesutan / om wår Eustathius wille noga se uppå then anför-
da

da skriften / som skal wara / efter hans betygande / vpstelt af en sinitk och höglård Theologo (när dock i samma skritt intet annat finnes / än thet wåre Philologi Sacri alment hafwa) så skal han mödlost finna / at then i mang ord hafwer aflagdt geminam vocalem och thet onödiga h: hwar om wi enkannerliga med hwar andre twistoms; och kunde dock med så digert berdm införa henne / och stödia sig wid henne emot mig.

J. 48. p. 116. En Ram är en boge / eller ram af ett fönster. Är en boge heter thet in Nominativo: thet jag med stort N. B. i mitt Schibboleth anmerckt hafwer c. 8. p. 128. Boge *arcus*, 1. Mos. 9: 16. e. 49: 24. Pf. 37: 15. Hof. 7: 16. 1. Sam. 2: 4. In obliquis boga / Pf. 37: 14. 1. Moseb. 9: 13, 14. c. 27: 3. c. 48. 22. Och hwi skrifwer han icke bogha med h / som Bibelen hafwer / och är dock en sådan storelskare af h / enkannerliga efter g / p. 129. m. ? Och of likwel lastar / när wi thet bortkaste / thet thet synes wara onödigt. Och hwi skrifwer han här fönster? Hwad felas honom på fenster? Så Latinus, *fenestra*, så Tysken fenster; Så the myndige Konungar / Förstar / Herrar / och alt wittert folck / och thet rett / 1. Mos. 6: 16. Jos. 2: 5. Högar. 2: 9. Hade wi så satt tilwägs / så hade wi varit hotade med plaggor / om icke digrare straff / som han oblygeliga skrifwer p. 101. pr.

J. 49. p. 118. pr. Humbla är *lupulus*, humble är *fucus*; Twert om / min wen. Humbla är *fucus*, eine Hummel / och är generis scem. ehuruwel *fucus* är *watubi*: men aldrig / som jag ei annars wet / miödhumbla / som i wåre engiar om sommaren samlar miöd: then kallas icke / som jag menar / *fucus*. Ty longt annat är miödhumbla / annat *watubi*. Wi låte thetta fara. Men thet är ojestigit och ofdruckeligit / at *lupulus* är och blifwer / också hos of Swenska / *malc. generis*, och

heter humble/ han humblen : in obliquis humbla. I Bi-
belen finnes ingen humble eller humbla. Så mytit til prof/
om Substantivis Masculini generis. Nu om

Substantivis fœminini generis.

§. 50. p. 16. f. Så at ett barn / som litet hade lärdt
statwa och läsa / eller ock en fremmande som wårt tun-
gomåhl gånstka litet förstodh / af sig sielf kunde der uthi
finna sigh uthan särdeles möda. Och p. 129. m. Doch
icke vthan stoor möda. På Latin lyder thet så : non sine
magna difficultas. Möda är casus rectus , Pred. 1: 17. Malach.
1: 13. Rom. 8: 18. In obliqv. mödo / Jos. 7: 3. Ordsp. 10: 10/
23. Pred. 1: 13. 1. Mos. 3: 16. Schibbol. c. 8. §. 6. Sedan
merke wi / at han först skref uthi / och strax vthan. Hwillet-
thera är nu rett? en annan mynd har u / en annan v: Hwar
om tilförena blef påmint §. 36.

§. 51. Medan här talas om mödo in obliquis och möda
in casibus rectis, fogar jag här til hans egen ord; ther wi ock
vtan mödo skole finna at han platt intet achtar casus. The ly-
da så p. 133. m. Wij hafwe / Gudi lof / långt tilförcne /
förr än desse nya särilar kommo / haft sådant maneer at strif-
wa / at wi vthi alt temligen wäl kommit öfwerens och dragit
fridhsamligen en lina, som man plägar säija / och skrefwe lij-
ka / om icke aldeles i alt - - Huru altsammans efter den wan-
liga rättstrifningen gick / in til des olyckan med spiritu verti-
ginis, och confusionis kleeckte fram dessa superfina floktingar /
som tedde sigh hopetals likasom vthur Pandoræ bysa. Då
slogh förbisringen til i Babel / at wij om icke än nu i tijd fö-
rekommes / intet weta / huru man skal strifwa / eller boktryc-
karen

karen sina letrar settia. På ett annat ställe; p. 24. f. Det går just efter det som jagh mins migh hafwa sedt i Strengnäs Domkyrckia hwarest uthi --- Swar til swares. *Lina* är ju fœem. generis, såsom *pina* / samualedes *byssa* / *Domkyrckia*. Alla sådana fœeminina in *a* / hafwa in obliquis *o* / som i mitt Schibboleth klarliga wisadt är / c. 8. §. 6. E huruwel i Bibelen finnes hwarthen *lina* eller *byssa*. Si / så kommo the gamle öfwer ens / och drogo fridsamliga ena *lino*. Alltså får thet ei heller heta in ablativo *Domkyrckia*; *Domkyrckio* talade och skrefwo the / som fridsamliga drogo ena *lino*. Hwilken skal nu kennas wid orden: förr än these superfine flötlingar tedde sig fram lika som vtur Pandoræ bysso? *Kyrckia* skrefwo the utan *c*. Se Am. 7: 9, 13. 2. Macc. 1: 11. Apostl. 19: 37.

§. 52. Hörom huru snygt han annorstädes skrifwer: *Detta* lempar sigh alt wäl / som smör i taskan / p. 70. pr. *Taska* är Nominat. *tasko* in obliquis, *skreppa* / *skreppo* / Matth. 10: 10. Lud. 22: 35. *Banna* / *panno* Ez. 3: 8. 1. Sam. 17: 49. *säpa* / *säpo* / Jer. 2: 22. På ett annat ställe p. 36. f. lyda hans ord; anstelles med *tungan* *Tunga* *lingua* in rectis; in obliquis casibus *tungo* / Jac. 1: 26. c. 3: 5, 6, 7, 8. Marc. 7: 33. Men *tunge* in rectis är *onus*, in obliqv. *tunga* / Jer. 23: 33. ff. 2. Sam. 13: 25. 2. Mos. 2. 11. 6: 6. Så at hans ordsett; anstelles med *tungan* / är så mycket sagdt; *disponitur onere*. Åter igen p. 107. m. Som lätit alt falla i långwarig glömska -- falla i glömska heter thet. *Glömska* / *glömskan* in nominat. In accusat. falla i glömska / eller glömska / *Wish*. 16: 11. På thetta wiset / som Eustathius far fram / stulle wårt regelbundna tungomål falla i longwährig glömska. Men at

at skrifwa rett och regellundit/ hafwer han mera glömt än
 lärde/ lyda hans egen och intet min ord. Mera: Dalekarlen
 borde med serdeles åhra anses. Med åhrs in ablat. haf-
 wa wåre tvhundra årige män: Ordspr. 18: 12. Och förr
 än the the gamle wille rubba then retta lyctelsen eller orda-
 wåfwen/ låto the heller rinen fara. **Enda Guds Son wår**
Herra/ Med Fadren liker i åhra. Sammaledes; **Ena**
Christeliga kyrkio/ Som Gudz Ande plågar styrckia/
 jungo the/ och så sjunger både liten och stor ännu hos oss/ wti
 wår Christeliga tro/ retteliga/ Schibb. c. 8 §. 12. Hade
 han warit med öfwer Psalmbokens aftrykiande som Bibelens/
 hade han wel ock här corrigerat Magnificat, som han p. 2.
 om oss skrifwer/ at wi aldeles hade mist bögningen.

§. 53. Här utaf/ om annat intet wore/ se wi med hwad
 „sanning han skrifwer/ at wi öfwer alt temeligen kommit öf-
 „werens/ och dragit fridsamligen ena lino. Om linan ei förr
 warder af någon söndersliten/ eller dragen hårdt och twårt/ så
 warder hon nu wiseliga af honom. Tag mig två rader i he-
 la hans werck tillsammans/ och se til/ om han kommer öfwer-
 ens med the gamla/ them han berömer sig af/ at med them
 komma öfwerens/ och fridsamliga draga ena lino. Alt ännu/
 til öfwerflödigt prof/ förblifwa wid hans här anförda mening-
 gar; förvtan sammanbindningen/ then han intet achtar/ finne
 wi i ordaskrifningen intet öfwerens dragande. **Hafwe/ Bi-**
belen skrifwer haffue/ Matth. 11: 17. 1. Cor. 9: 4. II. Gudi:
Bibelen Gudhi/ Jos. 7: 19. Sir. 35: 10. 2. Cor. 9: 15. Iof;
Bib. Ioff/ 5. Mosb. 10: 21. Upp. 7: 12. Långt; Bib long/
longt; Luc. 10: 13. c. 15: 20. c. 19: 12. Neh: 12: 47. Eph. 6:
3. Col. 1: 11. Matth. 11: 21. Wisb. 12: 8. Apostg. 27: 7. Marc.
8: 3. Ef. 57: 9. 1. Sam: 17: 4. Sir: 46: 5. Schibbol. c. 1. §. 38.
Tilförene/

Tilförene; Bib. tilförrenne / med tv n n / 1. Mos. 43: 20.
 Pred. 1: 11. Wisb. 19: 1. Desse / åter dessa; thet ena tokottare
 än thet andra. These Masc. in nominat. thesa in obliqv.
 Luc. 10: 36. Nya; Bib. Nyje / 2. Cor. 3: 6. Eph. 4: 23.
 Col. 3: 9. Bpp. 3: 12. c. 21: 2. Haft; Bib. haft / Ordsp. 8:
 22. maneer; Bib. sett / Pl. 2: 7. Joh. 2: 6. 1. Cor. 11: 2.
 skrifwa; Bib. scriffua / Jud. v. 3. Pl. 45: 2. Ordsp. 3: 3 7: 3.
 Wäl; Bib. wel / Ordsp. 12: 15. c. 14. 12. Joh. 5: 29. Pred.
 3: 12. Phil. 4: 8. Öfwerens; Bib. öffner eens / Am. 7: 3.
 Matth. 18: 19: c. 20: 2, 1. Cor. 6: 15. En in accus. föm.
 Bib. ena / 5. Moseb. 21: 15. Rom. 5: 12. Matth. 17: 4. Ester;
 Bib. effter / Ordsp. 11: 17. c. 17: 16. Joh. 1: 27. Pred. 10: 20.
 1. Moseb. 1: 11, 12, 21. Es. 30: 12. Den; Bib. then. Des;
 Bib. thes / 1. Macc. 8: 30. 1. Sam. 15: 11. 1. Cor. 11. 15, 23.
 2. Thes. 3: 9. Ez. 16: 28. Rätt; Bib. rett / Ordsp. 3: 6. 4:
 25. 14: 2. 16: 11, 13. Pred. 1: 15. Sir. 7: 6. Matth. 22: 17. Schibb.
 c. 1. §. 15, 16, 17. Med; Bib. medh / Marc. 5: 2. Joh. 21:
 3. 1. Moseb. 3: 17, 24. Ordsp. 5: 17. c. 6: 32. Tedde; Bib.
 teedde / 1. Kongb. 18: 2. Job. 11. 6. Hopetals; Bib. hope-
 taals / 2. Moseb. 16: 16. 3. Moseb. 25: 15. Då; Bib. tā /
 Ordsp. 30: 33. Gal. 4: 4. Schibbol. c. 1. §. 12 ff. Tijd / Bib.
 tijdh / Ordsp. 6: 34. Pred. 3: 1 ff. Joh. 2: 4. It wij intet weta /
 Bib. wij wete / Joh. 3: 11. c. 16: 30. Förekommis / Bib.
 förekommes Går; Bib. går / Ordsp. 16: 9. Pred. 1: 5, 6.
 Joh. 16: 5, 7. Jac. 1: 11. Vti en endast mening bestående af
 otta rader / hafwer han sex och tiugu om ick flere resor / trädte
 ifrå the gamla. Är thet temeligen wel komma öfwer ens? Är
 thet fridsamligen draga ena lino? Som öfwer sex och tiugu
 gångor vti ett dragande så ensinnat och framgint sträfwer emot /
 eller drager på sned?

§. 54. Proinde nos quoque τὸς ἄλλοις ἔχοντες περιεσβεσμένον ἡμῖν νέφους μὲν ἔσται, cum tanta nos circumstet nubes testium, Ebr. 12: 1. Hwi faller han så mechteliga emot / at ännu yckia thet samma / som doch gifwer sig vt för thet / och wil inbilla andra / at han fridsamtigen drager ena lino med them gamlsom / och tager altid beskydd vnder thetas wingar? Och wil stemma of för högsta rett / när wi langt / langt mindre tråde ifrå them. „Ho skal nu kennas wid hans speglosor? siärlil? Och in til theß „olyckan med spiritu vertiginis & confusionis flekte fram thesa „superfina kloklingar / som tedde sig hopetabls lika som vtur „Pandoræ busso. Nu slår wiskeliga förbisringen in i Babel; at wi / om icke ännu i tid förekommes / intet wete / huru man skal skrifwa / eller boktryckaren sina lettrar settia. Alltså är ingen ostadigare / twedrägtigare och motsträfwigare i thenna li nodragningen / än thenne wår Eustathius är.

§. 55. Och tager man sig före at jemföra the skrifter och böcker / som äro skrefna och tryckta för min tid / och i hans tid / för är jag någor Swensk skriftt låt utgå / så skal man wel få se / hwad för samdrägtighet och öfwerens kommande war i skrifwande och tryckande. Och thet förorsakade mig / när Bibelen / Psalmbocken och Handboken skulle öfwerjes / rättas och utgå; at jag möste anwenda alla mina tanckar / och winleggja mig ther om / at finna på ett / ett riktigt sett at skrifwa / som på stial wore grundat / och hade lärda / myndiga / och witttra mäns bifall / så wel wi som annor beleswat folck. Hwilket jag thesto hog samnare gjorde / som jag / uppå Konglig Majestets besalning / hade med Handbokens och Psalmbokens astryckande at bestyrä; och låt til then endan in förskaffa ett nytt herligt tryck och otahlig hop papper / som förr widlöffteliga omtalt är / §. 13. och följande.

§. 56. Annu hafwer jag / Gudi lof! icke warit beswärad
 med *spiritu vertiginis & confusionis*. Jag wet / Gudi ähra! hol-
 la tidens ansödda bongsamma retningar i tygelen. Om han
 är ther med vndertiden plågad / wet han betst / och kan se /
 andre med. Jag framklette intet mitt werck; utan / som offra
 sagdt är / arbetade theruppå öfwer trettio år. Och hoppas
 mig hafwa thet så betencksam och mogit sam mansatt / at ingen
 skal kunna thet med skäl lasta / än mindre öfwerenda lasta. Af
 mig är ingen förbistring tillslagen in i Babel. Men nu slår hon
 öfwerflödliga in / ther han skulle få råda. Nu skal man finna
 i alla mina skrifter och böker ett / ett sett vara brukadt: och
 thet sådant / som i närmsta måto drager öfwerens med offra
 påberopad och gillada 200. ähra myndiga mäns skrifter. Och
 ther jag / med andra lärda och witttra män / hafwer ifrå toem
 trädt / si / ther hafwe wi starcka och oemotståndliga skäl och sa-
 stan grund til: them han aldrig mechtar röra / ensider omkul-
 lasta / ehuru han ifras / bongas och stormar. Min boktryckia-
 re här i Skara wet / utan ringeste mödo / huru han sina let-
 trar settia skal. Men mig tycker jag ser / huru boktryckia-
 ren i Stockholm / erkannerliga om han hade warit en Swensk /
 skulle hafwa kladt sig i hofwudet / när han satte thenna hans ö-
 staduga och wansfeliga skrift. Förtenck mig intet / min kläre
 wen / at jag så skrifwer. När en hafwer lenge talat / mo-
 ste han ock icke höra? Eller skal en - - - alltid hafwa
 rett? Mofte man tija för tig allena / at tu försmådar:
 och ingen skal genhöffra dig? Job. 11: 2, 3.

§. 57.

Om Substantivorum och Adjectivorum constructione.

Här stole wi sammaledes med förvudran få höra och se /
 huru vår Eustathius far fram.

p. 2. pr. Det så Wål våra Konungar / som under
 sätarne / så wål höga som låga hafwa försedh. Och strax;
 Hwar efter så många tusende böcker äro tryckte in til
 denna tiden / in til des at några nygirige och förwettne
 hafwa begynt at *corrigeræ Magnificat*. Så klingar han vp
 strax i börjonne mykit storlåtigt med gansta högt liud fast wel-
 deliga. Och menar sig ther med wilja skrenna of; och at
 bringa of gjöra knåfall för honom / at han ei må swarta eller
 anklaga of för Öfwerheten: som ock hans vpsåt wiseliga war.
 Men min R. Eustathi, tage lagom för sig. Tag titt bref /
 och sett tig snarligen neder / och skrif femtijo Dalekarlen är intet
 så skuggredder / ei heller snart skrennder / helst när han wetsig in-
 tet ondt hafwa gjordt eller förskyllat; enkannerliga när han mer-
 ker at thet är fulgur e pelvi. Låt of nu se / hwilkenthera af
 of blifwer wid thet wære Konungar och vnderstätare / så höge
 som låge / hafft försed at skrifwa och tala. Hwar finner han
 hos them skrifwas det? Hafwa the icke skrifwit alt jemt i tv-
 hundrad år thet? Hwar skrefwo the wål? skrefwo the icke
 wel? Hwar Vnderstätare med öpit u / skrefwo the icke vnder
 med v / Se Rom. 13 1, 5. Eph. 5: 21. Hwar hafwa?
 Haffua skrefwo the. Hwar efter? effter skrefwo the. Hwar
 många? skrefwo the icke monge? Hwar böcker? skref-
 wo the icke böcker? Pred. 12: 12. Bpp. 20: 12. Hwar denna?
 skrefwo the icke thenna? Hwar tiden? skrefwo the icke tijdhen?
 Hwar des? skrefwo the icke thes? Hwar skrefwo the / våra
 Konungar in casu recto? skrefwo the icke wære Konungar
 Dan. 9: 8. Luc. 10: 24. Hans wære Konungar går vt på
 sådant Latin: *Nostre Reges*. Wære / *nostri*; wære / *nostra*, Luc.
 24: 22. och aldrig annars. Så hans så wel höga som låga /
tam luprema quam ima. Sammaledes hans monge tusende
 böcker!

böcker / volumina multi. Många böcker heter thet. mouge är masc. Luc. 4: 27. 10: 24. Många är fœmin. Luc. 4: 25. bok är hos oss fœm. generis. Hans några nygirige / är aliqua novatores / några är Masc. några fœmin. Luc. 24: 24. & v. 22.

§. 58. Och kläre / säg mig / om någonsin hade Konungar / Förstar / Herrar / Cancellier , alle Collegier ; ja alt wittert folck / som han beropar sig vppå / hafte för sed / at giöra thet manligt är til qwinligt / och thet qwinligt är til manligt / utan then som är af spiritu vertiginis & confusionis beswärad ? Alltså kennes jag intet wid hans omdöme / at jag är nygirig och förweten / eller ock then ther hafwer beqynt corrigera Magnificat , och welat tilwella mig större myndighet än mig tillkommer. Ei heller skremmer mig theune hans wronge dom p. 2. Jag vndrar hwad för nygirighets klåda har kommit them at kasta öfwerenda thet som så länge stått orubbat / och ther med giordt ett olofligit ingrep vti thet som Kongl: Majestet och sedan thet höga Kongl. Cancelliet hafwa macht til at stadga och förordna Sannerliga thet borde en del af them therföre klappas på sin gren. Then som utan skäl och grund går ifrå the gamla / han må fruchta för thetta straff: intet then som giör thet fogliga med betsta bested / med andra förnåma / lärda / witttra och myndiga mäns bifall. Wi wilje höra mera / huru han far til wägs.

§. 59. p. 12. m. Der till utseddes några af de äldste uthi &c. Jcke ett endast ord i thenna raden är skrifwit / som the påberopade gamle skrefwo. The skrefwo intet der / utan ther: hwar om offta är påmint / och thet rett / Se Schibb. c. 1. §. 12. II. The skrefwo intet till utan til med ett I / 1. Moseb. 1: 30.

2: 9. 3: 19, 24. 40: 21: Luc. 15: 1. 2. Cor. 10: 7. the skrefwo
 vth/ som förr blef wisadt. Sammaledes någre/ *aliqui*; och
 intet några/ *aliquæ*. Någre män; några qwinne/ Luc.
 24: 22, 24. The skrefwo alt jemt aff/ 1. Moseb. 1: 5, 8.
 c. 2: 16, 17 3: 3. Luc. 17: 2. 24: 22, 24. The skrefwo the/
 aff the äldsta skrefwo the. In casu recto är äldste: in ob-
 liquis äldsta/ Matth. 26: 57. c. 27: 1. Bpp. 5: 14. c. 7:
 11. Uthi skrefwo the. Hans mening/ när then affettes på
 Latin, kommer så fram; *Ad id eligebantur aliquæ ex seniores*:
 Alltså går han / och intet wi / oförwarliga uti ganska / ganska
 mong ord ifrå the myndiga / utan ringeste orsak. Alltså är
 hans sett orimligt / tokot och spillernytt / som intet min
 utan hans orimlig ord lyda. Ty min Christendom hafwer
 lärdt mig intet förachta / än sieder försinada min nästa.

§. 60. p. 4. f. Der af kommer/ at monge herlige saker
 så aldeles komma i glömska. *Inde fit, quod multi præclari
 res oblivio traditur.* Sak är ju fæm. generis, glömska också/
 som har in obliqv. glömska. Monga herliga saker äro
 komma i glömska/ skrives effter the gamla myndigas sett/
 och thet aldeles rett. Om mong / monga / se Ords. 13: 7. c. 16: 26.
 Sir. 37. 22. Monge masc. som förr påmintes / Schibb. c. 1. §. 25.
 Monga fæmin. Schibb. c. 9. §. 5. seqq. Herlig med e hafwa the
 gamle myndige / och thet också rett / Esa. 6: 1. Luc. 9: 26. c.
 24: 26. Ordsp. 4: 9. Bpp. 18. 7. Schibb. c. 1. §. 15. ff. På hans wis
 skulle vårt herliga tungomål snart komma i glömska. Bortt/
 langt bortt han ifrå the äldsta / at vttes til at retta och fast ställa
 vårt språk / helst thet han wil wara så öfwermyndig och enwis.

§. 61. p. 5. m. Om mina wener hade rett thet uti.
Si ammicæ meæ. Mine wener skrives thet af the gamla och
 mig. Och thet hafwe wi rett uti. Wen / Ordsp. 17: 17. c. 18:

24, c. 27:

24, c. 27: 10. Högar. 2: 16. Ef. 5: 1. Luc. II. 5. f. c. 14: 10.
Antiqui win/ amicus; wina/ amicitia. Konunga dotter
wena/ siunge wi i psalmen N 22. v. 4. Se Loccenii Lexic.
Juris Sveo-Goth. In plurali numero - wener/ med ett n/
Luc. 7: 6. c. 14: 12. c. 15: 6, 9. Ordsp. 14: 20. Rikre min
wen/ som wilt lära mig skrifa swenska/ lär nu Adjectivum
och Substantivum.

§. 62. p. 13. m. **Whuruwål** för många hinder skull/
som wid våra ämbets syflor förföllo / at ju här och där.
Och nederst: Och intet monga andra tungomåhl lärdt.
Illa skrifuw och talat. Så är the gamlas sed at skrifa / som
följer; **Whuruwel** för mong hinder skul / som widh wä-
ra embetes sydflor föreföllo / at ju här och ther. Och
intet mong annor tungomål lärdt. Här är ju en merkelig
åtskildnat emellan these begge. Wid thet förra wil han med
ens / som en öfwermyndig Dictator, befalla / at wi os holla
skolom; och thet wid digert straff til görandes. När wi doch
trådom langt närmare til / och han langt fierrmare ifrå the gam-
la. Ho skal stå kennas wid straffet? Jag är nögd med hans
egen dom / så framt han wil låta samwetet råda. Mera. Rett /
och intet rätt skrifa the gamle; och thet rett. **Whuruwel**
med e / också rett / som förr wardt wisadt / se Hof. 8: 3. **Mon-**
ga / och intet många / som monga gångor är afgjort. För
mong hinder: intet / för många hinder. Giorde och
Jesus mong annor tekt / som icke äro skrifuw; Joh. 20:
30, 31. Se mitt Schibb. c. 9: §. 17. Ther jag med fast mong
exempel af skriffenne klarliga wisadt hafwer / huru våre gam-
le hafwa

le hafwa Adjectiva och Substantiva i hop fogat / vttalt och skrifwit. Hans skull weta the gamle intet vtaf. Skul skrefwo the med enkelt l. 1. Moseb. 3: 17. c. 7: 7. c. 39: 9. c. 43. 18. Wisb. 11: 16. Ordf. 20: 16. Umbete skrefwo the intet: vtan/ embete / och thet med gott bested. Se 2. Cor. 3: 5. Dan. 3: 2. 1. Cor. 23: 4. 1. Moseb. 40: 13. c. 41. 34. 2. Moseb. 5: 6. Sydzla skrefwo the / 1. Moseb. 39: 1. Hans förföllo är / ruina-
nam minantur. Förfalla är ju / *collabi, intercidere, ruere.* **S**o: refalla borde han hafwa skrifwit och talat / *occurrere, interuenire.* Der skrefwo the aldrig; vtan / thet / hwar om ofta.

J. 63. Många andra tungomähl wiste the intet vtaf: thet war för them ett fremmande och oförståndeligt tungomål. Men så talade och så skrefwo the / ock thet rett och med god grund: mong annor tungomål / se Matth. 25: 16. 1. Joh. 10. 16. Esth. 1: 22. Apostg. 2: 4. 1. Cor. 12: 10. Huru kunde han vara wid Bibelcorrecturet, thet han sig här berömer vtaf / som går ifrå then Bibliiska skrifarten i hwarjo rad? Våtre moste han läsa och vara hema i Bibelen / Komme sedan at leggia om bord med mig / fast jag yngre är. Som longo för 30 år sedan hafwer lärdt och ännu kan lära honom vtur Bibelen och han intet mig. Tillåto hans embetes sydzlor thet intet honom / effter han ei hade så tid til; så borde han thet hafft fördrag med. Min embetes sydzla är egenteliga vngå med Gudz ord. Och at jag thet vti hafwer en tarfwelig kundskap / kan / orosadt för Gud och menniskior / skönjas / så jag hwart endast ord med mong skriffthenes rum bestyrcker. Och war jag intet så brådsfiken / vtan tog god tid och wellugt råderum til / innan jag skref mitt Schibboleth. Så at han intet må likna mig wid fiarillar. Men en man / säger then wisaste / som icke råder

råder sin bråd sinnighet/ han är lika som en stad then öpest
och utan mur är/ hafwer then gamle Archiebiskop Lars we
gisiwit/ Ords. 25: 28.

§. 64: p. 13. f. Doch at den ena wil inrätta pronuncia-
tionen så/ den andra åter annorledes. *Quod hæc velit or-
dinare seu instituere pronunciationem sic, illa vicissim aliter.* Och
p. 114. pr. Warandes i detta måhl den ena så richtig
som den andra. *In hoc casu hæctam sincerus quam illa.* Na
norlunda bör thet låta/ nemligen then ene wil inretta pronun-
tiationen så/ then andre åter annorledes Warande i thet
ta mål then ene så rigtig som then andre. Huru wil
han tala på en annars skrifart/ som ei sielf wet skrifwa rett?
ja/ förmoda en annan / när han sielf förer en så riktig skrif-
art? Then ene är Mascul. Ords. 11: 24. Malach. 2: 15. Matth.
22: 5. c. 24: 40. then ena är tæm. 1. Ronb. 3: 16. then andre
ock Masc. 1. Moseb. 1: 8. Wisb. 18: 18. Matth. 24: 40 Luc. 17:
34. then andra fæmin. Luc. 17: 35. 24: 41. 1. Cor. 15: 45,
47. 1. Ronb. 3: 22, 23, 27: Se Schibb. c. 9. §. 8.

§. 65. p. 15. f. Huru hafwen i stadfastadt eder auto-
ritet eller myndighet? *Quomodo stabiliavistis vos vos auctori-
tatem?* Låter thet icke skönt? Stadfastadt eder / är orett.
Stadfester/ *stabilis*, 1. Cor. 1: 8. fester / *munit, firmat*, 2.
Macc. 26: 4: f. c. 28: 25. f. In præterito feste/ hafwer fest.
The som hustru fest hade/ 1. Macc. 3: 56. Jag hafwer
fest eder enom man/ 2. Cor. 11:2. Aldrig sade the/ fastadt:
ty jag säger intet in tempore præsentis festar. *Mong exem-
pel*

pel äro gifwin i Schibb. c. 10. §. 7. Sedan eder är alltid vos,
 som intet behöfwer bewifas. *Edar är vester*, 1. Moseb. 43:
 15. Matth. 6: 33. c. 23. 8. ff. *Edor är veftra* Matth. 5: 12. E-
 zech. 44: 2. Schibb. c. 9. §. 11. *En döne / then utan weld dö-
 mer / vppå hwilkenthera theße hans ord / som följa / drabba.*
(Orden skrifwas på min retta / och intet på hans ofatta skrifart)
*Och hwar före skal man icke blifwa ther wid / sedan man
 så i någor hundrad åhr hafwer skrifwit vti enighet och
 stilla ro. Ther til med / hwad sticker eder vnder edar
 nyje stil för klohet / som i här med synens förebåra.*
*Låsebenglar och pappers förderfware ären i. Nog är jag /
 Gudi åhra! effter som embetet fordrar / och tillsäger / flitig at
 låsa; men förmodeligen såsom Gudi behageligt / och mig och
 androm nyttigt och saligt är. Annu / som mig och hoppes /
 hafwer jag icke förderfwat mykit papper med mina skrifter.*
*Them alle Gudelstande och rettsinte / så höge som låge / så höga
 som låga stitelligen låsa: och finna ther / Gudi åhra! vpbbyggel-
 se vtas. Men om the skrifter / som med förhuådeser vpfylte
 äro / må man billigt säija och sorgeligen klaga; at papperet
 är förgiftat / illa stinckande och förderfwat.*

§. 66. p. 18. pr. *Då den Romerske Monarchien war i sin
 besta härlighet. Cum Romanus monarchia esset in suo summa
 Splendore. Är icke thetta herliga skrifwit? Eben Romerske /
 Romanus: then Romerska / Romana, heter thet. Wil han icke
 tro mig / så tro then tvhundra åhra myndighet / Schibb. c. 9.
 §. 5. Så skref then; **Tå then Romerska Monarchien war i
 sinne besta herlighet.** Longt annorslunda du wår Eustathius.
Tå / Dids. 30: 33. Gal. 4: 6. Schibb. c. 1: §. 12. ff. & §. 47:
*then / hwar om sörr; sinne / sua, min / sin / tin / meus, suus,
 tuus**

tuus in masc. Mijn / sijn / tijn in foem. in ablat. minne / sinne /
 tinne / Exod. 20: 10. Matth. 12: 50. Luc. 8: 21. 24: 26. Gen.
 3: 20. Joh. 9: 7. Ps. 15: 1. Apostg. 8: 22. Jac. 3; 13. Hwillet
 han sielf har tillått p. 68. f. **Betsta** Jer. 29: 7. 39: 12. 40: 4.
 1. Cor. 10: 24. Phil. 1: 9. c. 2: 4. **Herlighet** / med e / 2. Moseb.
 15: 7. Luc. 9: 26. Matth. 25: 31. **Huru** skal vårt herliga språk /
 på hans wis at skrifwa / komma til någon richtighet och sta-
 dighet / om han skulle effter sinförmenta myndighet få något
 råda? bortt / bortt med en sådan Monarch.

§. 67. p. 36. m. Det wällade afwen Gøtherne; ty sedan /
 som sagt är / de Romerska blefwo wahne at *pronunciara*
 som Gøtherna. Hans ord falla ut på en sådan Latin: *In*
caussa fuere Gothi: Nam postquam, ut dictum est, Romanæ affve-
facti sunt pronounciare, ut Gothos. Intet så / intet så pronun-
 ciera och skrifwa / min gode Eustathi. Så bör skriften inret-
 tas med bested: **Thet wulte Gøtherne: ty sedan / som**
sagdt är / the Romerske blefwo wane at *pronunciara* såsom
Gøtherne: Thet wulte / eller wölte (ordet finnes intet i vår
 Bibel) **åt minsto wet jag förwifo / at som jag icke säger / wol-**
lar in præsent, får jag ei såja in præterito, wollade / utan
woller säger jag; ty får thet intet wara a in præterito. Som
exemplen klarliga wisa i mitt Schibboleth c. 10: §. 2, 3. Sagne
skrifwa the intet: utan sagdt med d / Luc. 2: 20, 29. 1. Moseb.
3: 1, 3. Apostl. 2: 16. Joh. 20: 22. the Romerske Romani: intet
the Romerska. Som Gøtherne in nominat. rett. Hwar
före hölt han icke fort? hwi skrifwer han strax / som Gøtherna /
örett. Si huru mechta ofstadig war Eustathius är.

§. 68. p. 41. pr. Se altså våra *nasutuli novatores*, at wij intet uthan orsak bruka så myckit h/ som de of förbrå: menande desse dryghwisse &c. *nostra nasutuli vident: quod nos utuntur.* Som wære; at wi bruke/ bör thet heta. Se hwad hans klärelselige litera *nasalis*, som han henne kallar/ och heftigt förswarar/ åstad kommer/ at han här skrifwer så ofatt i nedersta scholan ohördt. Tenck om wi så hade satt til wägs/ hwad då hade wanckat? huru han då skulle *nasutas* fingere lannas, som Schalden skrifwer. Angående hans h/ thet han förfechtar i mong ord/ ther wi tycke orett wara; så frågar jag honom; hwi skrifwer han oftast såsom wi/ mig utan h? p. 75. 124. 136. 139. två gångor/ &c. Jemwel jag p. 12. 36. 40. 41. 58. 75. två resor/ 83. 132. 137. 139. 148. 152. Sammaledes sig/ p 9. 13. 27. 55. 58. 66. 70. 77. 84. 122. 134. 135. 137. två gångor/ 138. 142. 147. 248. &c. &c. Ehuru wel han ju så ofta skrifwer migh/ jagh/ sigh/ som på sin ort wisadt wardt. Hwilketthera är nu rett? af honom kan man intet blifwa klok. Huru wil och kan han retta andra? Här skref han orsak med ett a. Skriffren har orsaak/ Ebr. 5. 9. saak/ Apostig. 19: 40. Hwar wid skal man nu holla sig? af honom kan ingen få något besked: han skrifwer orden på begge sett. Wi skrifwe orden på ett endast sett alt städigt/ nemligen mig/ jag/ sig: ther gifwe wi god orsak och skial til/ Se Schibb. e. 1. §. 24. gifwe han bättre besked/ och blifwe städigt ther wid; så skole wi gerna bifalla honom/ och blifwa ther wid.

§. 69. Förstone of i medel tid för så hänliga titlar/ och swåra försmädelser/ som hans skriff är upfylt med/ Och betencke sig wel/ ju nu på sin höga ålder/ då han brått nog/ kanske/ skal komma thit ther han får giöra rekenſkap för hwart fåfengt

fengt ord som han talat / skrifwit / och hafwer tryckta lätit /
 Matth. 12. 36. Förachtar han mig / så wil jag förholla honom
 thens ord / som hela werlden moſte högt achta / the ther ſå ly-
 dande äro: Gidrer antingen träd gott / ſå warder fruch-
 ten god: eller ock träd ondt / ſå warder fruchten ond. Ty
 af fruchtenne kenner man träd. I huggormars affö-
 da / huru kunnen i tala något gott / medan i ären ſelfwe
 onde? Ty ther hiertat med fullt år / ther af talar mun-
 nen. En god menniska bär gott fram af hiertans goda
 fatatur: och en ond menniska bär ondt fram af en ond
 fatatur / Matth. 12: 33. ff. Lät of ock wel betentia / och leg-
 gia på ſinne hwad Chriſtus lærer Matth. 5: 21, 25. Bättre
 aldrig hafwa lärdt ſkrifwa / ja tala; än ſådant of wederfaras
 ſtulle / ſom alla werldennes domare ther then brotliche vadsä-
 ger med. Therfore bättre dig af tina ondsko / at dig tina
 hiertas tändar måga förlätne warda / Apoſtg. 8: 22. Gud
 gifwe of allſammen ſin Helga Anda / at lyda Guds goda rå-
 de / Amen!

§. 70. p. 62. f. Som the gamla ſkrifwa: *Ut antiquæ
 ſcribunt.* gamle män / gamla qwinnor tala the myndige
 och gamle alt ſtädigt Job. 21: 13. Eſa. 65: 20. them wi vti the-
 ta ockſå följa borde: ty the hafwa faſt grund och ſtial ther til.
 Så faſt / at ingen then röra kan mindre kullkaſta / ſå lenge man
 är man och qwinna är qwinna / Se Schibb. c 9. §. 3. wi äre / min
 gode wen / begge gamle; men ſå geller ordſpråket för of båda;
 man lærer medan man leſwer. Wi äre aldrig förgamle til at
 lära: ſå framt wi icke warde ipåne barn på nytt.

§. 71. p. 66. pr. Måſte då vara en annan ordning.
Tum oportet eſſe alium ſtructuram. In Maſcul. *alium*, *anhar*;

alium, *annan*: *foemin. annor.* *Annar alius*, *Upp. 14: 8, 15, 17, 18. annan alium*, *Upp. 10: 1. c. 14: 6. Annor alia*, *1. Cor. 15: 40. ff.* Ewen som förr om edar / edor / §. 65. påmintes. wi wilje här höra och se hans grundregel then han steller vp i ordning / och som oftast vpropar / och then skrifwen af honom således:

p. 21. och 66. pr. *Lijka bokstäfwer hafwa lijka liudh.*

p. 97. pr. *Och såsom then olijka klingar / så måste den olika skrifwas.*

p. 127. *Lika bokstäfwer hafwa lika liudh.*

Och lika liudh fordrar lika bokstäfwer.

p. 139. *Lika bokstäfwer gifwa lika liud.*

p. 140. *Lika bokstäfwer hafwa lika liudh.*

p. 141. *Lijka bokstäfwer göra lijka liudh.*

Han slår omkul sin egen regel ännu medan han arbetar på at henne vställa. Först *lijka / strax lika*: först *bokstäfwer*; *strax bokstäfwer*: först *liudh*; *strax liud*: först *olijka / och strax olika*. Och thet hardt wid hwart annat / icke i ene / utan i flera resor. När wi wilje se vppå / huru han här i begynnelsen skref thet lilla ordet en ordning / och i raden efter een; en förvirring; een regel. Han vtlåter sig doch p. 68. för the gamlas een in *foemin*. Är nu icke ordning / förvirring så wel *foemin*. som regel? Han må intet taga sin vndstycht ther til / at thet skal här vara ett tryckesfel: så skulle mer än halfwa hans bok blifwa idel tryckesfel.

§. 72. p. 69. f. *Derföre är säkrast at blifwa widh det våra Fäder så wijsligen hafwa vptänkt / som jagh i gamla Swänstan oftast finner. Åter igen / våra fäder / nostra patres.* Mitt på bladet skrefs thet rett / *våre fäder* **haft**

hast. Swt är Eustathius så ostadig? Så framt flera hender icke hafwa arbetat med honom / som sannelikaft är: så then ene hafwer varit så richtig som then andre. Man säger för ordspråk; monga hender giöra gott arbete. Här hafwa monga hender giordt elakt arbete. Reglen är för thet öfriga god / nemligen; Therföre är säkrast blifwa wid thet wåre fäder så wisliga hafwa vptenckt / stellt och stichtat. Merk wel; wisliga. Wåre fäder woro wel wise / men icke the alrawisaste. The woro icke gudar / utan menniskior / ju felachtiga menniskior / som wi alle äre. Then wise Hedningen Seneca hade rett at påstå / så han så sin mening uttrade; *Non domini nostri, sed duces in via fuerunt. Patet omnibus veritas; nondum est occupata: multum ex illa etiam futuris relictum est.*

§. 73. Förthen skul lyder Konungastadgen rett: **E**fterföljes orthographien, som vti Bibelens edition år 1618. var brukelig i thet närmesta: hwar icke almenna och ofelbara reglor annat fordra. Han wil twinga oss / emot thena stadgan / at holla oss jemt och städigt wid thet wåre fäder hade stichtat / allenast för sin tiärelskeliga geminam vocalem, och sitt onödiga h skul. Men ännu hafwer jag ei sedt någon lård Swensk man i skrifwande så fierran tråda ifrå the gamla som han: och ingen må vnderstå sig at öppna sin munn ther emot. At thetta icke må synas / som skulle jag ohemult tilleggia honom sådant / så merktion på the ord / som han i nu anförda mening brukade och stref. Derföre blifwa / det / wåra fäder / wijsligen / hafwa / vptänckt / gamla / Swänstän / ofrast. Tijo ord / i ene rad så när / gå ifrå thet the gamle fäder så wisliga hafwa vptenckt / stellt och stichtat. The vptenckte / stellte / och stichtade så; Therföre 2. Cor. 4: 1. Bar.

Bar. 6: 4. Judith. 3: 11. bliffua/ Eph. 5: 31. Rom. 11: 13.
 thet/ Rom. 11: 7. Mich. 6: 8. wåre fäder/ Joh. 6: 31. 1.
 Cor. 10: 1. wißligha/ Ordsp. 6: 20. 17: 24. Marc. 12: 34.
 Eph. 5: 14. haffua/ Luc. 20: 6. Joh. 19: 21. Ordsp. 8: 22.
 vptendt/ Ps. 25: 6, 7. Ordsp. 6: 14. Wißh. 9: 15. c. 12: 21.
 gamble/ Job. 21: 13. Bpp. 12: 9. Swenstån NB. som alle
 Swenske rett skrifwa. offra/ 2. Cor. 11: 23, 24, 26. Ebr. 1: 1.
 Af thetta allena (hela hans werck är så fatt) ser hwar och en/
 at intet jag öfwerträder reglona/ utan han ganska offra/ och
 thet meredels utan ringeste skäl och grund. Tenck om jag hade
 så jatt til wågs/ huru han hade skerpt sina tungor/ och hwest
 sin penna emot oss/ och så tilpyntat och skamsfårat oss/ at then
 oss icke kenne/ skulle mena wi wore/ wet icke hwad. Och för
 honom allena moste man tija/ när han försmådar; och
 ingea skal genhöffta honom/ Job. 11: 3. Som hela hans
 werck med försmådelser vpsylt är. Så gjorde intet wåre gode
 gamle fäder. Af them borde wi icke allenast lära skrifwa/ v-
 tan fast mera lära lefwa. Låt oss ännu mera höra om hans
 wåra fäder/ och huru han hedrar mig.

§. 74. p. 100. f. Och på det at sådant för en Höglård
 Man icke så måtte passera, så måste de gamla fäder wa-
 rit dumma/ tokote och oförståndige/ at de intet wetat
 hwad de skrifwit/ eller huru de skulle skrifwa. I min yng-
 doms tijd/ när en goffe i Scholan intet kunde giö-
 ra bättre bestedh i denna frågan än så / då wankade
 dertfore plaggor/ om icke digrare straff. *Antiquæ patres
 essent stupidæ, stolidi & ignari: in hoc quæstio.* Döm nu/
 hwilken af oss förtienar thetta nestliga straffet. Wåre fäder/
nostri patres, sade och bewiste jag wara af them gamlom utta-
 lat

lat / och skrifwit. Och som wår Eustathius, ehuru höglård han inbillar sig wara / sådant ännu intet hafwer lärdt : ty moste han först gå i Swensta Scholan / och taga then Grammatica i handen / som här i Skara uplagd är / och lära rett tala och skrifwa Swensta / förr än han gifwer sig så blott för then kloka werlden och drager wanheder uppå sig / som hans ord lyda. *I thenna frågan är in hoc questio.* I thenne frågo / skrefwo och talade the gamle / och thet med besked ; thet wår Höglårde Eustathius ännu intet har kunnat begripa. För thet öfriga hafwer han rett therwtinnan / at wåre fäder wiste wel huru the skulle skrifwa. Ty war thet ock ett stort Gudz vnder / at the skrefwo så artigt och regelbundet. Thet jag i min vnderdåniga skriff tillstått hafwer §. 13. men så woro the menniskior. Som jag thetta hans inlast / hwilket jag spådde mig förwt / sachtmodeliga och förnufteliga / förekommit hafwer i mitt Schibbol. c. 3. §. 8. och följande. Och som thet war vnder / at the så regelbundet skrefwo och talade / så är ei minder vnder / at wår högtvplyste Eustathius sådant icke hafwer merkt och lärdt / och fölgdt them ther wtinnan. När han dock alt jemt beropar sig på them ; och huru han hafwer fridsamliga dragit ena lino med them. Och mig / som städigt följer theras ordawäf eller Syntaxin, blyjes han ei wid at biuda til at så samwetslöst och oblygliga wanhedra.

§. 75. Jag hafwer / Gudi åhra / lärdt af min Christo wara tolig / och wid gott mod / när jag warder förfölgd och försmädd. Jag skal / igenom Guds nåde / effter Pauli råd / i all ting wisa mig såsom en Gudz tienare / genom åhro och smälek / genom ondt rychte och gott rychte / 2. Cor. 4: 8. Och ställa mig / til vnderdånig effterrettelse thenna Andans lärdom ;

dom; far effter rettferdigheten / tron / kärleken / och frid
 med allom them / som af rent hierta åkalla Herran. Men
 förachta dårachtig spørsmål (ordakrig); wetande at the
 föda tråto af sig. Men Herrans tienare skal icke wara
 tråtosam: utan ljuflig wid hwar man / lårachtig / then
 the onda lida kan: och med sachtmodighet straffa them
 som emotstå (*τὸς ἀντιδιαθεμένους, eos, qui contrario animo
 sunt affecti*). Om Gud en gång wil gifwa them båttring
 til at förstå sanningen. Och besinna sig ifrå diefwulens
 snaro / af hwilkom the fångne åro effter hans wilja /
 2. Tim. 2: 22. ff. *Hafwer ock then wise bedningen wel talat /
 pusilli & hominis miseri est repetere mordentem. Mures & for-
 mica, si manum admoveris, ora convertunt. Imbecillia se ladi pu-
 tant, si tanguntur. Seneca.*

76. Och tackar jag Gud / som hafwer gifwit mig nåd / at
 thenna och flera hans obehwifta vtlåtelser emot mig / platt in-
 tet achta. Skolande ingen kunna säija / at någor sedan jag
 hörde af thenna hans försmådeliga striffi / eller hade läsit hen-
 ne / hafwer sedt mig wara ther öfwer olustigan eller förtreta-
 der. Ty thet år som Stiernhielm wel hafwer dichtet:

Månen i tyfthet går sin gång / och achtar ei hundgless.
 Så giör en lastlös man / som åbeliga lefwer i stillo.
 Ler åt gabbare glantz / och klaffare tungo förachtar.
*Homo sum, inter homines vivo: neque miseriam hominum pos-
 sum super fugere. Quippe nullus unquam fuit in terris tam eximius,
 quin linguis improborum fuerit flagellatus, Anton. Qvevara in
 Horol. Princip. l. i. c. 38. Hoppas ock så hafwa fördt min
 wandel / at jag kan betiena mig af thesa wisa Hedningens ord:
 Malis displicere laudari est. Nullam auctoritatem habent, ubi, qui
 damnatus*

damnatus est, damnat. Male de me loquuntur homines, quia bene loqui nesciunt. Faciunt non quod mereor, sed quod solent, Seneca ep. 77. En annar skrifer och wel: Multas pecunias laudatoribus numerarem, si me laudando meliorem efficerent. Verum aliter se res habet. Quod enim sum, hoc maneo, sive maledictis afficior, sive laudibus in caelum ferar, Greg. Nazian. Orat. 14. de Pace. För thet öfriga/ wil jag efterkomma Gud; Andas råd; Then af sin nästa begabbad warder/ han må åkalla Gud/ han warder honom hörande. Then rettferdige och frome måste wara begabbad/ Job. 12: 4. Therefore beder jag trösteliga: Herre låt mig wedersaras Tina nåd/ Tina hielp/ efter Titt ord: at jag mina lastare swara må; ty jag förlåter mig vppå Titt ord/ Pl. 119: 41. f.

J. 77. Låt oss ännu/ min wen/ hafwa thet före / som Gud deligit är och fromar. Ty försnädelserna hafwa vprweckt och styrekt hos mig monga Gudeliga tanckar. Eustathius såsom en bister Orbilius, förer mig woldsamliga i schola/ och hotar mig med nestlig scholrett. Thet påminner mig hwad jag läst hafwer om Herrans stora Apostel Paulo. Gud wille hafwa honom thet til/ at han skulle bära Christi namn in för Hedningar och in för Konungar och för Israels barn. Ther wille en stor schole til; ther wille en flitig vnderwisning / lärsning/ lärdom och förfarenhet til. Ther til war ingen obeqwemare / än then som förföljde alla them / som Christi namn bekende. Han borde wiseliga föras i schola; och ther vndergå och utstå streng och skarp scholrett / innan han kunde ther blifwa beqwem til. Scholen och scholretten war thenne. Ty (yår) jag / (säger Messaren Kristus /) skal wisa honom / huru mykt han lida skal för mitt namn skal / Apost. 9: 15, 16.

J then scholan fick han ock plaggor och digrare straff. Thet mo-
 ste han sielf bekenna / tå han ther om således berettar / och sä-
 ger ; Jag hafwer mer hugg fått. Alf Judomen hafwer
 jag fem resor fått fyratiio slag / ett mindre. Tre resor haf-
 wer jag warit stupad med ris. Jag hafwer warit i fabr-
 lighet ibland falska bröder / och hwad mera han ther vprek-
 nar / 2. Cor. 11: 23. ff. Se ock 1. Cor. 4: v. 1, 9, 10, 11, 12,
 13. Och så wardt han vpenmad och stickelig giord at predika
 för Hedningar / för Konungar och för Israels barn: hwar af
 han sig ock berömer ; At jag skulle / med wederbörlig embetes
 myndighet och dinsteligit eftertryck / predika för Konungar /
 Drottningar och rikens Råd / ther war jag helt obehvem til.
 Men Gud hafwer fördt mig i schola / och förer ännu : och ther haf-
 wer jag most vndergå swår scholrett. At af silfwer och gull skal
 blifwa ett beqwemt kåril / at emottaga och bära kostelig dryck
 och nyhäres mat / moste thet först i elden / sedan hamras /
 bultas / rensas / skuras och ståras.

J. 78. At stupas med ris in til bara benen är wel swårt /
 och hafwer pino och sweda med sig : men effter någon tid kan thet
 läkias. Men warda försmådat / och wanfrågdat / icke så. Som
 then ståtelige läraren skrifwer ; Gifflen säger han giör stri-
 mor ; men en ond tunga sönderslår ben och altsammans.
 Hennes ok är af jern / och hennes band af koppar. Hens
 nes plåga är bittrare än döden / och werre än helwetit /
 Sir. 28: 21. ff. Och at således stupas til sitt åhrliga namn vtt
 en tryckt skriff / som til effterwerldenne ligger / si thet året lä-
 kes icke så brått. *Capitis vulnus mensis spatiosolidatur : fama vero
 macula ne tota quidem vita potest elui.* säger then sinrike Gveva-
 ra in Procem. Horol. Och förtienar här med stora bokstäfwer
 inkomma

inkomna och tryckias hwad same lärde man näst tilförena retts-
 sunneliga skrifwer. *Utinam non essent in ciuitate fures alii,*
quam qui diuitum fortunas raptum eunt; neque passim
occurrerent nobis, qui diuites æque ac pauperes fama spo-
liare satagunt! Sed proh dolor! Illi quidem puniuntur: hi
vero impune ferunt. Quod inde manifestum, quod qui
tunicam vicino meo furatus est, in crucem agitur: at qui
famam mihi eripuit, fores quotidie meas praterit. Men
 wi wilje fara fort / och se hans orichtiga skrifart.

S. 79. p. 71. m. De som wilja weta något meer än att
 dra / sista der medh ju längre ju meer / serdeles Eusebius,
 som ganska många böcker på sådant sätt låter tryckia /
 och åhrligen flera vpplägger. *Illi qui plus scire uolunt quam*
aliæ, Andra är fœmin. Wytit kommer genus fœmininum ho-
 nom före. Sedan / hwi går han här / och i the Swenska bö-
 ker han låter utgå / ifrå the gamla? nemliga uti / de / der / ju /
 längre / många / böcker / sätt / åhrligen vpplägger. The
 gamle strefwo och låto så tryckia sina böcker; the / ther / lenge /
 Job. 20: 5. Ps. 13: 2, 3. Luc. 1: 10. lenger / Ps. 74: 23. Matth.
 15: 29. Luc. 24: 20. ju / 1. Moseb. 6: 19. Ps. 58: 12. 64: 23.
 Pred. 8: 17. Många / böcker / sett / som förr är wisadt. Ur-
 ligha / 2. Moseb. 13: 10. 1. Macc. 4: 59. Luc. 2: 41. Up-
 med enkelt p. 1. Moseb. 2: 6. Joh. 10: 3. 1. Macc. 4: 4. Jos.
 11: 17. legger / 3. Moseb. 22: 9, 16. Ordsp. 6: 31. Luc. 15: 34.
 Intet mindre än tijo ord uti en endast liten mening / skrifwer
 han annorlunda än the gamle myndige. Men kläre / hwad
 trenger eder om / min gode Eustathi, at i intet kunnen rolt:“

„gen blifwa wid thet wanliga / och mosten altid hafwa något
„nytt för hender / äro edor egen ord här på bladet.

§. 80. p. 75. m. Der slår han up en annan tunna / och
tappar uth annat öhl. *Aperit alium tommam.* Så skrifwa
wäre 200 åhra myndige män: Ther / slår / 1. Moseb. 4: 14,
15. 2. Moseb. 21: 12. *Op*; hwar om förr. een / Marc. 9: 5.
Luc. 9: 33. annor / 1. Cor. 15: 40, 41. tunno: ty alla fæ-
minina in a hafwa in obliquis o / Schibb. c. 8. §. 6. tapar /
Sir. 27: 17. Luc. 9: 25. vth / 1. Moseb. 2: 8. 3: 24. Ordspr.
1: 21. c. 7: 6, 8. c. 9: 3. ööl / som sööl / 2. Sam. 20: 12. Nijs
gångor orett / eller emot the gamla vti ene endaste rad. Hade
jag så slagit vp mina tunno / och tapat vt sådant öhl / och så
altjammanans förspilt och förstemt / hade jag wiseliga fått annat
än öhl af honom. Men min hierne är intet så förbrylld af
nys vpslagit öhl eller win / at jag ju ser / begriper och följer
hwad sunt förnuft och wittert folck lära och wisa. Ther vti
låter jag ingen ehuru myndig han ock inbillar sig wara / mig
ifrå skemma eller föra.

§. 81. p. 76. m. I många språk. Han betäncker icke der
hos at desse språk hafwa en heel annan bestaffenhet.
Quod hi lingvæ habeant plane alium rationem. I mong språk:
annor bestaffenhet hafwa the gamle med fullgod skäl skrif-
wit och talat. Läre thet doch en gång / om icke af mitt Schibb-
boleth, thet han så plösliga förachtar: doch af the Biblista
rum / them jag ther i största myckenhet andragit hafwer / c. 9.
§. 13. & §. 10. Så hafwa för thet öfriga / the gamle; han
betencker / 2. Cor. 2: 1 *Opp.* 2: 5. Dan. 11: 21. *Apostig.* 2:
23. ther / hoos &c. Alltså betencker intet vår Eustathius, at
Bibelen

Bibelen hafwer en hel annor bestaffenhet / at skrifu orden an han hafwer. Och ehuru mong språk han kan / så kan han thet Swenska språket ännu icke rett.

§. 82. p. 82. m. Wij få göra såsom de i Holland / hwilka til at - - *Sicut illi in Hollandia, quæ. ii, quæ*, låter wel i hoy! Tala och skrifu the så i Holland? göra skrifer han här / effter mitt tycke / rett med i / fast the ihundrade åhra myndige skrifu / göra utan i. 1. Moseb. 39: 9. Luc. 10: 25. Ordsp. 12: 23. Matth. 7: 21, 24. Jac. 1: 27. ff. Och likwel kunde han så sterma sig öfwer mig / när jag i min Psalmbok tog in i i mong ord emot the gamlas wana. Han skrifer här / at wi skulle så göra som the i Holland: hwilke til at bringa sitt tungomål til thet alrahögsta / hafwa inrettat ett collegium &c. Och tror jag säkert; hade icke wår myndige Eustathius warit med wid sammankomsterna angående wårt skriffett / när Bibelen och Psalmboken å nyo skulle vpleggias: hade wi wise-liga sluppit i mong ord then öfwerflödiga sielflydingen / och thet onödiga h. Som wi nu ock se / at the så småningom effter hand af lärda / kloka och myndiga män afleggias. Ju merker man utan mödo; at ther han finge sitt sett fram at skrifu / bleswe thet ett förwirrat / förwillat och wanskeligitt tungomål utaf. Annar man / som är bätre hema i Bibelen / och the gam-las Swenska skrifter / och then ther hafwer stål / och hörer stål / och låter säija och råda sig af stål / mozte wara ther öfwer.

§. 83. Låt oss ännu hafwa något Gudeligitt och vpybyggeligitt före. En ganska helsosam lärdom gifwer oss Apostolen Jacob, then jag hel och hollen här wil införa / oss bådome til vnderret-telse. Kläre låt oss höra på then: ty then är Gudz lärdom al-som

som menniskiom också Eustatio gifwen och lemnad. Ho är wis och klok ibland eder (som Eustathius wil hollas före) han bewise med sin goda vmgengelse sina gerningar vti sachtmodighet och wisdom. Om i hafwen bittert nit och tråto vti edart hierta/ berömer eder icke/ och ligger icke emot sanningen. Ty then wisdom är icke ofwan effter: vtan är jordisk/ mennisklig och diefwulst. (Hör wel til/ min gode Eustathi). Ty hwar nit och tråta är/ ther är ofstadighet och alt ondt. Men then wisdom som ofwan effter är/ han är först kyss/ och sedan fridsam/ sachtmodig/ låter säija sig/ Jac. 3: 13. ff. Merk grant; låter säija sig. Han moste intet tiltro sig allena wara klok: vtan tro/ at andre weta ock något med. Och när the hafwa stid på sine sido/ moste han låta falla något af sin förmenta myndighet/ och låta retta sig: och icke pocka/ bultra/ storma/ hota och försinåda. Sadant är intet af then wisdom/ som ofwan effter kommer: vtan then är jordisk/ mennisklig/ och diefwulst. Hwilket jag intet torde säija/ men then tors thet säija/ som intet anseende hafwer til personen. Wredgas han här öfwer: wredgas på then som först orden talat hafwer. Men huru thet warder honom bekommande/ lære han wel finna. Beware of Gud/ at wredgas på Gudz ord/ eller then som Gudz ord rett framförer och lempar. Annu m:ra: här är mer än mykit/ som af honom orett skrifwes och talas.

S. 84. p. 83 m. Uti alt det öfriga års reglorna så wäl stelte/ som någonsin urhi *Latinen*, så at den ena Hollendaren skrifwer som den andra/ intet oenige i det aldraringaste. Och p. 97. m. Medelst några vpdichtade regler.

Lyder

Lyder så: *Regula tam rite ordinati, ut una Batarus scribat sicut altera. Per excogitatos regulas. Regula, regla är ju fœmin.* Si huru wår Eustathius steller wårt språk wri richtighet och stadighet. Vthi alt thet öffriga äro reglorna så wel stelta / som någonsin vthi *Latinen*, så at then ene Hollenda: ren scriffuer som then andre / medels vpdichtada reglor: så skrifwes thet af the gamla myndiga / och thet rett; stelta / then ene / then andre. Thet wet en gose i Scholan: then han oss offta föresteller / at han oss skal lära skrifuwa rett / om wi wilje vndwika swår scholrett. När wi doch intet stelle så elensdigt och barnsligit til / som han steller. Och thet motte wist wara squawfel / som hans osnygga ord här i hans scriffit lyder.

§. 85. p. 83. f. Särdeles *Gustavus* den första. och p. 105. f. Men *Konung Gustaf* den första. *Imprimis Gustavus prima. Verum Gustavus Prima. Primus*, then förste: *prima*, then första. Then förste lekamen / then första menniskia / 1. Cor. 15: 46, 47. Then förste (*primus*) sade / Luc. 14: 18. In accusat. masc. första; och sade til then första / Luc. 16. 5. Mon han icke sielf skal kennas wid sitt omdöme / som han här förmatit feller. (Doch regelbundet skrifuwit: ty jag wil intet stemma papperet med hans ofatta scriffett). Så at wi ena sådana ren klarhet i skrifuwande besuttit hafwe / och ännu besittie; oachtadt hwad then nygirige och dumdriftige stormaren härvtinnau hafwer budit til / at oss förhindra. Si om wår Eustatius sådant hade båter efftertenckt och besinnat / så skulle han wiseliga hafft fördrag at oss så dierfweliga och ohemult förwita / thet wi wårt språk förderfwat hafwe. Hwar igenom hau intet annat hafwer wunnit / än at gifwa sig blott för then witttra och vplysta werlden / och ther igenom dra

„git vppå sig ett widrigt omdöme. Och finnes wel then / som
 „af sin infödda frihet / intet plågar vara så småblyger / ei hel-
 „ler sehn til swar / intet låter aflåta så rychta och kamba wår
 „förmenta reformerare igen / at han thet af mera olust än ndije
 „warder hemtande. Mins thetta / min gode Eustathi.

§. 86. p. 84. m. Sårdeles Nederländare / så at af dem
 finnas altijd dråpeliga män. Excellentiſſimæ viri inveni-
 untur. En excellent och dråpelig man at skrifwa om thet Swens-
 ska målsnildet / med andras föracht och försmädelse; dråpeli-
 ge män / dråpeliga qwinnor heter thet. Och strax på samma
 blad skrifer han: Intet förglömmandes den uthlerde An-
 na Maria Schurman. Perdoctus Anna Maria. Then vtlår:
 Da heter thet. Så blandar och förwillar han tidnen. När
 han bör vara / setter han hon: när hon bör stå / steller han
 han. Och så förwillar han skriften / och stemmer språket.
 „Hwar igenom han intet annat hafwer wunnit / än således gif-
 „wit sig blott för then witttra och vplysta werlden: och thet ige-
 „nom dragit sig vppå ett widrigt omdöme; som hans egen dont
 „hår vtfaller.

§. 87. p. 87. m. Som först vthi boklige konster och we-
 tenskaper hafwa begynt tilwåra. Vti boklige konster/
 heter thet in foemin. Boklig skrifer han här. Hwi skrifer
 han strax bookstafwer / och på följande sido / bookwett. Och
 åter med enckelt o / p. 34. och p. 71. som ni städigt skrifer.
 Etthera moſte ju endeliga vara / our språket skal en gång kom-
 ma til sina richtighet och stadighet. Får jag skrifa boklig;
 hwi icke bokstaf / bokwett med enckelt o? Honom står thet
 fritt at skrifa effter godnycko sino; os intet effter fasta stål.

En

(187)
Så myndig och trifastad wil han wara. Honom stola alle falla neder före / honom höra / och honom lyda. Men / Gudi lof / enwoldz regementet är nu mera hos oss affstafat och affsworit.

§. 88. p. 90. m. Men såsom e och i äre de kortaste *vocales*. På Latin: *Sed quemadmodum e & i sumus brevissimi vocales*. och p. 144. f. *De andre vocales äro länge / ceteri vocales sunt longi*. och p. 22. m. *a* är den flareste *vocalis*. åter *strax / a* är den öpneste *vocalis*, *a est liquidissimus, apertissimus vocalis*. Läter thet icke wel? Klingar thet icke skönt? *Vocalis litera* är ju här *fœmin. generis*? ty bör *adjectivum* heta the kortesta. *Vocales äro longa / som han ock owetande skrifwer rett / p. 146. E och i äre; e & i sumus*. Wi äre / i ären / the äro / så wi rett nu höra / och så skref han här *strax*. Then motte wara korttminter / eller sielswis / som / efter så monga af Bibelen och the gamlas skriffter tydeligen bekræftada påminnelser / icke kan lära / fatta och förblifwa wid thetta. At intet bruka swårare ord emot honom / som ellies är en lård / sinrik och berömdar man: med hwilken swår ord han oss doch intet skonar.

§. 89. p. 91. m. Lika och rett heter det också med två i. *Unus, una; duo, duæ, tres*. Är en / två / tre. Men *Unum, duo, tria*. är ett / tv / try. Så hafwa the 200 åhra myndige / och alle som förstå Latin och Swenska. Som jag ei kan säija / *duæ ij* / utan *duo ij*; så får jag ei säija / två i. Qui en / som gifwer sig ut för Latinsk lård / skulle tala och skrifwa; *duabus vitris, duabus speculis, duabus scammis*; hwad wonne han för omdöme? Helt om han vunderstode sig at lära andra? En /

unus, una, har in plur. två. Men *unum* ett in neut. har in plur. tv. Som jag klarliga och widlöffteliga wisadt hafwer i mitt Schibbol. c. 9. §. 15. c. 19. §. 5. p. 452. Förachte och spofske intet andra / fast the äro yngre / när the honom lära kunna. Är förvunderligt / huru han beropar sig på Bibelen och the gamla: endast för sin kärleksliga sielslyding / och omistelig h skul: Och ingen för thet öfriga går mera ifrå them.

§. 90. p. 93. m. Så skal man lell aldrig finna någon annan orthographie. *Nunquam alium aliquem orthographiam inveniet.* En mechta förfaren / höglärd och igenomdrifwen man vti vårt modersmål! Annar *alius*, annan *alium*: andra *alia*, *aliam* heter thet rett / som offta är påmint. Se Schibb. c. 9. §. 10. Intet just / at jag thet achtar / eller mens så säger / och wil så hafwat / och så skrifwat. Utan effter Konungar / Förstar / Herrar / Collegier, Cancelliet och alt wittert solet hafwa i tvhundra år så sagdt / så skrifwit / så stadgat / och wille så hafwat. Hans Samstylliga Schibboleth, thet han lofwar snart wilja utgifwa / lærer blifwa ett förwirrat / och förvirrande Sibolet. Och lærer thet med icke komma öfwer watnet; om han wil så settia til wägs / och förfehta sin galna / orimliga / ostadiga och wanskapliga skrifart. Bortt / bortt til Hedniska Galileen med sådant Sibolet, Domareb. c. 12. v. 6.

§. 91. p. 94. pr. Det de andra kunna bewitna. *Quod illæ ceteræ testari poterunt.* Och mitt på bladet: utan at någon war der emot / eller behölt någon annan mening: *ut alium aliter sentiret, teneretque alium aliquem sententiam.* Och ännu p. 107. f. Swad är då eder mening?

Quæ

Quæ est vos opinio vel sententia? Mening är hos oss fœmin. Se 1. Cor. 1: 10. c. 7: 25. L. Petri Dialog. p. 65. annan är accusat. masc. annor är fœm. Vos är eder / edar är vester, edor är vestra Schibb. c. 9. §. 11. Si hwilka meningar han hysar / och heftigt försechtar emot them / som sundare och rettare meningar hafwa. Om hans mening / om någor war ther emot / hafwer jag yttrat min mening / och förlagdt hans ofatta och orimliga meningar / och thet af Skrifften. Men then som är intagen af en irrig mening / och tror sig allena wara then som är klok / är intet så lett at låta föra sig på retta wägen / Åro intet min / utan hans ord / p. 136. f.

§. 92. p. 97. pr. At göra annor åtskillnad. *Facere aliam discrimen*, annor är fœmin. åtskildnat masc. såsom hugnat / Luc. 6: 24. Sedan skrifwa the myndige åtskildnat / Malach. 3: 18. Rom. 10: 12. c. 14: 5. På samma sids strax; Hafwa en annan art. *Art / indoles, natura*, är ock hos oss Swenska fœmin. generis. Ty bör thet så talas och skrifwas: hafwa en annor art / som offta af Bibelen wisadt är. At art är fœmin. ses af 1. Moseb. 1: 11, 12. Pl. 78: 8. Wisb. 19: 11. Ehuru wel Bibelen hafwer här både art och artt / så wisa doch all thesse rum / at art är fœmin. och intet mascul. generis. År altså Eustathii art at skrifwa en oartig och skadelig art. Som ei wet göra åtskildnat på genus Masc. och fœmin.

§. 93. p. 97. f. Swar igenom våra *Metaphysici* altid finna vndanslychter. *Nostræ Metaphysici*. Så slippa the ei heller hans hwarfa ord. Om hwilka han spottseliga talar också p. 106. The lära wel hafwa honom i schola / och lära honom declinera. Och warda så honom intet stencckande / som han

han sade/ tå han hotade mig med Hollendaren p. 84. Låt
 ofi ånnu håra en tarfwelig lärdom igen. Så lærer then wise
 Sirach; Låt tig icke draga/ at tu tinom wen wred war-
 der: ty sådane belackare komma på endalyhtonne til
 skam. Låt tig icke tyckia förtlof wara/ så at tu straffar
 hwar man; så at titt löf icke försahlnar: och tin frucht
 förderfwas/ at tu ofi en gång warder ett tortt trä. Ty
 en sådana förgiftig menniskia skadar sig sielfwa/ och
 warder sinom owenom til spott/ c. 6. v. 1, 2, 3, 4. Far
 icke hastigt ofiwer thetta/ min gode Eustathi: och wredas icke/
 at jag sådant welment föresteller. Ar doch ett helsosamt råd/
 thet wi altid håre betenkia och efterlyda.

§. 94. p. 103. f. Här åro många infall. *Hic multi sunt
 inventa.* Kiåre lär och fölg en gång the gamlas infall / som
 talade och skrefwo här åro mong infall. Åfwen så orett
 hafwer han / p. 135. f. tå han skrifwer: Det haar jagh för
 många åhr sedan tänckt. För mong åhr sedan tendt/
 skrefwo the gamle myndige och thet rett. Så emot the gam-
 las goda sett / skrifwer han p. 14. pr. alla andra språk. all
 annor språk heter thet. Så p. 35. f. 37. pr. otaliga mon-
 ga ord/ *innumera & multa verba.* Otalig mong ord /
 heter thet. Låse doch the Bibliiska språk / som jag om Adjecti-
 vis pl. neutr. generis anfördt har uti mitt Schibboleth, om
 han ei wil tro mig / c. 9, §. 13. Wi wilje håra ånnu flera
 Skriffennes rum; mig skola all knå böijas / Rom. 14: 11. In-
 tet / alla knå / som Wankis oretthafwer. Och hafwer lagdt
 thet dödelig skott vppå/ *vasa mortifera* in plurali, Pl. 7: 14.
 Intet / dödeliga / som Wankis åter hafwer. Stor åro
 hans

hans werck / Ps. III. 2. Til sin ynder / v. 4. All hans bod äro rettsinnig / v. 7. Intet / stora / sina / rettsinnige / som then nyja Bibelen hafwer. Hwi sattes ock icke ther ; alle hans bod &c. God / ond fikon / Jer. 24: 2, 3, 5. Hwilket ock then nyje Bibelen hafwer behollit. All hög berg wordo öfswertect. 1. Moseb. 7: 19. Intet / öfswertäcte / som then nyje Bibelen hafwer. Her Liljeblad, som med wår Eustathio war öfwer Bibelens aftryckande / war mera hema i then Ebraiska än Swenska Bibelen. Wår lärde Eustathius war wel orsak ther til / at the gamlas richtiga ordasett / eller at så foga orden / blef förwendt så här / som i mong annor rum.

§. 95. p. 104. Jag wil bewisa min konst. Jag wil bewisa mina konst / står i Bibelen ; och så förde jag orden fram vti mitt Schibboleth, när jag Elihu ord androg : och thet rett. Hans / bewisa min konst / lyder så på Latin : *demonstrabo meum artem*. Ar thet icke konstigt talat ? Ar thet icke konstigt skrifwit / af then / som wil lära andra tala och skrifwa ? Hwt går han här ifrå the gamla i ortengde måle ? Hwad Elihu angår / then har icke tycker mykit om / som skulle han skryta för mykit ; och straffar honom och mig här / effter sin wana och hemsed / ostälige / hafwer jag widlöfftigt swarat i min förra del. I medel tid then utgår / wil jag här framsöra Pauli Crellii, en berömd och Orthodox Theologi omdöme om thenna Elihu. Så lyder thet af hans *Promptuario Biblico*, eller *Biblische Concordantz* ; Elihu ein sehr weiser und hochverstendiger mann / Hiobs freund / redet sehr schöne / weise / bedacht same und denchwürdige wort mit Hiob / und straffet ihn

ihn und seine frende billicher weise/ p. 120. a. *Se Bren-*
tium, Mercerum, Calovii Bibl. Illustr. Olearium & Seb.
 Schmid. in h. l. conf. Joh. Joh. Fabrici Concion. 77. in Jo-
 bum. Och om jag med mina skrifter är så mykit achtad i
 hans ögon / huru jag thenna Elibu finrika och Christeliga tal
 widlöffteliga vtlagdt hafwer i min *Panacea coelesti*, Part. IV.
 c. 2. p. 164. seqq. Alltså tycker jag icke mykit om mig sielf-
 wan / som honom behagar här skrifu / och mig förbrå. Jag
 är ei heller nu mera så yng / utan gammal nog som nu går på
 mitt siunde och sextijonde ålders år. Men när jag hafwer rett
 at påstå / enkannerliga i the andeliga saker / och Skrifstemmes
 vttolckning / så skal ingen / ehuru gammal han ock wore / och
 wil synas myndig och sielfrådande / kunna mig thet betaga /
 wore ock jag ei mera än tiugu otta år emot ens annars otta-
 tijo,

§. 96. p. 106. pr. *Swarcken den ena eller den andra Co-*
lumbus. Neque una neque altera Columbus. Och p. 123. pr.
Den ena mannen så richtig som den andra. *Una vir-*
tam sincerus quam altera. Är thetta icke en cacographie eller
 wanstrifning / som han om wår strifart här dömer? **Så then**
ene / som then andre / heter thet. *Se Ordsp. 11: 24. Luc.*
17: 34. 1. Moseb. 1: 8. En annar skal heta *Priscianus*, sioll-
 dierf / hemkalf / *nasutulus novator*, drygwis / kråsmagig /
 nåsedierf / phantast / och wet icke hwad för oqwadins ord / som
 han ther på mechta vpsinsam och riker är / när man ei wil följa
 hans hofwud. Så går thet / när en wrong menniska med
 stial ei kan wederleggia en annan / som stial brukar / så skal hon
 fechta om sig med försmädelsor. Förthenskul drabba åter hans
 ord icke på os / som rett skrifu / utan på honom sielfwan / nem-
 liga

liga. Så är wihseliga hans frucht som åkerbruket / otidig och onyttig; warande således hans werck ganska onoget / tagan de sig thet före / ther til hans arlar woro forswaga. Och lårer therfore så mechta så / som holla med sig / p 123.

S. 97. p. 125. m. Denne wår til witne stemde nya Priscianus (Joh. Pfeiff) haår tagit sig före at wåfwa sit wååf alt för bittida. *Hic nova Priscianus in se suscepit texere texturam suam.* Ar thenne icke en ny Priscianus? wåfwer han icke en skön wåf? Ther han här så forachteliga bestrifwer / lærer wel wåfwa en annan wåf åt Eustathio, dyrgan och dyreran noå. Han lærer bettiena sig af Ethu ord; jag är yng och i åren gamle. Therfore hafwer jag skydt och fruchtat bewisa mina konst. Jag tenckte / låt åhren tala / och åldren bewisa wishet. Men anden är imemistionne; och thens alsmechtigas Unde giör henne förståndiga: och the gamle forstå icke hwad rett är / Job. 32. 7, 8, 9. Hwar öfwer then lærde och sachtmodige Brentius så uttrar sina tanckar: *Sed ut maxime seniorum consilia expectanda sint, & auctoritas eorum veneranda: non tamen omnia ipsorum consilia & sensa citra delectum, veluti oracula suscipi debent. Neque enim consilii Spiritus aut prudentie, alligatus est etati, nec annorum numero captivus. Proinde honorare presbyteros, disciplina est, non veritatis prejudicium.* Monge gamle måga wel tilstå med Seneca, och sålja; *Auctoritatem habemus senum, vitia puerorum,* ep. 4. Och twert om; *generosioris arboris statim planta cum fructu est, Quintil. l. 8. c. 4. Mortuo Vespasiano imperatore imperium ambibat Titus filius & alius senator senex. Et in Tito quidem nihil desiderabatur, nisi quod erat admodum juvenis. Cumque ad ferenda conventum esset suffragia, senator quidam Rogerius Patroclus*

¶

in

in senatu, equidem, inquit, principem malo adolescentem ac prudentem, quam senem ac fatuum, Gvevar. Horol. Princip. l. i. c. 44. pr.

§. 98. p. 130. f. Här wore så monga Tyskar. *Hic fuimus adeo multæ Germani.* Så p. 132. f. Många andre: *multæ alii.* Här word heter thet: hwar om strax. *Monge in masc. plur. monga in fœm. plur.* Swillett monge på två hundra år / Konungar / Förstar / Herrar / myndige och wittre mån honom kunde lära: ther han på sin höga ålder wille erkenna sig hafwa felat / och taga emot någon nödig lärdom. Ett gammult krotot trå låter icke gerna böija och retta sig; för brister thet i tv: Doch är ingen menniska förgammul til at fly thet orett och ondt är / och lära / wedertaga och gjöra thet rett och gott är. Then wisdom som ofwanessfter är / sade Apostelen Jacob, han är först kyst / och sedan fridsam / sachtmodig och låter säija sig / c. 3. v. 17.

§. 99. p. 135. f. Af den förfallne *constructionen*, Af then förfallna / bör thet wara skrifwit och talat. Wi wilje här införa hela hans mening om *constructionen*, hwar om wi nu så länge handlat hafwe / som är god och berömlig. Så skrifwer han om sig och mig. Jag mins den tiden han (menar mig ther med) begynte thetta / och omgicks hemligen med sådana tanckar. Så länge han inrettade Swenstan til sina nummeros och casus, war han intet så dåswen: och hade alt warit temeligen wel / om han allenast hade blifwit ther wid at Swenstan / som hon nu är / af then förfallna *constructionen*, bögingen och sammansättningen / ordenteligare och i sitt förra
 stick

ffick motte komma: ther på har ock jag för mong år sedan:^c
tenckt. Men thet wersta war / at jag fann ingen som ther vti^c
wille låta retta sig / fast jag ömskade / at om thet icke på alt^c
sett (ther af ingen wille weta) doch vti flesta måton kunde^c
sig effter Bibelen lempa. Thenna mening / säger jag / är god^c
och lofwerd. Men ingen skrifwer oordenteligare och ofstickeliga-
re / jemwel angående constructionen och bögningen / än then-
ne Eustathius, som öfwerflödliga bewisadt är / och ännu be-
wisas skal. Så at vti thenna nu anförda mening är snart
hwart annat ord emot then Bibliska skrifarten: ty wille jag nu
hans skrifart intet behölla / at mig eller någon annan ther
med plåga. Hwilket är ett ofelbart tekn / at han intet ännu
har then lärddt / och at han litet har ther tenckt vppå. Ett ofel-
bart tekn och klart bewis / at han med liten åtancka / angäen-
de bögningen / har låsit vår Swenska Bibel / våra gamla
psalmer / böner och bordlexor. Ther wi fast i hwarje rad finne
och med förvndran höre / huru noga / granlagade / och stadige
wäre gamle hafwa warit här vtinnan. Som klarliga wisadt
är i mitt Schibboleth c. 8. 9. 10.

§. 100. p. 139. f. **Wara emot eder lärefättning.** Emot
edor lärofättning heter thet / ellies löper thet vt på sådant
Latin; *Contra vos positionem.* Eder är *vos*; edar / *uester*,
edor / *uestra*, är offta påmint. Här kommer en *Chrysippus*
(salig Profess. Upsal. Ericus Aurivillius) med ett inkast emot
denna reglan. Huru mycket mindre hafwa wij andre
retta öf efter denna Skoolsuchsiske reglan / p. 140. f.
Emot thenna reglon / effter thenna reglon / heter thet i ac-
cusat. vti nominativo regla / reglan. Så hafwer Bibelen
effter bögningen rett / 2. Cor. 10: 15, 16. Gal. 6: 16. men kläre
B 2 hwar

hwar hafwer han lärdt sitt Skoolfuchfista (förr p. 15. k. skref han skohlfurar / åter p. 3. skolar; en gång allenast rett scho- lan p. 101. På fyrhanda sett ordet schole. Wi så wel sinä; som högsholar skrifwes schole: och så har Bi- belen in obliqv. schola; warande schole hos oss Masc. generis, Sir. 51: 31. Apost. 19: 9. Som penne in nominat. Pl. 45: 2. penna in obliqv. 3. Joh. v: 13. Schole är ju Grekernas σχολή, Latinernas schola, Tyskarnas schule / Englendarenas school. En Scolgoße wet och thetta. Och han wil doch föra mig i schola / och heta med nelligit schollstraff: han säger jag / som doch ordet schole ei wet en gång rett skrifwa. Och när jag holler mig effter scholreglorita / som i all språk nödigt är / kallat han mig scholfurar. Otientliga och oblygliga talat af en lård man och en Christen / som ei bättre betencker Christi lärdom / Matth. 5. 22. Jag läs så min Bibel / at jag icke allenast må lära rett tala och skrifwa / utan och leswa. Gack / och giör tu sam- maledes / så för tu leswa / sade Christus.

§. 101. p. 141. m. *Ure altså sådana subtilitates scholastica: sumus itaque isti subtilitates. Uro altså sådana subtilitates bör thet vara. Wi äre / i ären the äro / heter thet / hwar om strax. At thet / som hafwer skäl och god grund med sig mere subtilitas scholastica; hwad skal man rå byggta vppå? Thet må vara scholasticum eller subtile, är thet rett / bör thet ei la- stas icke heller ratas.*

§. 102. p. 148. pr. *Men min goda Eusebius, Sed mi bona Eusebi. God / gode in Masc. god / goda in fœmin. Min gode bör altså thet vara och heta / Matth. 19: 16. Jag beder eder / min gode Eustathi / säger mig effter samwetet; hwad tyc- kes eder wel om then / som hafwer sin bästa ålder framleswat / och*

och gifwer sig på ålderdomen vt / at lära andra / som ei äro barn / skrifwa syntactice, och kan doch sielfwer ei weta Adjectivum och Substantivum? Kiäre / min gode Eustathi, mon then wara en god lärromestare? mon then skal vpretta och vpretta holla thet Swenska tungomålet / som ei wet en gång huru ordet Swenskt skal skrifwas? Jag för min del skulle bidia honom taga sig något annat före / thet han af grundern hafwer lärdt / och med heder kan gå vt med. Men Her Eustathius skulle kalla honom fiolldierfwer / en drygwiser / en mörkil / en *nasutulus*, och wet icke hwad för speglosor kasta vppå honom. Hö är då then? lärer han säija. Icke är jag then samme? såde then skyldige. Och fick til swars / tu sådet. Låse som låsa gitter / thetta hans närwarande 148 blad / så skal han få se / at wår gode Eustathius nu skrifwer Swänsta med ä / nu Swenska med e / äfwen som förr / p. 10. pr. p. 69. f. thet skrifwer han nu Swenskan / nu Swänkan: så at thet ei kan wara ett tryckfel; utan ett barnsligit eller qwintligt skrif fel / eller en oförståndighet / som han sielf här om dömer p. 27. f. Och han gifwer sig doch vt at mestra / och med digert straff til görandes lära andra skrifwa Swenska. Låre han sina Ingermanlendingar och theras grannar öster norr på / och låte oss infödda Swenska blifwa i frid med wårt Swenska.

§. 103. Så richtig och stadig som wår Eustathius hafwer varit vti constructione Nominum & Pronominum, äfwen så richtig och stadig är han vti.

Conjugatione verbi partis.

På thet han icke skal säija / eller någor tenckia at jag beskyl ler honom för orett / så wil jag jemmvel thet bewisa / och thet med mong exempel. Som honom skola för ögonen stellas /

honom til fögo nöije och heder: doch til en kienlig påminnelse / at sielf bätre lära skrifwa och tala Swenska / förr än han griper ganska dierfweliga andra an / och them oblygeliga och ochristliga försmådar. Jemwel ock til en welment påminnelse / at hådanestter inneholla med sådant obetenckt förhafwande. Utan hellre se sine arma siäl til godo / emedan wi wete of ingen dag fri förr än döden kommer och klappar wy på. Och så fullbordas Pauli språk; **Menniskiomén är förelagdt en gång dö / och sedan domen /** Ebr 9: 27.

§. 104. p. 19. pr. **Dijt wij serdeles syfta.** Och p. 20. f. **Wij kunna intet annars uthtryckia dem.** Och p. 25. f. **Som wij giöra.** p. 29. pr. **Wij hafwa nu talat.** p. 37. m. **så kunna wij.** p. 37. **At wij således skrifwa.** Ar så mytit sagdt; *Quo nos collimant. Nos possunt non aliter exprimere eas. Ut nos faciunt. Nos nunc locuti sunt. Sic nos possunt. Quod nos ita scribant.* Låter icke thetta wel? **Wi syfte: wi kunne: wi göre: wi hafwe: wi skrifwe.** I syften: i kunnen: i giören: i hafwen: i skrifwen. The syfta: the kunna: the giöra: the hafwa: the skrifwa. Så holla och så hafwa the myndige alt jemt och städigt: och thet rett. Som jag klarliga wisadt hafwer uti mitt Schibboleth, och 9. Kapitel. Wise han ett endast exempel i hela then widlöfftiga Bibel och the gamlas skrifter / at the hafwa annorlunda talat och skrifwit. Och så som om man nu skulle få en Latinsk / Tysk / Engelsk / Fransösk / eller Italiensk bok, ther så förwirrat wore tryckt / så wistade man henne ifrå sig i soptwån; och wårdade ei mera se i henne. Så må man ock ei vndra at wårt ädla språk är här tills så förachtadt och wantwyrdt / så af wåra egna som af fremmända / emedan
alt

alt skrifwes så förwirrat / som wår Eustathius thet weldeliga
och ofdröwarliga gör. Skulle en så blanda personerna / at gö-
ra the af wi / och wi af the / som han här gör / och förr gör-
de hon af han / och han af hon / skulle man säija / then wore
ei wid sina sinnen: ju sade man; then kan ei tala rett Swens-
ska: han motte wara hema bortt om Sverige / och nys
kommen hit. Wore thet en / två / tre / ja tijo gångor så tryckt /
kunde man vrschta / säijande thet wore tryckfel. Men thet
kommer som offrast igen / som wi här tils hafwe sedt / och här
effter icke utan ledsna seende wardom.

§. 105. p. 38. m. Så är billigt / at wij ändra det.
Æquum est, ut nos permutent illud. Låter thettalicke stäteliga!
wij förändra / i förändren / the förändra / eller andra. Dr-
det förändra eller ändra finnes intet i Bibelen; utan förwand-
la / 1. Moseb. 4: 6. 31: 7. 35: 2. 41: 14. Dan. 2: 21. Sir. 25:
24. förwandling Job. 14: 14. Ordsp. 28: 2. Ebr. 12: 27. Skal
thet behollas / så beholle wi thet således: wi ändra / i ändren /
the ändra; och thet effter the gamlas riktiga sett at tala och
skrifwa. Sådant moste wår Eustathius, ehuru myndig och
mechtig han ock wil wara / intet förändra. Och hwi ändrar
han här the gamlas ff (hwar om han talar) som the hafwa
i alla endar på stafiwelserna / ther han nu brukar f? Men som
han ther til hafwer stäl: liäre hwi må ock jag icke något för-
ändra / när jag finner ther stäl til? Hwi förmeñar han mig thet?
Hwad billigt är thet blifwer billigt / hos alt intet lenwist och
störmande folck.

§. 106. p. 41. pr. Ut wij intet uthan orsak bruka.
Quod nos non sine causa utamur. *Quod nos non sine causa utamur.*

mur. p. 42. f. Som wi äga *ut nos possident. Ut nos possidentus,* Wi bruke / wi äge / skrifer Scholiosen. Jag intet bortt ifrå oss / thet wi med fullgod skäl brukat och besittit hafwe och äge. Förderfwa intet wårt ädla tegelbundna språk / som säger wi bruke / wi äge. Ehuru wel Bibelen intet säger / äger; utan / jag / tu / han äger / Job. 1: 11. Luc. 11: 21. Præter. jag / tu / han ätte / Job. 1: 3. Luc. 8: 43: Apostg. 4: 32. the ätte / Apostg. 3: 34. Doch har jag intet emot ordet / äger / ägde / som nu öfwerålt woder tagit är. Men thet hafwer jag med the gamla emot / at han wil förme hna oss härefter / wi äge / i ägen / the äga. Swilket hans vpsät och försarande intet wore vpretta och vpret holla / utan omkullkasta hwad wåre förfäder så wisliga och berömliga hafwa stadgat och fast stells. Nei / båter kundskap i wårt språk måste han sig förskaffa och äga / förr än han utlåter sig något thet om / och griper them an / som båter kundskap äga.

§. 107. p. 49. m. Kunna wij sachtta det behålla. *Nos possunt retinere.* och p. 60. m. Eder teckes förr än wij strida längre något nämna. *Antequam nos ulterius progrediantur.* Wi kunne / wi stride / stridom / i striden / the strida. lenger / men aldrig längre / strefwo the gamle. Job. 20: 5. Pl. 13: 2, 3. 74: 23. Matth. 15: 29. Luc. 1: 10. c. 24: 28. Sammaledes nämna har wår Bibel / och thet rett: men aldrig nämna / 1. Moseb. 4: 17. 23: 16. 48: 16. Job. 5: 1. Ordsp. 23: 29. Wisb. 15: 4. Hafwer altså wår Eustathius, som hwar med öfwer correcturet, så nyja Bibelen trycktes / gjordt illa / at han förändrat hafwer / hwad the gamle hade rett uti / och latt i stället längre / nämna &c. men stridom vidare.

(121)
§. 108. p. 59. m. Som wij här til hafwa talat och
skrifwit. *Sicut haecenus nos locuti sunt.* p. 69. m. Sådane skäl
hafwa våre fäder haft / och der widh hålla wij of
jemt och stadigt. *Ejusmodi rationes habuerunt patres nostri, &
eas nos tenent firmiter & perpetuo.* Ho skrifwer och talar så /
utan then som aldrig hafwer tagit Syntaxin i hand? Thet gör
wår Eustathius: som menar sig allena wara lofskriw
ta och tala som honom löster: och ingen må öfna sin munn
ther emot. Men kiäre min Eustathi, halt tig ock wid the gam
la; lär at tala och skrif såsom the talade och skrefwo: enkanner
liga när the hade fullgod skäl ther til. Lär til en annan gång
skrifwa och tala; och sådan skäl. Marc. 5: 15. *hassua* / Luc.
20: 6. våre fäder hafst / Ordf. 8: 22. Och ther wid
hålle wi of stadigt / Ordf. 19: 13. Apostg. 1: 13, 14. Och
som han uti somt hafwer skäl at gå ifrå the gamla; så må han
ock icke förwägra mig sammarrett / at ock jag må gå ifrå them/
när jag ther hafwer fullgod skäl til. Han agerar ju här in
gen Dictatorem, utan en Grammatistam. Skäl och förnuft
är ju thet alragamlasta; och thy måste all skälighertta tillfalla:
thet wahrar lengst / ja när matkarna gå til gest hos of i graf
wenne. War skälighertta / kiäre war skälighertta / min wen / ther tycker
alt skälighertta solet wel om.

§. 109. p. 83. f. Så at wij ren sådan reen klarhet i
skrifwande alt framgent besittit hafwa / och ännu be
sittia / oachtadt hwad de nygirige och dumdriftige stor
mare hafwa budit til of at förhindra. *Nos ejusmodi perspi
cuitatem possederunt, & adhuc possident.* Och p. 98. m. Ser
deles när wij hafwa; *praesertim cum nos habeant.* Är thet
en klarhet i skrifwande således förwandla och förblanda hwart
om

om annat personas? Är någor mörkhet i skrifwande så är ju thet. Annat är ju wi / annat the. Alltså brukar jag med „fullgod skäl hans egen ord emot honom; wi hafwe uti thetta / „som annat här tills / besuttit en ren klarhet i skrifwande och „än besittie: oachtadt hwad the nngirige och dumdriftige stormare caswa budit til oss at förhindra. Jag för min person hafwer begynt och fullbordat alt med gott och moget betenckande / bestedeliga och sachtmodeliga; som en Christen anstår / och i allo måto höfwes. Och hafwer så intet warit nngirig / än mindre dumdriftig / ännu mindre någor stormare. Jag talar för mig / en annan / som thetta angår tale för sig. Men then som wil / med stormande hand / förhindra oss at hafwa ordens och meningarnas retta och naturliga sammanfogning / han må kennas wid wara nngirig / och dumdriftig stormare. Jemföre mitt Schibboleth med thenna hans skriff / så får man klarlige förnimma hwilkenthera af oss må heta dumdriftig stormare.

§. 110. p. 104. pr. At wij honom något närmare betrachta. *Ut nos eum considerent.* p. 110. pr. Wij vthtyda det rätteligen sålunda. *Nos illud explicant recte.* Är thet betrachta och vthtyda ett språk rätteliga? Är thet icke inweklat och förwirrat orettwislige? wi betrachte / wi vthtyde heter thet: och thet rätteliga. Thet rätteliga skrifwer jag såsom the gamle med e / och icke rätteligen med ä / Se Mich. 6: 8. Rom. 11: 7. Ordsp. 9: 15. 22: 21. Luc. 10: 28. Ezech. 33: 24. Schibb. c. 1. §. 12, 13, 14, 15, 16. Och så wille han ock sielswer hafwat / då han skref / at *justum* är rett / men *ferculum* är rätt / p. 120. m. ehurumel han som oftast blandat thet hwart om annat / som wissadt är p. 49. Then thet wil rätteliga

retteliga uttyda Skriften för en annan / helst för then som icke är barn ther uti/han mostesielf wara hema i Skriften: elltes går han aldrig retteliga ut ther med: then andre lærer öfwer mesträ honori.

§. 111. p. 116. f. **Många andra sådana (ord) hinna wij icke vprekna.** *Plura ejusmodi non valent nos enumerare.* **Mong annor ord hinne wi icke/ heter thet.** Och huru hinne wt vprekna all hans mong ord och wansteltt ordalag; som utan skäl så oförswarlige gansta offta hafwer gångit ifrå the gamla? och doch alltid beropar sig vppå them. Warande han icke mykit kunnigare om thetas sett at tala och skrifwa/ än jag om Finnarnas.

§. 112. p. 122. pr. **Ut wij ju hafwa / quod nos habeant.** p. 136. m. **Som wij nogsamnt af hans skrifter finna.** *Ut nos sufficienter ex ejus scriptis inveniunt.* **Finner thetta sig icke wel?** En enfaldig Finne / som hade lärdt rett Swenska / och ett blad allenast i Bibelen med betenctiande kunde läsa / skulle utan mödo finna sig här vtinnan. Och en sådan höglård man / som gifwer sig ut före / at öfwer alt finna sig i Bibliiska skrifter kan et finna sig här uti. **Ut wi ju hafwe: Som wi nogsamnt sinne/ heter thet.** Thet han ock jemte mykit **Gudeligitt finna skal i alla mina skrifter / om hwilka han här talar / ther han them med sådant betenctiande och sinne läsa wille / som jag them skrifwit hafwer.** Thet skal han städigt och alt jemt finna / huru jag hafwer the gamlas böijesser och meningarnas regelbundna sammansättning eller ordawäf på thet altranogeste achtat och fölgt.

§. 113. p. 139. f. **Före än wij lychta denna materien.** *Priusquam*

Priusquam nos finiunt hanc materiam. Lychtar thetta sig icke stäteliga? Förr än wi lychte (*finimus*) heter thet. Wi lychte wår åhr läse wi / Pl. 90: 9. När wil han lychta at så orett skrifwa? När wil han lychta at mig skemma / som lychtar båter erdens lychtelser? Som båter begynnar och lychtar mina skrifter? Så mykit om prima persona plurali. Annu flere exempel kunde man i hans skrift finna och framdraga / thet man wille förlora tiden och papperet. Nu om

Secunda persona plur. numeri, then han sammaledes illa lychtar / alt emot the gamlas rictiga och berömliga wis at skrifwa / tala och lychta.

§. 114. p. 19. f. Jagh beder eder / i wille migh der-
 urthinnan grundeligen underwissa. *Rogo vos, vos uelimus me informare.* Jag willen / willen / eller welen heter thet. Jag wil / tu wilt / han wil: wi wille / i willen / the wilja / så heter thet / och så skrifwes thet rett effter the gamla / Schibb. c. 10. §. 2. Kläre lär först sielfwer / som wilt lära och underwisa andra / the thet båter förstå sakena. Kasta mig intet then Swenska Donaten i sopwrån. Och så hafwer han / kanste owerande skrifwit rett p. 32. f. Nu beder jag at i willen. At minsto menar han wåra lika mykit / huru man skrifwer och talar. Så wil han wåra en entwold regent uti bello Grammaticali, eller en Pythagoras uti thenna scholan: at alle skola tija / och lysna yppå / tå han allena talar. Och sedan skole wi förblifwa thet wid / utan at widare fråga thet effter; warande nog / när wi kunne swara och säija / när någor frågar oss om bested til thet wi tale och skrifwe / *ad hoc &c.* Entwolds regementet är nu i Sverige / Gudi lof / affskaffat.

§. 115. p. 71. m. Men käre! hwad tränger eder om /
 at i intet kunnen rohliggen blifwa widh det wahnlige /
 och måste alltid hafwa något nytt för händer. Sed de-
 bent *vel debemus uos semper aliquid novi agere.* Wi moste /
 i mosten / the moste / som the gamle skrefwo: och thet med of
 1. Moseb. 4: 14. c. 28: 17. Ordsp. 11: 21. Wisb. 4: 4, 6. Job.
 19: 17. Dan. 9: 7, 8. Mich. 1: 8. Luc. 4: 43. 24: 46. 2. Cor.
 12: 21. Schibb. c. 1. §. 38, 39, 57. Hender manus skrifwa the
 ock / Luc. 4: 6. Pl. 91: 12. Ordsp. 6: 17. 11: 21. 30: 32. 1.
 Moseb. 4: 11. Joh. 10: 39. Schibb. c. 1. §. 15. Trenger skref-
 wo the / och aldrig tränger; och thet också rett / 2. Moseb. 12:
 33. 5. Moseb. 15: 11. Sir. 13: 13. Jer. 19: 9. Luc. 8: 42.
wane consuetudo, utan h / Sir. 7: 4. Se mig här huru han
 skrifwer här ordet / rohliggen / *quiete*. Har man någon tid
 sedt roligare skrifwas. Roo / roligh har Bibelen och then tv-
 hundrade åbra myndighet / Pred. 6: 5. 2. Cor. 2: 13. 1. Chr.
 22: 1. 1. Theff. 4: 11. Ezech. 34: 14. 1. Tim. 2: 2. Hans
 rohliggen kommer af hans klärelstetiga h. Men när jag thet
 brukar / så thet synes wara af nöden / til at vndfly geminatio-
 nem vocalium, såsom hos Tyskarna: så far han ut på mig med
 offlabanda försmädelser / och kallat mig *novivendum*, *novellist*,
novatorem, *nygirig* / *enweten phantast* / *nyfiken* / och hwad
 han mera församlat i sina collectaneis, och hotat mig med plag-
 gor / om icke digrare straff. Alltså drabba hans ord honom sielf-
 wan: hwad trenger eder out / at i intet kunnen rohliggen blif-
 wa wid thet wanliga / utan mosten alltid hafwa något nytt
 för hender (om något war nytt och owanligt / war wiselig
 thetta / och mykit mera / som han kommer fram med.

§. 116. p. 141. f. Som i så offta andragit hafwe.

(116)

Quam (regulam) vos saepe adduximus. **Wi** hafwe/ i hafwen/ the hafwa. **I** barn/ hafwen i något til mats? Joh. 21: 5. **I** hafwen hördt/ Matth. 5: 21. **Nog** öfwer nog/ (Hundrade sådana kunde man finna/ ther icke tiden och pappevet borde båter användas) om *Secunda persona plur. numeri*, huru litet han achtar then. **Nu** om

Tertia persona plur. numeri.

Ther stole wi också få höra och se/ huru han förvandlar then/ utan twiswel af blotta okunnoghet/ eller barnslig wårdzlöshet/ så wel som thet förra.

§. 117. p. 15. m. **U**fwen så funnes för en tijd sedan de. *Sic inueniebamur non ita pridem illi.* **Wi** funne/ i funnen/ the funno. **Wi** funnes eller funnoms/ i funnens/ the funnos/ är rett talat och skrifwit. Och the gingo bortt til **grafwena/** och **funno/** (intet funne) som **qwinnorna** sagde hade: men honom **funno** the **intet/** Luc. 24: 24. **Hwar** finner han så orett skrifwit hos the **gaula/** som han här skrifwer och förr p. 136. m. **wi** finna/ som ther wederlagt blef §. 108. **Båter** moſte han finna sig wara hema i **Bibelen/** ther han wil leggja om bord med mig/ som wet nästan hwart och ett ord och ordalag hwareſt thet i **Bibelen** finnes. **Läre** han sina **ſinnar** skrifwa/ säger jag ån en gång/ och ingen infödd god **Swenſt.** **Men** en duncelgod menniska låter sig **intet ſäija/** skrifwer **Archieb. L. Petri Sirach 3: 30.**

§. 118. p. 90. m. **Men** såsom e och i äre de kortaste *vocales.* **Sammaledes** p. 141. m. **Äre** altså sådane *ſubtilitates* **intet at byggja på.** *Sicut e & i ſumus breuiſſimi vocales.* **Su-**
mus

mus itaque illi subtilitates, quibus niti non possumus. Är thetta icke wacker och snelt skrifwit? An tro jag hade så målat till wägs/ och han hade haft fullkomligt förstånd om Swenska språkets regelbundna art at tala och skrifwa; gif på jag hade fått mina fukar warma. Jag är/ tu äst/ han är: wi äre/ eller ärom/ i ären/ the äro. Om mig skrifwer han på thenne sido således; Här felar wår skarpsynte *Eusebius* mycket/ eller måste han intet wäl/ hafwa öpnat ögonen. Här öpnade han icke ögonen/ när han så enstendigt beropar sig på Bibelen/ gifwande sig ut för så skarpsynt/ och doch intet hafwer kunnat merkia huru Bibelen hafwer/ ei heller huru Konungar/ Förstar/ Herrar och the 200 åhra myndige män hafwa. Så skrefwo the: mycket utan c. Esa. 1: 15. Hof. 8: 13. Matth. 8: 1. Luc. 7: 47. 12: 48. Mofte hwar om förr s. 115. wel/ och icke wäl/ hwar om förr p. 68. An hafwer jag öpnat ögonen/ och är/ Gudi lof/ skarpsynt/ fast jag icke är/ som han mig annorstädes kallat/ then skarpsynte *Lynceus*, p. 75. pr. at han intet behöfwer lasta mig thesfore. Tage han sin glasögon vppå sig; och lät oss sedan se/ hwilkenthera af oss skarpsyntare är i wår Swenska Bibel. Jag hafwer ännu fast jag nådt min sex och sextio år och något öfwer/ Gudi lof/ och ewig åhra! intet behöfdt läsa med glasögon min granntryckta *Wanklifs* Bibel eller annor grann skrift: läwer ei heller/ med samma Guds macht/ behöfwat. Se min *Bugdoms Regel* och *Allderdoms Spegel* Vers. VI. s. 39, 40.

J. 119. p. 83. f. Derfore hafwa wåre högstbeprißlige Konungar/ särdeles *Gustavus* den första/ sedan alle wettensfaper efter det Påweste mörckret ett större lius sin-ge.

ge. Så lyder thet på Latin: *Ideo nostri gloriosissimi Reges, imprimis Gustavus Prima. Postquam quilibet scientiæ post tenebras Papiſticas majus naçti ſumus lumen.* Om hans Gustavus den första/ och hans alle wetenskaper är förr talat §. 85. 88. A. Serdeles bör skrifwas. Hwar om ock förr. Wetenskaperna ſingo heter thet/ wi ſinge/ i ſingen/ the ſingo/ Joh. 21: 10. Luc. 18: 24. Hwar ifrå kom mitt tenebras? Må jag icke gifwa hans mörcker ſå? Altid ſkrefwo the gamle thet utan c/ mörcker. Thetta kan han ei ſe: wil doch ſå noga/ ſåſom en Lynceus ransaka om min ſkrifart. Se nu wel på 1. Moſeb. 1: 2. 2. Moſeb. 10: 21, 22. 1. Sam. 3: 2. Ordſp. 2: 3. 4: 19. 7: 9. 15: 12. Eph. 5: 11. Col. 1: 13. Får han ſitt fram/ ſå kommer vårt ädla modersmål uti tiockare mörcker/ än thet war uti then Påweſta tiden. Kläre min wen/ haf doch fördrag med/ at yttermera arbeta med hender och fötter yppa/ at bringa vårt herliga ſpråk uti dyſtert mörcker. Hade jag ſå ſkrifwit/ hade jag fått heta/ egensinnig mörckil/ p. 127. m. ſom han utaf ſina Collectaneis Verborum & Phraſium raro occurrentium hade hemtat: med hwilka han thetta ſitt werck har ypfylt/ och giordt thet ſåledes hos hwar rettsint Chriſten til ett βδελύμα, illa ſtuckande och luctande.

§. 120.. p. Dertfore måge deſſe nybyggjare leta &c. Item p. 127. f. Men huru ſtickeligen det måge andre döma. En ſom med förnuſt och ſtähl &c. *Ideo debemus hi novelli. Id alii judicemus.* Si huru ſtickeliga han ſkrifwer. Wi måge/ i mågen/ the måga/ ſkrifwa the ſom ſtickeliga ſkrifwa/ på thet the måga ſe/ 1. Pet. 2: 12. Se mig här/ huru ſtickeliga han målar ſtähl/ här och förr p. 95. och 125. och ſtäål/ p. 69. Stäl har Bibelen utan h/ och utan vocalis

calis geminatione. Och thet rett/ Marc. 5: 15. Skäligh/ Rom. 12: 1. Skäligha/ Ordsp. 15: 23. Jon. 4: 4. En som med förnufft och skäl effter wanliga reglor skrifwer/ gör thet aldrig / äro hans egen ord. Nog kan jag gifwa fullkomlig skäl til min skrifart/ som jag ock thet vti mitt Schibboleth sachtmodeliga och bekedeliga giordt hafwer : thet han ännu aldrig hafwer giordt eller göra kan / eller med bättre skäl kunna wederleggja min skäl / ehuru han och entwifas och stormar.

§. 121. Här utaf / som allenast til prof anfördt är / (otabliga sådana orichtiga ordasformer finnas) stönjes nogsamnt hans förstånd i wårt Swenska språk / jemwel angående bögningen och sammanfogningen eller declinationen och Syntaxin. At han förstår then är så sant som swart är hwitt / och natt är dag. Han rassar ju här til wågs utan någor bögning / och ordasammansättning: eller ther han råkar vppå / sker thet af en hendelse. När doch samma bögning och ordawäf (Syntaxis) i alla the offta påberopade 200 åhra skrifter öfwer alt är brukelig / wid macht hollen och fast steld; och för oss ju så omistelig som i all annor wel ryctad språk. Så framt icke alt vti en Babelist förwirring och förbistring / hwar vppå han weldeliga arbetar / förfalla skal: Men wi hoppoms / Gud lærer af nåde honom sådant förnehna; så framt oss icke en större olycka tilstundar. Ty när alle gode gamle seder afleggias / och alt fremmande högdot achtas / och modersmålet förwerras / i ett land och rike / så är thet ett wist teken til förbistring och fremmande herrskap. Som jag för klageligen hafwer tillkenna gifwit i mitt Schibbol. c. 14. §. 3, 4, 5. c. 16. §. 22.

§. 122. Jag hafwer förthenstul fördt an så mong Skriftens rum / til hwart hans ofatta ord; skrifning och ordabögning
R
samt

samt ostadiga skrifwande: på thet han skulle ju på sin höga ålder / så han går på grafwennes brädd / så tillfelle at studera i Bibelen / och se sine arina siäl til godo ännu medan nådennens tid är. Och här efter inneholla med föracht och försmädelse: kommande i hog Domarens Herrans Christi ord / them han felle så han swarade sina slemma försmädare / nemligen: en god menniska bär gott fram af hiertas goda fatatur: och en ond bär ondt fram af en ond fatatur. Men jag säger eder; at för hwart och ett såfengt ord / som menniskior tala / skola the giöra rekenskap på domedag Ty af tin ord skalt tu blifwa rettferdig hollen / och af tin ord skalt tu warda fördömd. Matth. 12: 35. f. Hörom / ah hörom thetta / minnoms thetta / leggiom thetta på hierta / rettom of ther efter / så framt of skal wel gå på then stora och strenga domedagen. Ther gifwe of Gud sina nåder til!

S. 123. Then förr intet hafwer kändt wår Eustathium, och han får läsa thenna hans skrift / lærer här så kenna hans sinne och kynne. Thet hafwer ick allenast Christus / som sielfwa sanningen är / sagt / så han så swarade sina försmädeandar / jembwel såsunda; huru kunnen i något gott tala / medan i ären sielfwe onde? Ty ther hiertat med fullt är / ther af talar munnen / Matth. 12: 34. Stan och andre wise män så bedningar som Christine betyga thet samma: them wi nu willie höra. Så säger Plato libro de Legibus: *Nulla ex re magis hominem, quam ex uerbis, quae loquitur, cognosci. Ex uerbis enim, quae audimus, interiorius illud, quod non uidemus, uel bonum uel malum iudicamus.* Guevara in Horol. Princip. l. 2. c. 30. p. 350. *Sicut neque in fornace carbones ardent, quin scintillent, neque fenus in herquilinio quin faent, esse possunt: sic e corde sano uer-*

ba scaturiunt amabilia, at ex corde nequam verba bulliunt mordacia. Idem l. 1. c. 38. p. 146. Terent. Heaut. act. 2. sc. 4. Quale quisque ingenium habeat, indicio est oratio. Quintil. l. 2. c. 1. Profert mores plerumque oratio, & animi secreta detegit. Sami maledes beskriwer Prudentius tungona / περιεφεωνων, Hymno 10. v. 771. 772. at hon ar /

*Interpres animi, enunciatrix sensuum,
Cordis ministra, praeo operi pectoris.*

Ey sade ock then wisaste ibland Hedningarna Socrates til ynglingen som wille komma i schola hos honom i Athen; loquere, ut cognoscam te.

S. 124. Han brukar p. 17. en liknelse emot mig tagen af en fager målning / som blifwer alt senre och senre / ju lenger man henne handterar / och werkar; och kallat mig klåpare och diggerbröstad / och flera sådana försmådeliga och otienliga namn gifwer / som han ther på gott förråd hafwer. Men måste man tija för dig allena / at tu försmåder / och ingen skal genhöfsta dig? Job. 11. 3. Thet är som then lärde och sinrike Gvevara åter skrifwer; simul atque lingua ad proferendum verbum aliquod solvitur, aures confestim ad accipiendum responsum oportet aperiri. Nondum enim natus est, qui dicere quæ non debebat audeat, & ab audiendis iis quæ nollet, immunis fit. Horol. Princip. l. 2. c. 20: Hör förthenksul huru jag skal löna sagona om målningen och klåparen. Thet war enstädes en mechta konstig och wida berömd målare / wid namn Bonamicus Buffalmaccus. En förnam man förmår honom at måla ett Kapell i stadens stor kyrkio. Han anwender all sin flit / och målar thet konstigaste han hade lärdt. Men thet hender en och annan gång / så han kommer tillbaka til sitt arbete / at han får se / alt hwad förra dagen

„war målat / wara med åtskillig strek besudlat och wanskapat.
„Han förtörnas hefftigt: och skriuter skulden på misgynnare och
„afwundzmän: och wille med ens taga affted. Men then ho-
„nom beställt hade / holler trågit an / At han motte fullborda
„werket: settiande några / som skulle wachta dörena; och se
„noga til / ho then ock wore / som hans wackra arbete stamsfä-
„rade? Och när the gofwo ther granna achtning vppå / blefwo
„the omsidor warse / at ther war en apinia / som war ther i hu-
„set mykit affholten: then ther effter sin art / at alt apa effter/
„wille också wisa sina konst och måla såsom målaren; och såle-
„des alt wanstellte och förderfwade. Swar öfwer wardt / kan
„tro / ett löse; och apintan kiördes vt. Vide Henr. Engel-
graw in Luc. Evang. c. 2. p. 210. Scriv. Gotthold Cent. 4.
inedit. 24. Then Gustavianiska skrifarten war på then tiden
then båtsta och fullkomligasta. Huru Eustachii ther emot är/
skönjes alt för klart / när the jemföras / then doch berömer sig
ther af at han henne följer / rättare sagdt / apar effter.

§. 125. Och må han förthenstul hwad hans skrifart för thet
öfriga angår / med fullgod skäl / kennas wid sin egen ord; man
„gifwe acht vppå honom / som til bögnings och rettskrifnin-
„gens förändring hafwer lånt sina hender / huru stickelig han
„ther vti warit: så skal man görkligen förnimma / at min an-
„förda liknelse sig ther til fullkomligen lempar. Warande icke
„hwar och en ther til beqwemlig / ehuru digerbröstad han är /
„och sig om thet retta förstånd för alla andra inbillar / p. 19.
„Sammaledes p. 150 När wi vti twhundrad åhr hafwe skrifs-
„wit - - - så widkänner jag intet hwad man nu kommer effter-
„åt / wiljande förefkrifwa oss en ny lag. Men thet är här med
„then stora myndigheten ewen som med then / hwilke the ande-
lige

lige sig i Påwådömet tilwessade / och som thet är med thet gamla afdanckade myntet / serdeles i the saker som gå ytom the Chymiska strancker: så man så gerna wille allestädes hafwa henderna i sodet / at alt skulle retta sig effter thetas hofwud. Wi holle of heller wid then stylen / som af ålder medwelberådt mod war steld of til effterrettelse. Och sinne of intet thet yti / at en endaste Eustathius skal jemka och laga alt effter sitt sinne. Af alt thetta / som jag om hans skrifart och bögning widlöffteliga anfordt hafwer / kan hwar och en / som kan läsa och se / ögonstenligen merckia; hwilkenthera af of har gått ifrå the gamla / jag eller han? hwilkenthera har Bibelen på sine sido / han eller jag? warande syn sago rikast.

§. 126. Och må han icke heller skrifwa / at jag tilweller mig någor myndighet / och tager mig the saker före / som gå ytom mina strancker. Huru monge wackre och store män / hwars sydzla och egenteliga embete icke war / at skrifwa om sitt modersmål / hafwa icke anwendt stor tid och slit thet yppå? *Julius Cesar* skref ju mitt yti inbyrdes krigslogan / thet han sielf swefde yti / sina böker de *Analogia*? *Marcus Terent. Varro* war ju en stor statzembetesman i Rom, som alla stunder war sydzlosatt med rikens wårdande ärender / som fordrade en hel och hollen mans tid / sinnen och kraffter. Doch gaf han sig tid til at skrifwa widlöfftiga böker om thet Romersta tungomålets Skrifart? *Valer. Corvinus Messala* theslikes / en stor feltherre i Rom skref ock thet om. *Marc. T. Cicero* sammaledes de *Optimo genere dicendi*. *Svetonius de Illustribus Grammaticis* skrifwer; at effter *Ælium Stylonem* som lefde så *Sylla* war högste Befelhafwande eller / som the kallade / Dictator, gratia & cura Grammatica adeo increvit, ut ne clarissimi quidem viri abstinerint

(134)
abstinerint, quo minus & ipsi aliquid de ea scriberent, c. 3. Vid.
Ludov. Viv. de Disciplinis l. 2. p. 122. Keisar Karl hin Sto-
re sammanskref en Tytt Grammaticam, som Aventinus l. 4.
Annal. p. 289. och effter honom Christ. Matth. in Theatro hist.
p. 814. betygar. Försten af Petrurien *Franciscus Medices*, sam-
maledes. *Cardinal Richelieu* också. Alle store och dråpelige her-
rar och höge män/ födde och vpennade til langt annat. In-
gen lastade them tå: ingen lastar them ännu/ som skulle the
hafwa tagit sig the saker före/ som gått vtom thetas stranker:
vtan the ihogkommas med ewerdeligt beröm. Och fick ther
igenom språket sin artiga och behageliga mynd/ af vtlandskom
och inlendskom elskat och i digert werde hollit / och blifwer in
til werldennes enda hollit. Se *Scottelium de lingua Germ.*
Disquil. III. §. 15. p. 96. & p. 306.

§. 127. Skal tå en til ålders kommen Swenskt Biskop / född i
Swerige lastas/når han bestedeliga gör thet samma? En Swenskt
Biskop / säger jag / hwars egenteliga och förnemsta hemsydsla
är at läsa i Swenska Bibelen; at predika och skrifuwa vr Swen-
ska Bibelen; ther man hafwer then betsta och renasta Swen-
skan hwar til wi förbundne ärom; skal/ säger jag / han lastas
och försmådas / når han gifwer vt sina tankar om Swenska
Språket? then han alt af Bibelen / ther han hoppas wara
hema / bekräftar. Och hwi tog icke Her V. Præsidenten, som
förmenar sig wara mera befogad ther til / sig vppå / at låta
vtgå något om Swenska Språket / når wi ordwerladoms
ther om / och worom stiljachtige / som han p. 136. skrif-
wer; och når han såg min Psalmbok för 26 åhr sedan
vtgången / eller mina andra monga tryckta böcker tid effter
annan åhrligen i liuset framkomma? Hwi tog han / säger jag /
sig

fig tå icke vppå / at sådant förelomma / thet min skrifart ho-
 nom så högcliga misshagade? Och hafwer jag lenge gremit mig
 thet öfwer / at ingen hemfödd Swenst hafwer / med wederbör-
 lig bekymnersamhet / tagit sig vppå / och welat bota thenna
 sjukdomen / tå han först insmygde sig / förr än han inrotades /
 och nu snart ei står at bota. Om fremmand språk äre wi meck-
 ta bekymrade / at thet rett och regelbundit lära / skrifwa och ta-
 la: hwi icke om wårt egit? *Vetera & aliena extollimus, recen-
 tium & nostrum ipsorum incuriosi*, Tacit. Annal. 2, 88, 5. *Si
 de Samaritana, Æthiopica, Syriaca & Chaldaica ad intemperiem
 usque disquiritur: Si lingvæ Græcæ dialecti ad omnes apices discun-
 tur: Si Latine elegantie etiam pueris, qui non dum ere lavantur,
 solite inculcantur; cur non operæ pretium sit de lingua nostra ver-
 nacula, quæ vitam & famam nostram conservat, cogitationem
 suscipere?* Harsdorf. Disquis. 5. §. 17. Vide Valer. Max. 1.
 2. c. 2. §. 2.

§. 128. Hwad mig i synnerhet ännu angår / tå han mig förbrår /
 at jag skulle hafwa welat tillwella mig någor myndighet; och
 tagit mig the saker före / som gå vtom mina strancker; och at
 jag welat hafwa allestädes mina hand i lodet: så är / förvtan
 hwad allaredo sagdt är / mitt swar thetta. Kiäre / hwad är
 wel ens Theologi och prestmans strancker och egit werck och
 förhafwande mer / än läsa Herrans Bibel? Såsom then ther
 wil lära sielswer / och sedan andra *Ebraiska* Bibelen / then mo-
 ste ju i förmågo af Christi ord / ransaker *Striffterna* Joh.
 5: 39. intet obiter och så han läsa honom. Han moste *ἐρευνᾶν*,
 noga ransaka hwar mening / hwart ordalag / hwart ord / hwar
 punct och priet / som Christus ock om sådant talar / Matth. 5:
 18. Tå gör han ju sitt egit / och intet fremmande werck / när
 han

han thet gör; när han arbetar och låter något viga sig til påminnelse och androm til vnderrettelse. Så i **Grekiskon**. Then som wil henne af grund lära och förstå / måste ju jemte Grekiska böcker hafwa Grammaticor, Lexica, och hwart ord til thes skrifart och böijelse &c. noga achta. Upsetter han någor Grammaticam, eller något Lexicon ther vti / eller något annat Philologiskt werck / så gör han ju intet fremmande werck / ware han lekman eller klerck. Så then ther vti neder- och hög- scholar hafwer göra med *Latinen* af Cæsare, Cicerone, Curtio, Virgilio, Horatio, at then förestella och förklara; han måste ju ligga städigt i Latinska böcker / Lexicis &c. och vtarbetar en sådan en Latinsk Grammaticam, som Gerard. Vossius, eller skrifwer in crisi Latina, som Scaliger, Heinsius, Cellarius, alius, så gör han ju intet något fremmande / utan han gör sitt eget werck / och hafwer intet allestädes sina hand i soder. Så ock jag i **Swenska språket**. Jag måste sielf stöttigt och dagliga studera i Swenska Bibelen / then jag hoppas mig så hafwa nagelsarit som någor annar. Jag måste slitigt predika på Swensko för andra; lära andra predika på Swensko; tala rett Swenska; skrifwa rett Swenska. Bör mig då icke ransaka i Swenska Bibelen huru bokstafwen skrifwes? huru orden sammanbindas? huru orden uttalas? Ar iså ther icke allenast retta meningen / utan ock orden til theras wigt och halt: enkannerliga som sådant ar kommit i beklagelig glömsko? Ar thet hafwa allestädes henderna i soder? Ar thet för mig ett fremmande werck? Ar thet icke mitt eget och enkannerliga werck? *Quo quis in lingua patriæ est doctior, eo ad docendum erit aptior & magis idoneus*, säger Seneca, l. 3. de Benef. c. 3. Förthenstul hafwer jag

ock

oek nu öfwer fyrattio år / med största åhoga och gudelig siet
 samt achtsamhet / mig til största förnøjelse / samwets ro och
 vppbyggelse stundeligen läsit min Swenska Bibel. Så at jag
 oek / orosadt för Gud / kan blundande peka vppå / hwarest me-
 ningarna / ja orden stå. Som han oek wel kan merkia af the
 otahliga Skrifstennes rum / jag framfördt hafwer til hans
 ostadiga ordaskrifning.

§. 129. Jag wil honom oek thet beretta. Sedan jag tenckte
 vppå / och lade mig all wiuning om / at få i thema irritada
 ostadigheten en richtig wiffhet och stadighet wtl wårt Swenska
 Språks skrifwande och artiga sammanbindande / hafwer jag
 med ingen liten mödo och tids kostnat utarbetat ett Swenskt
 och Latinskt Lexicon. Thestotan ännu ett större Swenskt
 Lexicon eller Ordabok. Ther all Swenskt ord / ordalag eller
 ordakynne äro framförd / och af then Heliga Bibel / samt gamla
 och myndiga måns Swenska skrifter och böcker betrefstad. Och thet
 på thet alranogaste: så at nepliga något ord och ordalag är mig
 förbigångit och vndkommit. Ewen såsom wi se i all annor wel-
 ryktad tungomål skedt wara / och än dagliga med theras wel-
 stånd se. Och thet / af then kärlek jag bår til modersmälet /
 hafwer jag giordt med lust och oförtrutenhet / när doch sådant
 arbete hafwer stor ledsna med sig. Och förr än man får ett så-
 dant Swenskt Lexicon, är ingen wåhn at wårt språk kommer
 i stick och stånd.

§. 130. Then lilla Latinska Grammatica, som här i Skara
 vplagd är / hwar om jag har nemdt i mitt Schibboleth c. 9. §. 20.
 och c. 14. §. 10. hafwer allaredo staffat här stor frucht hos vng-
 domen; ty jemte then lærer rett at förstå och skrifwa Latin, så
 lærer then oek förstå at rett skrifwa och tala Swenska.

Gud bespara mig någon lifstid / är jag ock tillfinnes / at fullgöra mongens åstundan / vpsettia och låta utgå en *Swenskt Grammaticam*. Så at then / ju af the unga / som bår någon kärlek för sitt modersmål / kan hafwa wiså och säkra reglor / hwar effter han kan både skrifwa och tala. Sådana reglor / som af Bibelens och the gamlas skrifter skrifart hemtas och stadfestas. Ty af them stal man låra skrifwa och tala Swenska: så framt man icke wil kasta them öfwer en enda: hwilket icke bör / ei heller kan ste / så lenge Gud vinner og / at wi så hafwa vår heliga Bibel / vår Christeliga tro och läro / samt vår enskylta och offentliga Gudztienst / och våra wantliga böner / och Christelig Öfwerhet behollen.

§. 131. Ja / som ännu mera är / thet han / kan ste / nepstiga wil tro; så hafwer jag / genom Gudz Andas nåd och bifstånd / tiltrodt mig at öfversettia Bibelen på Swensko / i mögeligaste måto effter the heliga tungomålen. Och thet mig til daglig öfning i Gudzfruchtan på min ålderdom: och gudeligg beredelse til en salig hädanferd. Hafwande ther wid haft en obestriflig drift / at thet arbete är innom tv åhr ferdigt wordet. Hafwer ock haft åhoga at få i görligaste måto inhemta och wara förwisshader om then Helga Andas egenteliga mening. Och ligger then / Gudi lof och åhra! ren skrifwen och aldeles ferdig. Hwilken / effter min död / stal höra Upsala Bibliothec til. Ther uti hafwer jag hollit en jenn och stadig orthographie, samt ordawåf eller Syntaxin: then jag holler i alla mina utgåugna skrifter. Allt til then enda / at språket motte en gång komma i lag / ju effter min död / tå afwunden vphörrer / ju effter tingu åhr / ther någor åhr i werldenne blifwa; och Swea- och Gidtha land kunde winna hos Gud större nåd än nu /

än nu / så äf / för våra starcke synder och halssterrighet skul-
 luter til vndergång; och afwunden här hos oss så starckt rege-
 rar. I medel tid kan jag wel bruka the ord / som then lärde och
 berömlige Keisaren i Rom, *Marc. Aurelius*, när han skulle dö/
 brukade til sin måg Pompejanum, så han förtrodde honom
 sin nykel til sin studerkammar. *Nunc, inquit, clavem hanc accipe.*
Qua data cor tibi tradi existima. Sub hujus, quam tibi trado, cu-
stodia sunt mei sudores, meae vigiliae, mei labores, libri nimirum sa-
tis multi a me scripti, ut corpore a vermibus absumto, cor sal-
tem meum in libris inventum iri integrum confidam. Gvevar Ho-
 rolog. Princip. l. 2. c. 18.

§. 132. Ty som man nu hörer talas / jemwel på prediksto-
 lar / och skrivas / jemwel i tryckta skrifter och böker / finner man
 en stor ostadighet och stiljachtighet. Och när yngt folk / som
 stunda til werldena / thet höra och läsa / så kan nödwendigt ther
 på ei annat följa / än owisshet och ostadighet alt framgint. Och
 huru lenge skal thet så blifwa? Fast jag / när jag effter mitt
 fång / hastwer budit til at sådant / igenom mitt Schibboleth,
 och alla mina skrifter / bota / moste af Her V. Præsidenten för-
 nitima och vndergå widrigt och försmädeligit omdöme / så lå-
 ter jag mig doch icke affstreckia. Jag låter mig / säger jag med
 flit / icke affstreckia / utan fast mera vpweckias at sterpa min flit
 här utinnan: intet achtande andras widriga omdömen och af-
 wundzgift. Allt som Apostelen förmanar: *När wi giöre*
gott / låt oss icke ledas wid: ty wi skolom också i sinom
tid vpståra utan återwendo. *μη ἐκκακῶμεν;* wi stole intet
 låta thet onda och förtrekliga som oss möter / affstrecka och beta-
 ga hog och lust at framhårdigt arbeta på thet / som gott är. Then
 tiden kommer wel / at man får ther god frucht utaf. Gal. 6: 9

§. 133. Jag som så lider är intet allena / om thetta. Thet
 är som wise Hedningen säger / *omnibus placere difficillimum.*
 Kan ei heller Gud giöra allom i behag / mykit mindre en men-
 . . . / som lytelös icke är. Och hafwer Xenophon sagdt sant
 t. *Ref; Non facile est, ut reperiri aliquod opus possit, in
 quo nibu a quoquam reprehendatur. Est enim arduum ita quicquam
 perficere, ut non alicubi pecces, Quod si etiam sine aliquo errore
 quicquam peragat aliquis, difficile est non pati aut invenire aliquem
 iniquum judicem.* Consona habet Georg. Matth. König præfat.
 ad Gazophylac. *Latinitatis, Hoc, inquit, imprimis iis usu veni-
 re solet, qui libros edunt eosque in lucem protrudunt. Hic omnes
 judicare, omnes linguam acuere amant. Nemo est, qui non cen-
 sendi aut judicandi licentiam sibi sumat. Et sane haud aliter fieri
 potest. Qui enim librum edit, perinde facit ac qui juxta viam æ-
 dificat: talis enim aliorum judicia ferre vel invidus cogitur. Ut li-
 ber prodit, statim aliorum judicia, æqua an iniqua expectanda sunt.
 Hic optimus quoque vapulat. Nec teste opus: experientia veritatis
 merities id abunde testatur. Ne idem mihi contingat haud verend-
 dum est. Quod alii jam sustinere, mihi quoque paratum esse nul-
 lus ambigo.* Swillet alt jag ock mig förespådt hafwer / och thet
 före sdkt / med all Christelig åhoga / at förekomma sådant o-
 mildt omddöme vti mitt förspråk til Schibboleth. Men bekom-
 mit thet swårare / än jag hade förmodat. Swår öfwer ock
 monge rettsinte sig förvadra. Hafwer doch thet emot at hugna
 mig thet öfwer / at monge jemwel wackre / lärde och förnåme
 män tagit til tacka / hwad jag mehlödt i gott vpsåt giordt haf-
 wer. The thet ock nu i mongt mål sig rättat hafwa / sedan the
 sådana vplöfning och handledning fått hafwa.

§. 134. Hafwer altså / at ännu vprepa thet samma / intet
 warit

warit ett fremmande werck för mig at arbeta vti wårt moders-
 mål / och ther om bestedeligen skrifwa. Et heller hafwer jag
 ther med gångit öfwer mina francker / eller welat dierfweliga
 hafwa mina hand allestädes vti sedet / som hans ordasolek om
 mig lyder. Utan thet hafwer warit / är / och blifwa skal / så
 lenge anden är i mig / och jag henderna röra kan / mitt eget
 werck / och intet hans.

§. 135. At jag thetta om mitt arbete berättar / sker intet /
 som skulle jag therigenom söka mig sielfwer rofa. Jag haf-
 wer intet glömt bortt thens wisastas förmaning : låt en an-
 nan lofwa mig / och icke tin munn / eh fremmande / och
 icke tine egne lepper : och ho kan bestå för afwund? Ordsp.
 27: 2, 4. Jag söker icke effter min pris : then är wel til
 som ther effter söker och dömer / säger jag med min Chri-
 sto / så Han sina försmådare swarade / Joh. 8: 50. Sade doch
 Apost. Paulus ; Thenna hemlighet är mig genom yppen-
 barelse förtunnad (nemliga om Christi och the trognas sam-
 warande och delachtighet) / som jag tilförena med få ord
 skref. Af hwilko om i läsen / i mågen merkia mitt för-
 stånd i Christi hemlighet / Eph. 3: 3, 4. Så må jag swnd-
 och strafflöst säija ; angående wårt Swenska tungomål / haf-
 wer jag ther yppå arbetat langt öfwer trettiso åhr. Och huru
 wida jag ther yttman är kommen / och någor framsteg giordt /
 kan af mitt Schibboleth , och andra mina Swenska skrifter
 och böcker merkias / om jag ther vti något förstånd hafwer eller
 intet. Är ther förstånd / så är thet intet af mig / vthan af Gu-
 di / af hwilkom all god och fullkomlig gåfwa kommer
 ofwan effter / Jac. 1: 17. Men af Gudz nåd är jag thet
 jag är : och hans nåd hafwer icke säfengt warit i mig :
 utan

vtan jag hafwer mer (ju så mykit) arbetat som the alle:
 doch icke jag / vtan Gudz nåd som i mig är / 1. Cor. 15: 10.
 Jag wore heller död / än at någor skulle min berömdelse
 om intet giöra / c. 4. v. 15. Men Gudi ware tack för si-
 na osäjneliga gåfwo! 2. Cor. 9: 15. Och må jag wel tad-
 löst bruka Gamaliels ord; låter thesfore mig betänna. Ne-
 thetta råd (werck) af menniskiom / så warder thet wel
 om intet. Men är thet af Gudi / så kunnen i icke slå thet
 neder / så framt i welen icke finnas strida emot Gud /
 Apostg. 5: 38, 39.

§. 136. Låse Her V. Præsidenten förthenksul / i sin öfriga tid /
 ther Gud honom någon vinner / wår Swenska Bibel stiteltiga /
 såsom jag. Ty sell är ju then / som icke sitter ther the be-
 spottare sittia; vtan hafwer lust til Herrans lag / och ta-
 lar om Hans lag både natt och dag / efter Konung Da-
 widz utsago / Pl. 1: 1. Och huru han / som doch en Konung
 war / och hade mykit at sydzla / studerade natt och dag i Her-
 rans Bibel / kan man stönja af hans etthundrade nittonde psalm.
 Ty må Her V. Præsidenten icke stiuta på embetes sydzlor / at
 han ther igenom hindras at låsa Bibelen. Som här tils skedt
 är: hwilket thenna hans skriff nogsamnt betyggar. Komme sedan
 och gripe mig ann. Låte i medeltid mig blifwa uti mitt egente-
 liga werck och mine hemsydzlo; och hafwe han intet sina hand uti
 thet sod / som han ingen rett til hafwer. Swar ifrå han kom-
 mer / såsom then ther warder brender om singren: som intet
 min / vtan hans mer än myndig ord lyda.

§. 137. Jag kan wel förvt gifa til / hwad för vndflycht han
 tager. Han warder skyllande på then som hans utkast hafwer
 affskrifwit. Så är then vndflychten såfeng: så framt han ey
 wil

wil säija / at någor af hans ringa tienare har affskrifningen förrettadt. Ware ho then wil / så borde then ju taga noga i acht orthographien; eller skriffsettet / samt bötjesserna in numeris, casibus & personis. Enkannerliga i ene sådana skriff / som alment igenom trycket utgifswe angående skriffsettet. Helst som ther om allena twistas. Helst som han ther uti ganika heffigt och försmädliga angriper andra för the icke skulle skrifwa rett; the ther intet så dumme och enfaldige äro som han tror. Ju borde han åt minsto se på thet sidste correcturet. Han bor icke så langt ifrå trycket. *Ex litera scripta manet*: och ther effter dömer man. *Reservationes mentales* dogä intet. Icke heller kan han med stål föregifwa / at han hafwer endast warit bekymrad om saken / och icke så noga om orden / när meningarna äro klarligen förestellta. Meningarna skola ju inhemtas af orden och skriften. Och här öfwer ärom wi komme til mangels med hwar andra / nemliga öfwer orden / bokstafwerningen och målsnudet. Skal then som är bekymrad om saken / då han talar och skrifwer / så tala och skrifwa helt oartigt / orett och totot? Förthen skul wenta alle billigt af then / som andra wil lära och underwisa / ja hota och försmäda / at han gifwer them effterdöme / at såsom han gör / så skola ock the göra. Kiäre / huru kan then lära andra siunga / dansa / sehta / rida / loka / sy kläder / som sielfwer sådant aldrig lärdt hafwer? Huru wil then lära andra tala / som sielfwer stannar och illa talar?

Quæ culpæ soles, ea tu ne feceris ipse.

Turpe est doctori cum culpa redarguit ipsum

Utt hwad tu lastar sielf / ther wid stor ledsno bär.

En lärar' har stor skam / när han sielf brotzig är.

Cato l. 1. distich. 30. Lär först sielfwer / förmanar rethliga

Sirack

Sirach, förr än tu andra läter: hielp dig först sielfwan/
förr än tu andra läter/ c. 18. v. 19, 20.

§. 128. Men afwunden / afwunden hafwer regerat alt för-
stareft / och förblindat honom. Then lasten är intet vpkom-
men i går eller förrgår i Swea- och Siötha rike / ei heller vp-
höret i morgon eller öfwer morgon / Gud bätrat! Och må jag
här införa / hwad som hans Åhrewyrdighet Ryrkioherden i Rid-
darholmen / Her Johan Ekendahl mig berättat hafwer / at när
Ryrkian thesammasådes år 1713. hwitlimades / befans vp
vnder hwalfwet med gammul munk stil och röd ferg på sielfwa
hwalfwuren skrifwen efterföljande skrift:

Sex fuerunt, sunt, eruntque causa malorum in Suecia.

1. <i>Proprium commodum.</i>	2. <i>Latens odium.</i>
3. <i>Contemptus legum.</i>	4. <i>Negligentia communis boni.</i>
5. <i>Favor improvidus in exteros.</i>	6. <i>Pertinax invidia in suos.</i>

§. 129. Jag skyndar här med til slut: och lemna Eder /
Welborne Her V. Præsident, min gamle gode wen och elskeli-
ge broder / såsom en trogen Herrans tienare / som ännu af alt
hierta är öm om Eder welsferd något at tenckia vppå. Andoch
jag hafwer i Christo en stor tröst / til at biuda dig thet tu
bör giöra. Doch litwel för kärleken skul beder jag hel-
ler / Philem. v. 8, 9. At Her V. Præsidenten wille låta Si-
rachs trogna och helsosamma förmaning lenda sig til rettelse /
så lydande; Låt dig icke tyckia för klok wara / så at tu straf-
far hwar man / at titt löf icke förfahlnar / och tin frucht
förderwas / at tu ock en gång warder såsom ett torrt trä /
och hwad ther mer följer / c. 6. v. 1. &c. Och at Her V. Præ-
sidenten wille doch låsa wel öfwer och betrachta Konung Dawidz
seintonde

semtonde psalm; ther Konungen gifwer sig i andanom i tal med sin Gud / och steller före ett sådant spörsnål; Herre ho skal bo i Tine hyddo? Ho skal blifwa på Titt helga berg? Så får han swar af Herranom; som nemner och beskriwer them med sina egenskaper. Ibland hwilka then ock är / som med sine tungo icke förtalar / och icke giör sin nästa ondt; och sin nästa icke stemmer / v. 3. Si / en sådan skal bo i Gudz hyddo: en sådan skal blifwa på Gudz helga berg: en sådan skal blifwa wid sig / *non movebitur, e domo Dei non deturbabitur* v. 5. Swar skal tå then stadna / som misbrukar sina tungo til andras förklenande och stemmande? Låt samwetet döma. Är thet förqwasadt / så dömer Gud.

§. 140. Skulle thetta mitt heders förswar hafwa vndertiden varit med salt bemengt / som Apostolen talar Col. 4: 6. jag wille säija / något ampert och förskarpt / så hafwer jag most lempa mig effter then jag har haft at giöra med. Her V. Præsidentens egen regel lyder så; *amaris pharmacis amara bilis proluatur*. Propheterna / Apostlarna / ja Kristus sielfwer talade gerna ljufliga; the talade ock skarpeliga; alt som then war til kynne och sinne / som the hade at giöra med. Hedren / hedren / jag menar ett gott namn och rychte / är allom ett kiärt ting. Låt ingen förachta tig / lade Paulus til / tå han så skref til sin lärjunga Titum; sådant tala och förmana / och straffa med fullt alswar / Tit. c. 2. v. 15. förthenstul hafwer jag med Paulo, lagdt mig all winning om / at hafwa ett obesmittat samwet in för Gud / och in för menniskior altid / Apostg. 24: 16. Beslitande mig gerna om at wara o straffelig och oberyctad / som samme Apostel wil man skal efftersträfwä / Tit. 1: 6. Thet heliga embetet / och then som thet

thet förswarlige förer / när wi icke hafwe wårt wifstande och bor-
 gare rett i Juda: Turcka: och Hedninga land / utan i Christi-
 na land / moße icke så förachtadt blifwa. Och mig hoppas
 wara i then hopen / som Paulus tilligger heder / så han säger :
 the prester som wel förestå / skal man holla wara dubbel
 heder werde / mest the som arbeta i ordet och lärdomen
 1. Tim. 5: 17. Och hafwer Hedningen wel jagdt; *negligere*
quid de se quisque sentiat, non solum arrogantis est, sed etiam omni-
no dissoluti, Cic. l. 1. Offic. och ännu båter then som på Chri-
 steligit wis förestelte Ciceronis bol / jag menar / Ambrosius;
duo sunt tibi necessaria; Conscientia & Fama: Conscientia propter
Deum: Fama propter proximum.

§. 141. Theßytan behagade Her V. Præsidenten påminna
 sig hwad Christus / så en af tienarena gaf Christo en kindpust /
 swarade; hafwer jag illa talat / så witna om ondt; haf-
 wer jag wel talat / hwi slår tu mig? Joh. 18: 22, 23.
 Hafwer jag icke uti mitt Schibboleth öfwer alt wifadt the gam-
 las sett at skrifa / och at binda orden; och ther gifwit skäl til/
 och ther til weldeliga styrkt? Hafwer jag icke uti the tv mål /
 som wi begge twistoms om / brukat största wahrsamhet / sacht-
 modighet och beskedelighet? Och i thy jag går ifrå Her V. Præ-
 sidenten, lider ingen i någor måto på ett kopparundstyckes wer-
 de / än siderrå heder: at ännu yrethet samma. Och si / ther-
 före skal han grymmeliga rusa på en såsom en biörninna / then
 ungarne ifrå tagne äro. Doch wil jag / genom Gudz nåd / wa-
 ra tolig. *Tolerantia enim tutissima semper est ad prosperum even-*
tum via, Gvevar. Horol. Princip. l. 1. c. 38.

§. 142. Fast jag uti mitt Schibboleth och annorstädes / an-
 gående öfwerdådiga synder / hwarföre wårt låra fädernesland
 så

så hårdeliga straffas / hafwer i förmågo af embetet / när tilfelle
 ther til gafs / most skerpa min penna / Timotheus hafwer longt
 för halfft annat twiend åhr sedan / wandrat alla werldennes wäg.
 Then gansta strenga förmaning han fick af Apostelen Paulo,
 står ännu för oss / til hwilken jag ock mig med dyr ed förplich-
 tat hafwer then at obrotzligen efterkomma / så sant Gud mig
 skal hielpa til lif och fräl. Förmaningen lyder så: Så för-
 manar jag nu för Gudi och Herranom Jesu / then ther
 döma skal leschwande och döda i sin tilkommelse och i sitt
 rike. Predika ordet. Halt vppå i tid och otid. Strafs-
 sa / truga och förmana med all sachtmodighet och lär-
 dom. Ty then tid skal komma / at the icke skola lida
 helsosam lärdom. Utan skola effter sina egna lustar försam-
 la sig lärare effter them tlijar i öronen. Och skola wenda
 sin ögon ifrå sanningen. - - Men tu war waken i all
 ting. Lid och ymgell: gör en ewangelist predikares
 werck / utretta titt embete redeliga / 2. Tim. 4: 1. ff. Än-
 nu gamlare är thenna Gudz allwarssamma förmaning: Kopa
 trösteliga: spar icke: vphåst tina röst såsom en basun: och
 förkunna mino folcke thetas öfwerträdelse / och Jacobs
 huse thetas synder / Esa. 58: 1. Then icke blind / och döf
 är / ser och hörer ju / huru öfwerdådigheten på några åhr haf-
 wer tagit öfwerhandena; och wil lika som täfla med Gudz
 straff / hwilketthera skal få öfwerwigtene. Ther är wel sant;
 slika / och kan ske / större synder gå ock i andra lender i swang.
 Men så hafwer then helige och rettferdige Herren zebaoth be-
 gynt sopta i wårt land: och när Han här hafwer sopat så mykit och
 så lenge / som i wechtarenas råd beslutit är / och i the Heli-
 gas tal rådslagit / Dan. 4: 14. går han sedan med sin qwast
 til annat land och rike. I medel tid måge wi med röstwarens

på korset bekenna ; Thet är wel rett med oss/ ty wi lide
thet wåra gierningar werda åro/ Luc. 23. 41.

J. 143. Skulle nu wår faderfader och fadermoder striga vp/
och se och höra wårt präal och pracht och wårt högmod / och andra
starcka hemsynader / skulle the mena wi wore ett fremmande af-
gudahedniskt slächte / och icke theras barn och barnabarn. Så
wanflechtoms wi åberliga. Ty then öfwerflödiga selflydin-
gens fördubbling / och thet i mong ord onödiga h / hafwer in-
tet giordt mitt werck så misshageligit. Utan / thet hafwer giordt /
at jag af en gudelig embetes nit / hafwer gått något hårdt
vppå Swea barnas vppenbara / öfwerdådiga och starcka syn-
der. Wil och then ogudachtige icke omwenda sig / åro
icke min / utan Herrans Zebaoths ord / ifrå sitt ogudachtiga
wesende och wågar / så skal han för sina synder skul dö ;
men tu hafwer frijat tina siäl / Ez. 3: 17, 18, 19. Al
thet är intet til giörandes om godz och penningar ; utan om
siälar. Then siälen mig Skaparen gifwit hafwer / then med
Jesu blod renad är / tencker jag / med Gudz nåd / obrotliga
holla / tills Skaparen henne igenfordrar. Jag hafwer ingen
siäl at mista. Jag kunde wel / om jag ginge med kött och blod
til råd / också / som monge predika liusliga / och winna gunst
hos höga och mera med. Men hwad hielper thet nu men-
nistionne / om hon förwerfwar hela werldena / och får
doch skada til sina siäl ? Eller hwad kan menniskian gif-
wa / ther hon kan igenlösa sina siäl med ? Matth. 16: 26.
Jag kan / Gudi åbra ! med gott samwet / och alla rettfintas
bifall / bruka Apostelens ord ; Predikar jag nu menniskiom
eller Gudi til wilja ? Eller söker jag teckias menniskiom ?
Hade jag här til dags welat teckts menniskiom / så wore
jag

jag icke Christitienare / Gal. 1: 10. Wi hafwom icke vni-
gäts med smekligom ordom / såsom i weten / icke heller
med tilfelle til girighet; Gud är theß witne. Hafwom
icke heller sökt pris af menniskiom / 1. Theß. 2: 5, 6.

§. 144. Nog hafwer jag läsit i Bibelen / at Gud hafwer
straffat dumma predikanter / och kallat them blinda wechta-
re och tyfsta hundar / som intet kunna straffa / Esa. 56: 10.
Och at sadane med sina lösa predikningar hafwa predikat
folcket vtu landena / Jerem. Klagow. c. 2. v. 14. Men al-
drig hafwer jag läsit / at Gud hafwer straffat skarpa predikan-
ter. Nog hafwer jag läsit / at åhörare hafwa lastat / straffat
och förfölgt skarpa och nitelstande lagspredikanter: hafwer ock
ther hos läsit / huru the sielfwe ja hela landets inbyggjare äro
ther öfwer af Gud hårdeliga straffade wordne. Men theremot
hafwer jag ock läsit / huru Gud hafwer vpmuntrat predikan-
ter / at / vtan anseende til personen / ropa trösteliga / och ställa
syndarenom theras synder vnder ögonen. Ty sade ock Micha;
jag är full med kraft och Herrans anda / full med rett
och stardhet; at jag förkunna thor Jacob sin öfwerträdel-
se / och Israelsina synd. Så hörer doch thetta i höfwidz-
män i Jacobs hus; och i Förstar i Israels hus / c. 3: 8, 9.
Hafwer ock läsit; när Gud hafwer varit när at komma med
sitt straff; hafwer han ock vpreckt och vtrustat nitelstande pre-
dikanter / som weldeliga hafwa predikat jemwel på the storas
och weldigas synder. Thet blifwer ther wid: när presten haf-
wer och rett framförer och lempar Herrans ord / så är thet in-
tet hans ord och sak / vtan Herrans ord och sak. Lider han
therföre, lemne thet til Gud / och tacke Gud för then delen. Han
tröster sig af Herrans Christi ord / som sade; Salige ären i

när menniskiorna försmåda och förfölja eder / och säija
 alt ondt emot eder / ljugande för mina skul. Glädiens
 och frögden eder / ty edor lön är stor i himmelen. För
 ty the hafwa sammalunda förfölgt Propheterna / som
 hafwa varit för eder / Matth. 5: 11, 12. Hwar om i min
 Dawid och Nathan.

§. 145. Jag hugnar mig ock af alt mitt hierta / at jag ock
 i thetta är min Frelfare lik. Han klagade / som Dawid bety-
 gar en sådana klagan; Om min fiende skemde mig / wille
 jag thet lida: och om min hatare trugade mig / wille jag
 giöma mig bortt för honom. Men tu äst min skalbro-
 der / och min kende wen. Wi som wenliga ymginges in-
 byrdes med hwar annan / och wandrade i Gudz hus til-
 hupa / Ps. 55: 13. A. Hafwe wi icke en gansta long tid varit
 betste wänner? Ymgingoms wi icke såsom sätaste bröder? Al-
 drig föll ett ondt ord of emellan. Hafwer jag icke elskat och
 hedrat honom? Hafwer jag icke berömt honom i mitt Schib-
 boleth? c. 6. §. 12. c. 11. §. 4. och i min Sabbathz Ro. p. 2.
 c. 30. §. 23. p. 1293. Och nu skal thenna lumpna sielfhydin-
 gens fördubbling icke två penningar werd / sönderlita thet
 starcka wenskaps bandet / och gifwa tilfelle til bitterhet / hädelse
 och försmädelse. Men ho thor säija / at sådant sker utan
 Herrans befallning (tillåtelse?) Klagow. 3: 37. Så låter
 jag mig nöija med Herrans wilja. Warande säker / at för
 hwart försmåde ord thet jag ofsyldigt moste lida / skal min kro-
 na i Gudz rike med kostelig perlor beprydd warda. Sade ock
 Lutherus; At han intet wille taga alt werldsens goda /
 åbro och lof för sina motståndares försmådande. Ty
 thet skal / sade han / wara min skions krona af gull och
 ädla

Ädla stenar/ t. 6. Jen. f. 62. Scriver. Gotthold Cent. 2. Medit. 8.

§. 146. Jag lider hwad jag kan therföre / och Gud tillåter. Jag är ei bättre än Herrans Propheter och Apostlar / och andre oförskreckte och nitelskande Herrans tienare / ja än Herren Kristus sielfwer. Thet hafwer så warit i alla werldens tider; och thet blifwer ock ther wid. Ty werlden är sig altid lik; hon blifwer intet bättre / hwad hon blifwer slemmare och argare; som Gudz Ande betygar; the äro honom gramse / som them yppenbara straffar; och hafwa en styggelse wid then som helsosamt lärer / Amos c. 5. v 10. Hade Her V. Præsidenten blifwit en Herrans tienare / som han en lärdriftig och fritalig man är / han hade wel intet gifwit mig i thetta stycke effter / at utän anseende til personen / ännu skarpere predika och straffa / än jag / thet effter Andans drift / gör. Thet är en ewig sanning / som Salomo säger; then som til then ogudachtiga säger; tu äst from / honom banna menniskiorna. Men the som straffa honom / the behaga wel: och en rit welsignelse kommer öfwer them / Ordsp. 24: 24, 25.

§. 147. Hafwer jag altså för thet öfriga / som jag i börjon §. 26. sade / när jag sakena rett betencker / stor orsak / at slitigt tacka Her V. Præsidenten. Ty han hafwer här igenom gifwit mig en starck drift / at skarpa min hog och slit / til vårt ädla tungomåls yttermera rykt och ypretthollande. Jemwel må jag billigt hembära andra mina misgynnare och fiender hörsam tacksäijelse för mykit gott bewist. The hafwa gifwit mig starck anledning och påminnelse / at närmare holla mig til min Gud: gudeligare bidia: andectigare sunga: slitigare läsa Konung Dawidz

Dawidz psaltare: beghimnersammare bewaka mitt embete: mera lära wara tolig / ödmint och sachtmodig: mera wahrsam i mitt tal och min wandel: mera försichtig at se til med hwem jag umgås och talar. Mera betenckia och åtlhda Sirachs goda råd; Håll tig wenliga med hwar man: men betro nepliga enom ibland tyfende. c. 6 v. 6. Med ett ord: The förmå och drifwa mig til / at Christeligare leswa; Så at jag med goda gierningar må igenstoppa munnen på mina illwiljare / 1. Pet. 2: 11.

§. 148. Jag hafwer ock fått påminnelse / at ännu studera öfwer hwad Christi och Apostelens förmaningar hafwa at innebära: them man i hela sin lifstid intet utstudera kan. Christi förmaning lyder så; esker edra owennar. Welsigner them som eder banna. Giörer wel emot them som eder hata. Beder för them som giöra eder skada / och förfölja eder. På thet i skolen wara edar Faders barn / som är i himmelen / Match. 5: 44. 45. Apostelens ord lyda så; Thetta är nåd / om någor för samwetet skul til Gud hafwer bedröfwelse. Ty hwad pris är thet / om i för edra misgierningar skul slagne warden / och liden? Men när i för welgerningar skul liden / och hafwen tolamod / thet är nåd för Gudi. Ty ther til ären i kallade / esfter ock Christus led för oss / låtande oss en esfterdömmelse / at i skolen esfterfölja Hans fotspor. Hwilken ingen synd giordt hade: och intet bedrägeri wardt funnit i Hans munn. När han bles bannad / bannade Han intet igen. När han led hotades Han intet: utan stelte til then (hemden nemner intet Apostelen) som rett dömer / 1. Pet. 2: 19. &c. När i för welgierningar skul liden / sade Apostelen. Thet är ju welgierning / som en nitel-

skan

stående Herrans tienare gör / så han / i förmågo af embetet /
 med sin stora olågenhet / wil omwenda the onda / göra them
 med fruchtan saliga / och rycka them utu elden / som A-
 postolen Judas talar / v. 23. Och afwenda Gudz swåra straff
 ifrå honom / land och rike. När han så lidern och är tolig / si
 thet är en stor Gudz nåd. Jag hafwer ock i wercket rönt Gudz
 nåd / i thy jag ännu så högt elskar och wyrdar Her V. Præsi-
 denten för the ogemena gåfwor / sinrik lärdom / och flera stora
 förmohner Gud honom förlånt hafwer ; som jag elskaden för
 trettio år tillbaka i Stockholm / så wi begge i tysthet och
 Herrans fruchtan lade grunden till vår Psalmboks förbättran-
 de : hwat om på ett annat ställe.

§. 147. Och hafwer jag rönt Konung Dawidz dristiga för-
 tröstan icke heller hos mig hafwa felat / som sade ; Herren är
 min hielpare ; och jag wil icke fruchtas : hwad kan en men-
 niska göra mig ? Pl. 56: 12. 118: 6. Hafwer och aldrig kändt
 inneboende Andans werckan krafftigare / och hiertas innerliga
 glädie ymnigare / hugneligare och frimodigare / än som på the
 tiden / så misgynnare och följare hafwa sökt mig förölempa /
 wanfrågda / och allt ondt tilskynda. Fordom när jag war yng
 och förstog mig intet på werldens swel / och för än jag wardt
 hema med min Gud / och kunnog om korsets hemlighet / förun-
 drade jag mig storliga / när jag las eller hörde om Apostlarnas
 at när the word hudslengde / gingo the ut ifrå Rådet
 med frögd / Apostl. 5: 41, 42. Och at the omwende Judar /
 (Judar jäger jag / som äro myktit effter penningen) ledo med
 frögd theas ågodelars försköfling / Ebr. 10: 34. Men
 sedan jag / genom korsket / wardt mera kunnog om then elaka
 werlden / och mera uplyst i Gudz ord / och närmare bekant med
 min

min Gud / hafwer jag ock med allan glädie förspordt / Gudz
ords sanning / och korsets söta krafft. Så at jag tryggeliga kan
bruka Konung Dawidz ord ; thet är mig lufft Herre / (quod
affixisti me) at tu hafwer plågat mig / Pl. 119: 71. Och
Apostelens Pauli ; Såsom jag hafwer lidit / och försnä-
dat varit / hafwer jag änta varit wid god tröst i mi-
nom Gudi / 1. Theff. 2: 2. Ja / ännu som mer är / jag haf-
wer ock med förvundran i wercket sunnit Dawidz ord wara san-
na / som sade ; När Tu förnedrar mig / Herre / gör Tu
mig storan / Pl. 118: 36. Hwarföre jag Tig / min gunstige
Gud / af hertat åhrar / tackar och lofwar / Amen!

§. 148. Binner Gud mig lifstiden / och jag hafwer emne /
och får tilfelle / så skal thet vara min glädie / och mins hertas
nöije / at göra Herr V. Præsidenten och thes anhöriga alt gott
och thet af vprichtigit sinne som jag förr mitt sunnelag emot
honom förklarar hafwer §. 32. Och ännu förklarar. Gud /
och wårs Herras Jesu Christi Fader / hwilkom ware
pris i ewighet / wet at jag icke linger / 2. Cor. 11: 31.
Men Herren föröke Eder / och låte kärleken öfwerflöda
inbyrdes / och til hwar man / såsom wi ock äre til Eder.
At edor hierta måga styrckt och ofrasseliga blifwa
i helighet för Gudi / vti wårs Herras Jesu Christi til-
kommelse / med all Hans helgon Amen! 1. Theff. 3: 12, 13.
Imedel tid wender jag mig luteligen til min Gud / och herteliga
och innerliga beder. Hör doch / och försnä / Herre / icke
mina fattiga bön / som allenast på Tina barmhertighet
drifstar / Judith. c. 9. v. 17.

§. 149. Så hafwer thet Tig min Herre och min Gud / wa-
rit behageligt / at låta mig få min dryga del ibland them som
warda

warda förhatade / förfolgde och försmädde. Mina synder haf-
 wa longe mera förskyllat. Förlåt mig them af Tina stora
 barmhertighet / för Tins Sons Jesu Christi skul! Men
 vppå Tig / Herre / tröster jag. Hielp mig ifrå mina för-
 följare / och vndsett mig a). Jag hoppas vppå Tig / och sä-
 ger / Tu äst min Gud. Min tid står i Tina hender. Hielp
 mig vru mina fiendar hand / och ifrå them som mig förfölja.
 Herre / låt mig icke til skam warda ; ty jag åkallar Tig b).
 Tala i mine sak / och se vppå hwad rett är. Beholt min
 gång vppå Tinom stigom / at min steg icke slinta. Jag ro-
 par til Tig / at Tu Gud wille höra mig. Bödg Tin öron til
 mig / hör mitt tal. Bewisa mig Tina vnderliga godhet / Tu
 theras Frelsare / som trösta på Tig c). Herre wisa mig Tin
 wäg / och led mig på then retta stigen för mina fiendar skul.
 Gif mig icke vti mina fiendar wilja : ty falsk witne stå emot
 mig / och giöra mig orett skamlöst d). Förlån Tins Helga
 Andas nåd / at jag hafwer Tig af hiertat kär : så är jag ther
 wiß vppå / at ock thetta skal tienna mig til thet betsta e). Gif
 mig / min Jesu / Tu som wägen äst / at jag wandrar troliga
 i Tina wägar / at the Tig / min Gud / behaga : så wet jag
 Tu gör thet / at ock mine owener warda til fridz med mig f).
 Lär mig / och styrck mig ther til / at jag låter mig hierteliga
 wårda om then fattiga. Så är jag försäkrad / at Tin löffte
 på mig fullbordas ; at Tu hielper mig i then onda tiden : at
 Tu bewarar mig : och holler mig i lifwe : och låter mig
 gå wel på jordenne : och gifwer mig icke i mina fiendar wil-
 ja g). Låt mig aldrig förgåta / Herre Jesu / Din trogna för-
 maning / at wi skole elska wåra owener : welsigna them som

a) Pl. 7: 2. b) Pl. 31: 15, 16, 18. c) Pl. 27: 5, 6, 7. d) v.
 11, 12, 13. e) Rom. 8: 28. f) Ordsp. 16: 7. g) Pl. 4: 2, 3.

„öf banna: görä wel emot them som öf hata: bidia för them
 „som öf görä skada och förfölja h). Klött och blod / och then
 „stolta och hemdgiruga werlden kunde thet mig icke yppenbara/
 „lära / och ther til styrckia; utan hwar och en af werldsens barn
 „råder / påstår och säger; Tu skalt elka tin nästa / och hata tin
 „fienda. i). Och åter; såsom man gör mig / så wil jag göra
 „igen / och wedergella hwarjom och enom hans gierning / k).
 „Men Herre Jesu / Dig wore åbra och tack för en annor läro!
 „Tu hafwer såregått öf med Ditt egit exempel. Tu åst gån-
 „gen i döden för öf / så wi ännu wore syndare och Eine owe-
 „ner / l) jemwel ock på korset bedit för Eine argesta fiendar
 „och försmådare. Ty är lärjungen icke öfwer mestaren / och
 „icke heller tienaren öfwer sin Herra. Thet är lärjunganom
 „nog / at han är såsom hans mestare: och tienarenom / at han
 „är såsom hans Herre. Hafwa the kallat husbondan Beelze-
 „bub: huru mykit mer skola the kalla hans husfolck? m). Så
 „må ock jag / som är en stor syndare / gifwa mig til fridz / när
 „jag förachtad / förhatad och försmådd warder. Men såsom
 „thetta är fast thet swåresta i wår Christendom: ty wi äre klött
 „och blod / och til hemdgirighet och alt ondt förmykit benägne:
 „så hielp och styrck Tu mig / o Jesu / med Ein Helga Anda /
 „at kunna efterkomma hwad Tu budit hafwer. Tu åst ju then/
 „som werckar i mig både wilja och gierning effter Ditt goda be-
 „hag n). Tu hafwer ju försåkrat / när Satan lindpustade Pau-
 „lum, at Ein krafft är mechtig i the swaga o). Si jag är
 „swag / ah styrck mig swagan! Tu bor / o Jesu / genom trona
 „i mitt hierta p). Låt Ein lidandes och tolmödighets krafft
 också

h) Matth. 5: 44. i) v. 43. k) Ordsp. 24: 29. l) Rom. 5: 8.
 m) Matth. c. 10: 24, 25. n) Phil. 2: 13. o) 2. Cor. 12: 9.
 p) Eph. 3, 17.

också ther bo : at jag toleliga lider föracht / försmädelse och
 förföljelse ! Och hwi må jag ei toleligen lida / när jag betenc-
 ter / huru obegripelige Gudz Domar / och oransafelige Gudz
 wägar äro q) jemmvel i thetta. En när Eu / Herre / någon
 förnedrar / så gör Eu honom storan. r). Och ther til skal ock
 wönnen och afwundzmennistian mykit hielpa. Skulle *Joseph*
 blifwa en stor landsens fader öfwer hela Egypti land / så moste
 hans egne bröder förföljan och försäljan : så moste hans Her-
 ras Potiphars hustrus arga lögnachtiga tunga ther til förbiel-
 pa. s). Skulle *Moses* blifwa Eins folcks anförare / och tro-
 gen i alt Eitt hus t) : så moste han först kastas i elkwen / så
 moste han sedan wr Pharaos hoff / och komma i lifsfähra och
 ther til wpennas i öknenne i fyratio år u). Skulle *David*
 blifwa en man effter Gudz sinne och hierta v) : skulle han af-
 bilda Gudz Son i lidande : skulle han dychta / sammansettia
 och lemna öf herliga tröstepsalmar / och hugswala öf wti wär-
 bedröfwelse / förföljelse och elende / så moste hans egen swär-
 fader Saul / och hans egen son Absalom honom förfölja : så
 moste Doëgs och Simei förgiftiga tungor göra mykit til sa-
 ktena. Skulle *Daniel* komma i stor nåd hos Konungen i Per-
 sien / moste Konungens Råd och flere herrar / och theras för-
 giftiga tungor skynda honom i leijonakulona w). Skulle
Mardocai warda wptagen wr stöfftet / och komma i digert an-
 seende hos then mechtiga Konung *Abasweros* , moste *Haman*
 med sin förgiftiga tunga thertil weldeliga hielpa x). Skulle
Paulus blifwa en stor förtalningenes lärare / moste han stör-
 tades under af hesten. Skulle han warda Herrans Jesu / wtkorada

q) Rom. 11: 33. r) Ps. 18: 36. s) 1. Moseb. 37. och 39. t) Ebr.
 3: 5. u) 2. Moseb. 2. v) Apostg. 13: 21. w) Dan. 6. x) Esth.
 c. 4. &c.

„redskap / och bära Hans namn för Konungar och för Israels
 „barn / så måste han först gå i the Christnas schola. Scholen
 „war thenne; Ty Jag skal wisa honom / hwad han lida skal för
 „mitt namn skul / sade och gjorde Tu / min Jesu y). Och hwad
 „görs mig mera witne behof? Ett egit exempel är witne nog.
 „Tu wittnar ju sielf; Skulle icke Christus sådant lida / och se
 „dan ingå uti sina herlighet z). Ödmuktade Tu Dig icke sielf /
 „wast lydig in til döden / ja / til korsens död. Therefore hafwer
 „och Gud förhögd Dig / och gifwit Dig ett namn / thet öfwer
 „all namn är. At i Jesu namn skola sig böija all knä / theras
 „som i himmelen / på jordenne och vnder jordenne äro. Och
 „alla tungor skola bekenna / at Jesus Christus är Herren Gud
 „Fader til äbro a). Jag war / min Gud / fast ringa och för-
 „achtad i mongens och i min egen ögon. Dig hafwer doch /
 „min gunstige Gud b) / varit behageligit til at vpretta mig ur
 „stoffet / tilreda mig i moderlifwet / och vifora mig förr än jag
 „af modrenne född wardt til Din enskylda tienare c). Och som
 „jag ther til af mig sielfwan war obehawem; ty hafwer Tu
 „fördt mig i Din schola. Och hafwer således behagat bereda
 „och vpemna mig genom mykit lidande och heffrig försöjljelse.
 „Men mig ther vnder mechteliga vppehollit / och nådeliga och
 „vnderliga frelsat: och ther jemte förlänt stora / och mycken af-
 „wund vnderkastade förmöhner. Hwarföre jag Dig nu / och i
 „ewig tid tacka skal. Och / som Tu holler mig ännu uti samma
 „strenga schola / så troor jag at Tu nu / som förr / menar ther
 „med mitt betsta. Ju på thet jag icke må högferdas och för-
 „häfwa mig; utan holla mig thesto närmare in til Dig: lära
 „wara uti all ting tolig / samt ödmukt och sachtmodig d), och
 mera

y) Apostg. 9: 4, 15, 16. z) Luc. 24: 26. a) Phil. 2: 8. II. b) Pl. 59:
 18. c) Jer. 1: 15. d) Joh. Arnd. Sanna Christend. l. 2. c. 17.

mera sådant / som jag nu icke kan weta och förstå. Så förlån mig / o Gud /
 Din nåd / at jag ligger dagliga i böner och hafwer mina trånga suckni-
 gar til Dig / them Tu icke förachtande warder: at jag förer en ostraffelig
 och wärfam wandel: förätter mitt embete redeliga; troligen tienar Dig
 och min nästa: anlegger mitt pund oförsumeliga / och beholler ett gott sam-
 wete. Tillåter Tu owonen och ilwillsanden mig yttermera ansettia och plå-
 ga / så warde Din wilse. Men ju mera the mig ansettia / ju närmare nalka
 Tu Dig til mig / och hör mina bön och yttag min suck / then Tu west jag
 dagliga beder / så lydande; Skapa Gud i mig ett rent hierta / och gif
 mig en ny wif anda; Förkasta mig icke bortt ifrå Ditt ansichte: och
 tag icke Din Helga Anda ifrå mig. Utan tröst mig med Dine hielp;
 och then frimodige Anden uppeholle mig: at jag icke faller i wanhoff / v-
 tan motte ännu lära ofwerträdarena Dina wägar / at syndarena måga
 omwenda sig til Dig e). Men Herre / wplåt Tu mina leppar / at min
 munn må förkunna Din pris. Och at jag kan / af Ditt ord och min e-
 gen förfarenhet / trösta them som i lika wederwerdighet råka. f). Så
 wet jag at ihetta lidande skal lenda mig til tröst och froma / och androm-
 jemwel til tröst. Och när jag således / igenom Dins Helga Andas kraft /
 hafwer kempat en god kamp / och fullbordat loppet / och höllit trona; så
 är jag ther wif uppå / at mig är här effter förwahrad rettferdighetennes
 krona: hwilka Herren mig gifwa skal then rettferdige Domaren. Men
 icke mig allenast / utan ock allom them / som elsta Din uppenbarelse / g)
 Amen / Herre Jesu / Amen!

S. 150. Thenna war min affunnings skriff til disputationen eller wewertalet i Luth, hwar om jag i begynnelsen S. 7. nemde.

Then Församling &c. &c.

S. 151. Så stref jag fram för V. Præsidentens bok då jag henne i wns dardånighet igenleswererade i Hans Majestets egna hender den 13 Jan. 1718.

Eders Kongl. Majestet hembär jag en alvanderdånigst tacksäjelse / som i nåder behagade låna mig thenna V. Præsidentens och Archiaterns Herre Urban Hiernes skriff. Hwar utinnan jag förnemtligt förnimmer / at han lastar och försmådar mig endast thesöre / at jag ei följer hans sett och skriffwer

e) Ps. 51:33. f) 1. Cor. 1:4. g) 2. Tim. 4. 7.

Kristwer orden / som han them Kristwer: til exempel, jagh / miigh / stor /
 frisdh &c. &c. Utan / jag / mig / stor / frid / &c. Dwar vti jag haf-
 wer å mine sido lärda / kloka och förnåma män / som så hafwa Kristwit
 longt för min tid / i thenna tiden; och thet af fasta skial. Så at jag ei
 är allena ther om. Och såt wara jag skulle ther vti hafwa feiat; så bora
 de han / som fordom min bedste wen / icke för en så ringa ting fara vt
 på mig och andra wackra / lärda och förnåma män / med försmådeller /
 och grofwa oqvådins ord. Som Eders Kongl. Majestets förordnin-
 gar wid domstolar och Cancelliet strengeliga / och wid stort straff til gids-
 rande / förbiuda. Och som han / och thet retteliga / påstår / at man bör
 blifwa wid priswerdigst i åminnelle Ed. Kongl. Majestets Herr Fadens för-
 ordning angående orthographien, som utferdades när then Nye Bibes-
 len skulle tryckias / af den 9 Decemb. år 1695. som i hans werck p. 13.
 införd är: så hatwer jag ther emor i ingen måto gått. Och kan hwar
 och en / som jemförer hans och mina skrifter ögonstenligen se / at så jag
 och flere med mig i the tv målen gå ifrå Bibelen / som intet stråfwer emot
 högstbemelte förordning / så går han i thenne skrift ther ifrå wel hundra-
 de salt mer: och thet utan någor skiallig orsak: som alt honom / wil Gud/
 ögonstenligen wisas skal. Nu effter Gudz ande förmanar / at wi icke stotom
 wedergella ondt för ondt / icke bannor för bannor / 1. Pet. 3: 9.
 Så wil jag / med Gudz hielp / blifwa ther wid. Och ther jemte trösta mig
 med Frelfarens ord / som sade; Lärjungen är icke öfwer mestaren /
 icke heller tienaren öfwer sin Herra. Thet är lärjunganom
 nog / at han är såsom hans mestare: och tienarenom / at han
 är såsom hans herre. Hafwa the kallat husbondan Beelzebub;
 myktit mer skola the så kalla hans husfolck / Matth. 10: 24, 25.
 Jag söker icke effter min pris: then är wel til / som ther
 effter söker och dömer / sluter jag med min Jesu
 Joh. cap. 8. 50.

Afkunningz skrifften /

som pag. 159. S. 150. nemnes:!

Then Församling i Lund i Gudi wår om Fader och Her-
ranom Jesu Christo. Nåd ware med Eder och frid/ af
Gudi wår om Fader och Herannom Jesu Christo.

2. Thess C. I. v. 1. 2.

DE then alwise och gode Guden hafwer igenom förnuftigt och
förståndeligit måhlföre icke allenast welat skija menniskior-
na ifrå ofkiälig diur/ utan och med thet samma binda menniskior-
na tillsammans/ är oförnekeligit. Hafwa förthen skul alle rettsin-
te achtat ena sådana gåfwo högt/ och sökt then med allan om-
sorg förwähra/ nyttia och yrtia. Och ju högre the uti ett rike
hafwa sig ther om winlagt/ ju mer är thet faststelt och med diger
wisshet och lycksalighet beprydt: Ja af androm/ jennwel fierran
staddom elstat/ sökt: och således heder/ styrkio och förmohn bekom-
mit: The forua Grekers och Romares wida frågda wisshet är
ännu hos alla lärda elstad/ och uti så små: som Högscholar
wyrdad/ och i theras måhlsinilde med mycken tid: och penninga-
kostnad sökt och lård. At förtiga thessa tidens lender och folck:
the ther genom sitt welartada tungomåhl andras sinnelag til sig
och sitt dragit/ och ther af ofskattbar froma bekommit. Wi haf-
we och then tiden öfwerleswat/ tå Engelens ord til Propheten
Zachariam lengst för thetta åro fulbordad/ så merkeligigen lydande:
Si/ the som Norr at draga/ the låtamin Unda hwil-
las i Norlandena/ Zach. 6: 8. Och rett tå bekomme wi/ ge-
nom GUDZ besynnerliga och vnderfulla driff/ här i wårt
Swea: och Gidtha land ett herligit/ mesterligit och i alla måt-
to nett och regelbundit språk/ som i wår Swenska Heliga
Bibel/ som i Högstprisslig Konung Gustaf Erichsons tid affsat-

tes och vtgick/ begripes. Så herligt och regelbundet/ at thet dukar vp emot the artigaste och regelbundnaste språk i hela werlden. Hwar igenom icke allenast thet almenna och enskylda borgeliga samheldet; utan ock then nära hemliga förening Christnom emellan/ then GUD Ande vnder Hofvudet Christo sammanbinder/ såsom anden the margfalliga och monga lemmar i en kropp sammanfogar/ bestyrckes och wid macht holles. Och som jag/ såsom en lem i Christo/ hafwer winlagt mig vt af barn- domen/ och ännu mera såsom en sådan lem/ then ther med GUD Ord hafwer at göra/ at thet androm rett lära/ är förpligtad at läsa HERrans Bibel/ så hafwer jag ju mer och mer förnummit samma GUD stora welgierning om vårt Språks Richtigkeit. Then jag förr ei wiste; ty ingen sade och lärde mig then: then/ kan icke/ ock icke monge wiste. Så at jag nu läs min Swenska Bibel med then achtsamhet/ vnderwising och förnötjelse/ som jag förr i min unga åhr wid Scholarna/ med stort beswär och icke liten bekostnad las Latinska och Grekiska böcker. Och hafwer therföre icke hollit fremmande ifrå mitt embete/ at thet i pen- nan författa och genom trycket alment göra genom ena bok/ then jag SCHIBBOLETH kallar. Och som jag/ effter GUD goda hand öfwer mig/ är hit kommen/ ther Konungen och theß Klocke Män äro församlade/ går jag med Högstbemeelte Konungz nådiga gottfinnande/ tillika med min rese Kamerat Låsmestaren i Skara / höglärde Mester Swen Wahlberg/ här vppå thet wanliga ställe/ ther all the lärdas twissmåhl skärstodas/ och i behörig Christlig sachtmodighet afgöras. Bediande här med hwar och en vnderdånigst/ tjensteligast och wenligast/ ther honom skulle tecknas afbryta några få stunder/ han kommer til sammanrum/ nestkommande 4 Jan. wil GUD. Och ther någor skulle wisa mig the måhl/ hwar vti jag har kunnat fela: så skal jag med
tacksam-

tacksamhet them erkenna och retta. Förmodande at han thet
 gör med sachtmodighet och Christelig beskedelighet/ utan bong /
 utan storm/ utan fördomelig bitterhet och försmädelse; som för-
 nuffrigt/ och ännu mer Christeligt folck icke anstår. Hafwer jag
 skial och rett/ så blifwer thet wel rett: icke thesfore at jag/ wore
 jag ock en Påfwe/ wil så hafwat: utan effter GUD/ som oss för-
 nufft/ skial och samweten gifwit hafwer/ wil så hafwat: at in-
 gen må thet emotsäija/ bestorma/ och biuda til at thet öfwer en-
 da kasta. Jag för blifwer för thet öfriga / hwarjom och enom /
 högrom och lågrom/ effter stånd/ och werde/

GUD d. 24 Decemb. 1717.

Buderdånigste/ ödmunkte och hörsamme tienare

Jesper Swedberg/
 Biskop i Skara.

Swenska Språket berettelse

Om sin åtskilliga ödnalag;

Och skyldiga tacksamhet för vpretelsen.

B Swearikes folck: til Eder jag mig wender;
 Så ock til Eder/ som besittien Stöta lender.
 Welsigne Eder Gud / och låte Edor lycka
 Allt framgiut yppa sig; men ingen plåga tryckia.
 Gud stille edor nöd och allan skada bote:
 Förlåne ro och frid; allt ondt yr landet rote.
 Så träder nu här fram/ hwar effter stånd och werde/
 Så man: som qwinnotidn/ så lekman som the lärde;
 I skolen något nytt af minom munn få höra:
 Mitt öde ärnar jag förtelja och lungidra.
 Helti huru thet en tid har mechta widrigt warit;
 At slitt från hedenhds mig ei är wedersarit:

Jag war för hundra åhr/ och något mer tillbaka/
 Så prechtig/ snygg och rik/ at nåpligt fans min mafs
 Bland mina systrar all i hela werlden' wida.
 Så föhr och rast; at jag ei räddes med them strida.
 Klart wedermåle nog mig ännu Biblen lemnar
 Och witre bokmån med/ them jag nu icke nemmer.
 Ty fast the tiga nu/ har man doch skriffter qwara/
 Som vti theras stad min förra frågd förswara.
 Men när jag kommen war til en så dräpelig heder/
 Insinög så sachtelig/ til andras språk och seder/
 En luste bland min barn; at man begynte riswas
 Om utlendst ordeprong/ som skulle mens inliswas
 Och komma vppå gång/ antagas och inrymmas;
 Högt elskas/ höijas vp; ja wyrdas och berömas.
 Sin början thetta tog först i the stora städer;
 Ther miste jag min skrud och snygga heders kläder.
 På landet sedan ock; mest hos the höga Herrar:
 Ther mine elskare så achtades som narrar/
 Och oförståndigt folk: them icke kunde prata
 Fransöfkt hwart tredie ord/ then monde hofwet } rata
hata.
 Thet gick så wiidt ther med/ at bonden ock på sidsta
 Så platt förwillad blef/ at han ei sielswer wiste/
 Om han war swensker man/ fransk/ wälster/ eller tyster.
 Så helt war han förryckt/ at han war nästan ryster.
 Ty när han kom til folck/ som hölj i något werde/
 Han ock så fremmand' ord så smånings af them lärde;
 Them han så ynkeligt förbråkade och stemde;
 At thet hwar rettsint man/ som hördet/ swåra grånnde.

Utlendskan/

Vitlendskan / syster min / som fru och stor förstänna
 Blef achtad; jag försmädd / som ringa tienariuna.
 Jag / som tilförne satt en drottning bland the fremsta /
 En terna moste bli / och stå ibland the semsta.
 Hon blef / emot all rett / afhållen högt och hedrad;
 Men jag / ehwart jag kom / sidwyrdad och förnedrad.
 Min aller kropp / som förr war lyteslös och fager /
 Blef bråkad / illa lytt / lam / wahnför / mechta swager.
 Min tecka skrud ock blef i broket stark förwandlat.
 Man hade uti alt så illa med mig handlat;
 At nästan ingen mer war til / hwart jag mig wende /
 Som mig / för thet jag war / rett ansåg och erkende.
 När så beskaffat war / må ingen sig förvundra /
 At jag ei trefnad fan hos en ibland mong hundra.
 Dimsider likwel Gud en ståtlig man upweckte /
 Som mig sin hulda hand i thenna wådan rekte.
 Kom / kiära / sade han / träd närmar; ty mig tyckes
 Tu äst wår gamla fru och drottning / som förtryckes.
 Hwad woller? at tu äst så sorglynt och bedröfwat.
 Ho hafwer doch / jag spør? förderfwat och bortröfwat
 Ein gamla fina skrud och dyra heders krono?
 Och dragit vppå tig en lappad flådebonad?
 Hwi ästu doch så platt wanstapad och förwandlat?
 Ho hafwer / kiära / säg / så illa med tig handlat?
 Meins lyckos widrighet jag Honom kortt förtalde:
 Och at mig aldramest bedröfwade och qwalde /
 Thet jag nu ingen wen i hela riket hade /
 Som / thet förtryck jag led / sig vppå hiertat lade:
 Förmedelst at thet folck / som förr mig elsta monde /
 Dr Jordens stumma sköt nu icke orda kunde.

Then frome Mannen mig så wenligt monde swara :
 Om ingen annar wil tin wen i Swerge wara /
 Så blif när mig / jag wil tig / som en moder fågna :
 Tig sköta / bäst jag kan / förswara / freda / hågna.
 I medeltid / kom in / och hwila i mitt neste :
 Jag wil med allo macht arbeta til titt bästa.
 Så framt min gode GUD mig rundan lifsfrest vinner ;
 Wil jag för tina skul mig möda monga stunder.
 Först wil jag biuda til / tin brutna kropp at hela ;
 Och sedan / om Gud wil mig flera åhr meddela /
 Din förra kläde drägt och smycken / hwad the heta /
 Så wida jag förmå / yr gammul rum vpleta.
 Jag tackade för alt / som Han mig monde lofiwa
 Förnögd och wel tilfridz / mig lade ned at sofwa /
 Til thes altsammans / som Han hade med mig ordat /
 War / effter löfftet Hans / vplagat och fulbordat.
 Thet war en wdska dryg / som Han tog vnder hender.
 Så dryg / at ingen för / i thesa Nordsta lender /
 Then wågat gripa an med sådant manna-äfwer /
 Som Doctor SWEDBERG : tror ock ingen så högt klifwer.
 Han / Han allena war / som lät sig om mig wårda
 Och halp mig weldelig wtur then nöden hårda.
 När jag til honom kom / war jag trålinnom liker :
 Wanskaplig och osnygg / blott / fattig / men nu riker.
 Så fager / skön och bold ; så stätlig / sin och prechtig ;
 Så sund och karst / så söhr / så modig och så mechtig :
 At jag med systrar min ei fasar manligt fehta.
 Troz at jag skal för them mer rådas eller knechta.
 Troz at the skola mig mer kunna öfwermechta.
 The äro leda-lemd' och nåra winga-steckta.

Man lærer effter hand them utaf wägen rödja
Och drifwa hem til sitt / i stället mig uphöjja
På förra thronen min / och hålla uti werde,
Ehen tid är wiselig / jag hoppas / skött på ferde /
At man skal säija til ytlendiskon: sett tig neder:
Tu hafwer lenge nog åtnutit annors heder.
Far hädan hwart tu kanst; tin dienst är of onödig.
Wär egen Swenska är så rik och öfwerflödig /
Som tu i stycke all. Hwi skulle wi förachta
Wårt egit arfwagod; / och annars efftertrachta?
Nei inga' unda så: Fast tu of hafwer willat
Mong år; at wi titt kram / som dårar hafwe gillat:
Första wi ändoch nu / vårt egit är thet båtsta.
Ther wiljom wi wär bog och klärlek hårdt wid festa.
Christ gifwe så må se! Men merker och bestuner /
At ett nödwendigt är / thet jag ock här påminner.
Om I / min barn och folk / ei skolen framgint stamma
På Edart moder smål; så mosten I anamma
Thet Kernadigra Ar / som Doctor SWEDBERG gifwer.
Jag menar SCHIBBOLETH; ther jag af enklad blifwer
Rett sådan / som jag war uti mitt båtsta skede /
Förn Swerge lusta fick til ytlendisk kram och wede.
Mitt råd är gott: tror fritt / I skolen sielfwe röna /
Eho thy säta wil / at thet skal mödon löna.
Så skal ock SCHIBBOLETH få se min wåna syster /
Ehen Swenska Ordabok; thet mig och minom lystet.
Nu lærer wara nog om ödet mitt / kan henda /
Förmält: ty wil jag mig til Doctor SWEDBERG wenda.
Han / Han allena bör / näst GUD / af mig berömas.
Så lenge jag är til / skal icke han förglömas.

Welsigne

Welsigne Honom GUD / som mödon icke sparde.
 Hans namn i Swealand i ewigt minne warde.
 GUD vinne honom gott och friste än Hans lesnad
 På Jorden rundan tid vti welsignad tresnad.
 Hans wårdnad signe GUD til monga monga leder /
 At the på Honom brå och vppas vti heder.
 Jag önskar summowis; Hwad Honom helst må froma /
 Thet låte Honom GUD alt här och ther bekomma.
 Haf än margfaldig tact / min wen / och mykta heder.
 Ett welsförtienta lof jag skrifwa skal i Eder.
 I tinom wårdsten skal jag rista thesa orden:
 Här ligger then / som war ett Dräpligt Lius i Norden.

N. Ål.

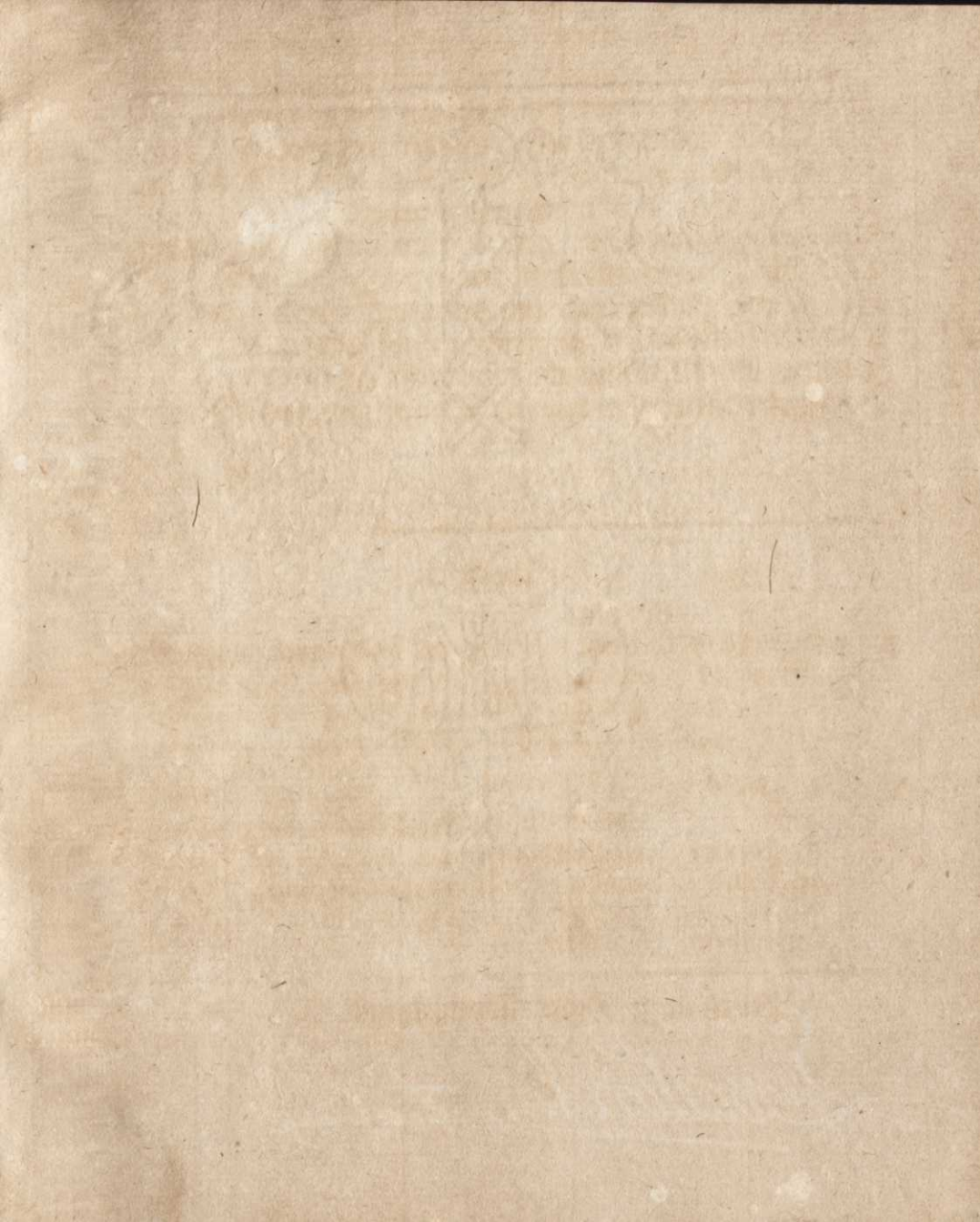
Tryckesfel.

	står	läs		står	läs
p. 14. m.	ringe	ringa	p. 94. pr.	vppapar /	vprepar
16. pr.	näste /	nästa	95. pr.	ju /	ja
21. m.	fromma /	froma	98. f.	Qvevara	Guevara
53. m.	skoolsuchfike /	skoolsuchfista	120 f.	hwar	war
57. f.	wist /	wist	134. pr.	Petrurien,	Hetrurien
60. m.	når /	når	f.	then /	them
73. åble /		åbla /	147. f.	öfwerwigtene /	öfwerwigten
regelbundne /		regelbundna	151. f.	fiender /	fiendar
83. m.	ensider /	ansider	152. m.	owenner /	owener
93. m.	brohlice /	brohlica	159. f.	den /	then.
f.	spenebarn /	spenabarn			

Priset är 3 Daler Kopparmynt.

Recd XXXI 1/2 1/2 NB

Lars vatten³ Loth³ Tilborn³.

